

Upravištvost: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti. Zavodi: Ljub-
ljana št. 11.842, Praha čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25 — Din,
za inozemstvo 40. — Dn.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor, Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje, Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Zakon o zaščiti kmetov v senatu sprejet

Senat je včeraj odobril zakon brez izpremembe —
Predlogi senatorja Hribarja — Seje senata bodo danes
odgodene

Beograd, 15. aprila p. Senat je danes
zasedel dopoldne in popoldne ter pozno
zvečer v načelu in podrobnostih sprejel
zakon o zaščiti kmetov, kakor ga je
sprejela tudi že Narodna skupščina. S
tem je zakon od Narodnega predstavi-
ništva odoben in bo jutri predložen v
sankcijo Nj. Vel. kralju.

Na dopoldanski seji senata je sena-
tor dravske banovine g. Ivan Hribar
predložil zakonski načrt o narodnem pri-
znanju oficijem, ki so se pod vod-
stvom generala Maistra borili za osvo-
bojenje bivše Stajerske in Koroske in si
s tem pridobili zasluge za Jugoslavijo.
Predlog je bil z odobravanjem sprejet,
prav tako pa tudi njegov nadaljnji pred-
log, naj pošlje senat na vsakokoliški zlet
v Prago oficijelno delegacijo petih čla-
nov. Oba predloga bo proučil poseben
odbor, nakar prideta v razpravo v se-
natu in v Narodni skupščini. Na jutriš-
nji seji bo senat izčrpal svoj dnevni red,
nakar bodo seje odgodene preko pravo-
slavnih velikonočnih praznikov, verjet-
no do 10. maja.

Dopoldanska seja

Dopoldanska seja senata se je pričela
ob 11.30. Po odobritvi zapisnika je pre-
sodnik sporočil, da so na zadnji seji izvo-
leli odbori za proučitev posameznih za-
konskih predlogov konstituirani in so de-
ležni že predložili svoja poročila. Odboru
za proučevanje zakona o pobijanju dra-
ginje predseduje senator g. Milivoj Jovan-
ović. Odbor se proučuje zakon, ki je imel
danes več seji in konferenci. Odbor za prou-
čitev zakonskega predloga o predčasnem
uvajenju mednarodnih gospodarskih
sporazumov je pod predsedstvom senator-
ja g. Ivana Hribarja končal svoje delo
ter predložil svoje poročilo, ki poudarja,
da je odbor po ekspoziciji zastopnika mi-
nistra trgovine kmetijskega ministra g.
Juraja Demetroviča vsestransko prou-
čil zakonski predlog ter prišel do prepi-
sanja, da lahko služi znatnemu omiljenju
sedanje gospodarske krize, če se bodo no-
vi sporazumi, ki odpirajo nova tržišča,
lahko takoj uveljavili. Zato priporoča spre-
jem tega zakona.

Dva predloga senatorja Hribarja

V svojem nadaljnjem poročilu je pre-
sodnik med drugim omenil, da je senator
g. Ivan Hribar predložil načrt zakona o
narodnem priznanju onim oficijem bivše
narodne vojske, ki so se leta 1918 in 1919
borili pod generalom Maistrom na bvišem
Spodnjem Stajerskem in Koroskem ter si
pridobili zasluge za Jugoslavijo. V uteme-
ljevanju svojega predloga je g. Hribar opo-
zarjal na hude borbe za posest omejenega
ozemlja in na zasluge, ki so si jih priboi-
li odlični narodni borci s tem, da so pri-
dobili s svojimi junaki nastopom to
ozemlje za Jugoslavijo.

Drugi predlog g. senatorja Hribarja pre-
dla v obliki resolucije, naj pošlje senat
na vsesokolski zlet v Pragi oficijelno de-
legacijo petih članov, da tako pokaže svo-
je spoštovanje do te vsenarodne in vseslo-
vanske zaslužne organizacije.

Senat je oba predloga g. Ivana Hribarja
sprejel z velikim odobravanjem na znan-
je in bil sklenil, da jih proučita posebna od-
bora, ki bosta izvoljena na jutrišnji seji.
Senat je nato prešel na dnevni red in
nadaljeval razpravo o pravilniku o uredit-
vi službe in statusa osebja senata. Pra-
vilnik je bil brez debate sprejet. S tem je
bila dopoldanska seja zaključena.

Popoldanska seja

Popoldne se je sestel senat ob 5.15. Pred
prehodom na dnevni red je predsednik pre-
sodnik prošnje Uduženja beograjskih trgo-
cev, naj senat zavrne zakon o pobijanju
draginje. Enako vlogo je poslala tudi Zbor-
nica za TOJ v Osijeku. Obe korporaciji
navajata, da bi ta zakon, kakor je bil
sprejet v Narodni skupščini, povzročil tr-
govcem samo neprijetnosti, stvari sami pa

ne bi mogli nič koristiti, ker se cene
sprico vedno hujše konkurence regulirajo
same po sebi. Obe vlozi je senat vzel na
znanje, nakar je prešel na dnevni red in
začel razpravo o zakonu o zaščiti kmetov.

Zakon o zaščiti kmetov

V imenu odbora, ki je zakon proučil, je
podal poročilo poročevalec senator Milan
Marjanović. Poročilo v glavnem pou-
darja:

Pri proučevanju zakona o zaščiti kmetov
je prišel odbor do prepričanja, da hoče
kraljevska vlada s tem zakonom v sedanji
dobi in sprito gospodarskega položaja v
državi začasno zaščititi pred škodljivimi in
težimi posledicami vse one seljake, ki bi
z izvršbo vloženih tožb za povračilo dolgov
ostali brez zemlje in doma, a mnogi niti s
prodajo vsega svojega imetja ne bi mogli
kriti vseh terjatev. Z ozirom na lansko sla-
bo letino in s posebnim ozirom na veliki
padec vrednosti kmetijskih pridelkov je nu-
jno potrebno, da se take izvršbe (prisilne
prodaje itd.) odgode na boljše čase.

Odbor smatra, da je ta ukrep docela pri-
meren in da ne more izvesti zmede v na-
ših gospodarskih odnosih in škodljivih po-
sledic za druge stanov. Znižanje obrestne
mere je upravičeno že z ozirom na zmanj-
šano kreditno sposobnost naših kmetov, ker
kmeti niso mogli plačati obrestnih, ki so se
lahko preneša, a višina, kakor jo predvi-
deta ta zakon, je v sedanjih časih popolno
dovoljna tudi za one, ki imajo kake ter-
jatve napram kmetom.

Nagla sprememba v vrednosti zemlje in
kmetijskih posestev je spravila v neugoden
položaj one kmetijske gospodarje, ki so zem-
ljo kupili in se zaradi tega zadolžili in ne
bilo bi koristno za celokupno naše gospo-
darstvo, če bi se sedaj, v času padca cen
kmetijskih pridelkov, te ljudi poglajali na bo-
ben in se jih s prisilnimi prodajami uvrstilo
med brezdomce. To tudi docela opravičuje
uveljavljanje te zakonske zaščite za nazaj
do časa, ko je bil ta zakon predložen Na-
rodnemu predstavništvu, t. j. od 19. marca
dalje.

Da bi se pri javnih prodajah približno
ugotovila vrednost prodanega imetja, se po-
polnoma upravičeno uveljavljajo tozadevne
določbe izvršnega zakona, ki določajo na-
preč določevanja vrednosti, s čimer se pre-
prečijo spekulacije dražiteljev, da bi mogli
daleko pod dejansko vrednostjo kupiti taka
posestva. Zaradi tega priporoča odbor se-
natu, da sprejme zakon, kakor je bil pre-
dložen in od odbora soglasno odoben.

Nato sta povzela besedo minister za
kmetijstvo g. Juraj Demetrovič in mi-
nister pravde g. Boža Maksimović, ki
sta utemeljila predložitev tega zakona,
poudarjajoč, da je položaj kmetov tak, da
nujno zahteva primernih ukrepov za za-
ščito. Glavni namen tega zakona je, da
v sedanji stiski prepreči prisilne prodaje
kmetijskih posestev in reši kmetu zemljo in
dom. Vprašanje, ki je zelo težavno, bo konč
noveljavno rešeno s posebnim zakonom.
Zakon pa predstavlja le začasno ureditev.
Kmetijski minister g. Demetrovič je pri
tem opozarjal, da so tudi druge manj
agrarne države, kakor n. pr. Češkoslova-
ška, s posebnimi zakoni zaščitile kmeta.

Po kratki debati, v kateri so govorili
senatorji g. dr. Oton Francež, Emilio Gav-
rilla in Vlada Andrić, je bil zakon v načelu
sprejet s 37:1 glasov. Proti je glasoval se-
nator Emil Gavrilla, ki je izjavil, da se
ne strinja z določbo, da se smatra za
kmeta posestnik, ki ima do 75 ha obdelne
zemlje. Po njegovem mnenju je to že
veleposestnik, za katerega zaščita ne bi
smela obstojati v tej obliki.

Nato je sledila kratka podrobna razpra-
va, v kateri je bil sprejet člen za členom
brez izpremembe ter je bil zakon napo-
sled po kratkem govoru kmetijskega mi-
nistra g. Demetroviča v celoti sprejet s 37
proti 1 glasov. S tem je bila popoldanska
seja zaključena. Prihodnja seja se bo vr-
šila jutri dopoldne. Na dnevnem redu je
izvolitev odborov za proučitev predlogov
senatorja g. Hribarja, razprava o zakonu
gleda gradnje društvenih domov in zakona
o uveljavljanju mednarodnih pogodb
gospodarskega značaja. Ko ta dnevni
red izčrpan, bodo seje senata odgodene,
verjetno do 10. maja.

Zakon o pobijanju draginje odgođen

Senat bo predlagal nekatere izpremembe

Beograd, 15. aprila. M Zakon o pobija-
nju draginje, ki ga je predložil minister
socialne politike g. Ivan Pucelj in ga je že
odobrila Narodna skupščina, je naletel v
trgovskih krogih na velik odpor. Z vseh
strani prihajajo deputacije in protesti pro-
ti uzakonjenju tega predloga. Vse trgo-
vske in industrijske zbornice so interveni-
rale tako pri pristojnem ministru, kakor
tudi narodnih poslancev in senatorjih. Ker
je med tem Narodna skupščina ta zakon že
odobrila, je sedaj koncentrirana borba pro-
ti temu zakonu na senat. Danes so imeli
veliko zborovanje tudi beograjski trgovci,
ki so razpravljali o položaju ter se izjavili
odločno proti temu, da bi se znova uveljav-
ljale take protidraginjske akcije, ki so po
mnenju trgovcev popolnoma nepotrebne in
tudi nimajo zaželenega uspeha, pač pa
povzročajo trgovstvu velike neprijetnosti,
dobe čisto odločno vlogo nestrokovnjaki.
Na zborovanju je bila v tem smislu spreje-

ta resolucija, ki je bila dostavljena senatu.
Senatni odbor, ki proučuje ta zakonski
predlog, je imel danes dopoldne daljšo
sejo, na kateri je obširno razpravljalo o teh
pritožbah. Navzoč je bil tudi minister so-
cialne politike g. Ivan Pucelj. V odboru
je prevladalo mnenje, da so nekatere do-
ločbe zakona res take, da bi mogle name-
sto zaželenih roditi slabe posledice. Zra-
di tega je odbor naposled sklenil obve-
stiti predsedništvo senata, da svojega po-
ročila v stavljenem roku ne more predlo-
žiti, ker hoče zakon podrobno in vsestran-
sko proučiti in ker bo najbrže predlagal
nekatero konkretne in nistovne izpremem-
be. Zato je verjetno, da ta zakon pred vi-
likonočnimi počitnicami v senatu še ne bo
prišel v razpravo. Če pa bo senat sklenil
kake izpremembe, bo morala o zakonu po-
novno razpravljati Narodna skupščina, s
čimer se bo uzakonjenje tega zakonskega
predloga vsekakor dokaj zavleklo.

STISKE JUGOVZHODNE EVROPE IN SVET DRUŠTVA NARODOV

Zanimiva razprava o kritičnem gospodarskem položaju Avstrije
Madžarske, Bolgarske in Grške

Ženeva, 15. aprila. Č. Svet Društva
narodov je imel danes važno sejo, ki
je predsedoval Paul Boncour. Raz-
pravljali so o poročilu finančnega odbo-
ra o finančnem in gospodarskem polo-
žaju v Avstriji, Madžarski, Grčiji in
Bolgariji. Poročilo finančnega odbora,
ki je zelo obsežno, je bilo spočetka
zamišljeno kot izhodna točka veli-
kopotezne finančne akcije, zaradi
neuspeha londonskih pogajanj pa je
izgubilo ta svoj neposredno praktični
značaj. Svet Društva narodov je odgo-
dil razpravo v podunavski federaciji do
meseca maja in je bilo že zaradi tega
pričakovati, da tudi njegova sodba o
finančnem poročilu ne bo rodila pravih
stvarnih rezultatov. Pesimizem je bil
tembolj utemeljen, ker je Tardieu v
svojih razgovorih v poslednjih dneh, ki
jih je imel v Ženevi z zastopniki pri-
zadejnih držav, striktno zavrnil vse fi-
nančne zahteve in prošnje. Naglašal je,
da francoski trg ne more prevzeti po-
sojil za podunavske države. Francoska
vlada je imela že velike težave z držav-
njim mjamstvom za kredit, ki ga je
pred kratkim dobila Češkoslovaška v
Franciji. Naletela je pri tem na velike
zapreke, predvsem notranje-političnega
značaja.

Nasvet Avstriji in Madžarski

Svet Društva narodov je vzel na
znanje poročilo finančnega odbora gle-
de gospodarskega položaja v Avstriji.
Sprejel je tudi mnenje odbora, da mora
avstrijska vlada za izboljšanje svo-
ga finančnega položaja ukreniti vse,
kar je mogoče v okviru njenih notra-
nje-političnih razmer. Predvsem mora
skrbeti, da se uravnoteži njen državni
proračun.

Avstrijski zastopnik Pillegg je pri
tem omenil, da se bo avstrijski parla-
ment že prihodnji teden bavil z ukrepi,
ki naj pripomorejo do ravnotežja v pro-
računu. Zvezne železnice bodo skušale

spraviti svoj proračun z lastnimi sred-
stvi v ravnotežje. Vlada bo tudi nade-
la striktno izvajala devizne omejitve.
Tudi glede uvoza blaga bodo ostale ne-
katere prepovedi permanentno v velja-
vi. Vse to bo avstrijska vlada izvršila,
ne da bi izgubljala časa.

Poročilo o madžarskem finančnem
položaju je sprejel svet Društva narodo-
v s sklepom, da mora madžarska
vlada prav tako napeti vse sile, da
omogoči ravnotežje madžarskega držav-
nega proračuna. Svet je določil, naj
finančni odbor da madžarski vladi na
razpolago enega ali več strokovnjakov,
ki naj bi sodelovali pri ureditvi vpra-
šanja o madžarskih dolgoročnih dolgo-
vih in o odgoditvi odplačevanja teh
dolgov.

Nato je svet Društva narodov prešel
na razpravo o položaju Bolgarije. Ugo-
tovil je, da mora Bolgarska za ohrani-
tev sedanjega položaja dobiti določene
olajšave za izdajanje državnih bonov.
Najti mora način in možnost, da se raz-
širijo njene zveze z Grčijo.

Grške zahteve

Nad vse zanimiva je bila razprava
o finančnem položaju Grčije. Finančni
odbor je predložil za Grčijo predlog o
prilicno visokem dolarskem posojilu,
da bi grška vlada mogla z njim prema-
gati nekatere svoje težave ter transferi-
rati moratorij za leto dni, da bi pridobila
G.ška na času in mogla urediti svoje
finančne probleme.

Grški ministrski predsednik Venize-
los je takoj odgovoril, da bi ti ukrepi
v nobenem primeru ne zadostovali. Gr-
čija mora dobiti ali večje posojilo ali
dovoljenje za transferi moratorij za
pet let. Venizelos je grozil, da bi mora-
la grška vlada v primeru, ako ne dobi
podpore, ki je nujno potrebna za urav-
novešenje proračuna, za vsako ceno
ustaviti amortizacijo grških zunanjih
dolgov.

Podpredsednik finančnega odbora dr.

Kempner je razburjen pozval Venizelo-
sa, naj premisli o dalekosežnosti takih
korakov, in je vzkliknil: »Naj Grčija s
svojimi bankrotnimi ukrepi ne gre dal-
je, nego je neobhodno potrebno. Pred-
vsem je treba pomisliti, da bi se dal
položaj vendarle popraviti z ureditvijo
večjih gospodarskih vprašanj, o katerih
se da še razpravljati.«

Venizelos je nato repliciral in pri-
pomnil: »Če smem odkrito govoriti,
moram reči, da ni mogoče vedeti, ali
se bodo velike sile vendarle kdaj spo-
razumele in pripomogle do normalnih
gospodarskih razmer.«

Ta defetistična izjava je dala pre-
sedniku sveta Društva narodov Paulu
Boncourju priliko za izjavo, da bodo
velike sile na vsak način računale s po-
ložajem malih držav, da pa morajo pri
tem predvsem vzpostaviti splošno za-
upanje, ki je nujno potrebno za kakr-
šnokoli vzajemno sodelovanje.

Svet Društva narodov je končno
sprejel sklep, da se mora praktična re-
šitev grškega vprašanja odgoditi prav
tako kakor za ostale tri države do me-
seca maja.

Kakor znano, so v soboto govorili
zastopniki upnikov, danes pa delegati
dolžnikov in južno-vzhodne Evrope.
sedaj se bodo znova sestali finančni
strokovnjaki Društva narodov, najbr-
že 21. ali 22. aprila, da ponovno prouče
vprašanje o gospodarskem položaju po-
dunavskih držav. Na razgovor teh po-
svečevanj bodo gotovo zelo vplivali
rezultati odločilnih državnikov, ki se
bodo prihodnji teden sestali v Ženevi
in pri katerih se bo nedvomno po-
jasnilo tudi to vprašanje, čeprav je v
zvezi s problemi mednarodnega zna-
čaja, ki se nanašajo na londonsko kon-
ferenco. Na osnovi teh razgovorov se
mora po svetovanju strokovnjakov ob
koncu prihodnjega tedna smagati kot
materijalne priprave za pogajanja o
podunavskih vprašanjih na prihodnji
konferenci.

Obupen finančni položaj Madžarske

Velika pasivnost trgovinske bilance — Kljub proračunskemu primanj-
kljuju vlada ne bo zahtevala novih davkov

Budimpešta, 15. aprila. Č. Finančni mi-
nister Koranyi je imel danes v parlamen-
tu velik govor o težkem gospodarskem in
finančnem položaju na Madžarskem v zve-
zi s proračunom za prihodnjo poslovno do-
bo. Naglašal je, da je Madžarska v pri-
meri s svojimi skromnimi razmerami vse
preveč zadolžena v inozemstvu. Zadolžitve
pa nikakor ni posledica lakomnega gos-
podarstva, temveč tičijo njeni vzroki v
nevdržnih določbah mirovnih pogodb. Vsi
madžarski inozemski dolgovni znašajo 4 mi-
lijarde pengov. Trgovinska bilanca dose-
danje poslovne dobe izkazuje 1828 milio-
nov pengov primanjkljaja. Madžarska ne
zmore, da bi plačevala vsako leto po 300
milijonov pengov za amortizacijo in obre-
sti svojih dolgov, poleg tega pa še skr-
bela za poravnavo kratkoročnih dolgov.

Minister je navajal nato podrobne po-
datke o državnem proračunu za poslovno

dobo 1932/33. Ugotovil je, da je sicer pri-
čakovati, da se bo državnemu proračunu skoro
docela uravnotežil, opozoril pa je, da se
mora v primeru slabih gospodarskih raz-
mer vendarle pričakovati primanjkljaj 40
do 50 milijonov pengov, za čigar pokritje
bo treba najeti notranje posojilo.

Končno je ugotovil, da je madžarsko
prebivalstvo obremenjeno z davki do skraj-
ne meje. Vlada spriče tega nima pravice
zahtevati kakršnekoli nove dajatve za
vzpostavitev proračunskega ravnotežja.
Naprotito bo morala vlada ukreniti vse
mogoče, da olajša pogoje za normalni raz-
voj madžarskega gospodarstva v okviru
sedanjih bremen. V ta namen je potrebno,
da se predvsem regulirajo madžarski zu-
nanji dolgov, kar bi bilo lahko izvedljivo,
če bi bili madžarski upniki vsaj malo bolj
dostopni.

Kellogg in Stimson v Parizu

Prihod dr. Brüninga v Ženevo — Kratke odmor v razorožitvenih po-
gajanjih, ki se bodo nadaljevala prihodnji teden

Ženeva, 15. aprila. d. Delo razorožitvene
konference je bilo za nekaj dni deloma
prekinjeno, ker je Tardieu odpotoval v
Francijo, da sodeluje v volilnem boju. Po-
nedeljski sedel glavnega odbora bo pris-
toval tudi ameriški tajnik Stimson, ki
je imel danes v Parizu konferenco s Tar-
dieujem in bo jutri prisel v Ženevo. Dr.
Brüning, ki je sredi odpotoval iz Ber-
lina, je prišel v Ženevo danes, prihod Mack-
nald pa se pričakuje za 22. april.

Pariz, 15. aprila. g. Državni tajnik Stim-
son in bivši ameriški državni tajnik Kel-
logg sta dopoldne prišla v Pariz, kjer
so ju ne kot odvoru sprejeli ministrski
predsednik Tardieu in drugi člani kabine-
ta. Kellogg je novinarjem izjavil med
drugimi:

Kitajsko-japonska mirovna pogajanja

Japonska odklanja vsako vmešavanje v njena pogajanja s Kitajsko

Tokio, 15. aprila. Ž. Ker so se pogajanja
za sklenitev miru izjalovila, so kitajski de-
legati sklenili, da predložijo vsa neresena
vprašanja komisiji Društva narodov. Ja-
panska vlada je poslala tako svojemu za-
stopniku v Ženevi nova navodila, v katerih
naglašajo, da ji je dobro znano, da so kitaj-
ski delegatje sklenili predložiti vprašanje
premirja mednarodni komisiji le zato, da
se izognejo odgovornosti napram kitajski
notranji politiki. Na konferenci v Sangha-
ju doseženi maksimalni sporazum bi morala
potrditi le še kitajska vlada. Komisija bi

morala zato zavrniti kitajske predloge in
kitajske delegate pozvati, da sami odločijo,
ali bo njihova vlada sprejela ali zavrnila
načrt o premirju. V primeru, da bi komi-
sija skušala vplivati na sporazum, je ja-
panska delegacija ne bo mogla še nadalje
podpirati in z njo sodelovati.

Ta sklep japonske vlade bo nedvomno še
bolj otežkočil diplomatsko rešitev japonsko-
kitajskega spora. Japonska ne namerava v
nobenem primeru dovoliti, da bi se ka-
kršnokoli mednarodna ustanova vmešavala
v njena pogajanja s Kitajci.

Konec rudarske stavke v ČSR

Moravska Ostrova, 15. aprila. s. V 14 iz
med 36 rotor v ostrovskega prometovne
revirju je stavkalo danes 3920 rudarjev.
Praga, 15. aprila. h. Glede stavke je polo-
žaj neizpremenjen. Do demonstracij ali
nemirov ni prišlo nikjer. Jutri bo poob-
drev v Mostu ustreljenih delavcev, kar bo
mogoče delo povod za demonstracije. Po-
noči so neznan razbil na stanovanju no-
tranjega ministra dr. Slavika skoro vse
šipe, kar so opazili šele zjutraj. Gotovo je,
da so to storili komunisti radi včerajšnje-
ga Slavikovega govora v zbornici.

Praga, 15. aprila. AA. Stavka rudarjev v
prometovnikih severne Češke je likvidi-
rana s sporazumom med lastniki rudnikov
in sindikati rudarjev. Sporazum so podp-
sali vsi rudarski sindikati, razen onih, ki
so v rokah komunistov. V ponedeljek poj-
de okoli 20.000 rudarjev zopet na delo.

Praga, 15. aprila. s. Včeraj v ministrstvu
za javna dela doseženi sporazum za likvi-
dacijo stavke v zapadno-češkem premo-
govnem revirju velja do konca 1. 1932, ako
se pred notekom te dobe ne podaljša. Zo-
petni pričetek dela v rovin je določen za
18. t. m. Vsi delavci, ki bodo pravočasno
prišli na delo, bodo zopet sprejeti, razen
onih, ki so zakrivila nasilna dejanja.

Nov reparacijski provizorij

Ženeva, 15. aprila. d. V tukajšnjih ame-
riških krogih govore, da bo lausanna re-
paracijska konferenca, ki se bo pričela v
početku ali na sredi julija, trajala le malo
časa. Sklenila naj bi samo provizorij za 6
do 8 mesecev, nakar bi bila odgođena na
zimo ali pa morda celo na prihodnjo spo-
mlad. To mnenje utemeljuje z dejstvom,
da mora Francija in končno vsa Evropa
upoštevati bližnje ameriške volitve, pred
katerimi ne more noben ameriški predse-
dnik zavzeti končnoveljavnega stališča gle-
de na vprašanje mednarodnih dolgov.

Povratek dr. Marinkoviča

Ženeva, 15. aprila. AA. Ker je zunanji
minister dr. Marinković sredi odpotoval v
Beograd, ga bo kot vodja jugoslovenske
delegacije na razorožitveni konferenci za-
stopal minister dr. Ilja Šumenković.

Usodna eksplozija v novi zgradbi

Columbus (Ohio), 15. aprila. d. V no-
vem državnem uradnem poslopiju, ki so ga
še gradili, se je pripetila včeraj huda
eksplozija, ki je porušila celo steno. Do-
šlo so izklopali 3 mrtve in 20 ranjenec.
Domneva, da je nastala eksplozija, ker
so se vneli pod hišo v kanalih zbrani pli-
ni. Pod razvalinami je zasutih še 30 ljudi,
za katere dvomijo, da bi jih mogli rešiti
žive. V času eksplozije je bilo v poslopiju
126 ljudi.

Razpust Hitlerjeve vojske

Zasila naredba nemške vlade, s katero se razpušča udarni oddelki in obrambne čete Hitlerjeve zasebne armade, pomeni nedvomno hud udarec za nemški narodni socializem. Zadel je toliko bolj, ker je prišel iznenada in vodstvo stranke ni utegnilo ukreniti prav ničesar, da ga obzruse ali vsaj po možno-osti omili. Sicer se je vlada že čisto davila z mislijo razpusta in bi ji bili večni pobjoi, ki jih je stalno izjavljal Hitlerjeva vojska, že davno dali utemeljenega razloga za razpust, vendar zavoljo neodločnosti in morda tudi bojazni koalicijskih strank ni nikoli prišlo do take resne in vseskozi umerne odločitve. Podoba je, kakor da so odločujoči vladni krogi smatrali vedne grožnje Hitlerjevcev za zelo resne in so se bali, da bi s strognimi ukrepi morda ne sprožili pripravljenega udara.

Ta neodločnost vlade je seveda le še hrabrila narodne socialiste in menda ni bilo človeka na Nemškem, ki bi resno verjel v možnost kakršne koli akcije državne uprave proti Hitlerju. Hitlerjev pokret je imel prav do svojega brutalnega nastopa proti predsedniku Hindenburgu mnogo prijateljev tudi na najvišjih mestih državne uprave, tako da bi bilo gotovo težko izvesti kako korenitejšo akcijo proti njemu. Druge predsedniške volitve pa so očitno precej ohladile to prijateljstvo, posebno še, ker je postalo jasno, da je zadnji porast Hitlerjevcev pripisati po večjem delu komunistom in drugim defetistom, ki so volili Hitlerja, nadejajoč se, da bi ob njegovi izvolitvi nastale v državi zmede, ki bi se dale ročno izbrati v temne svrhe.

Najbrž po precej resnice tudi na domnevi, da je sedaj sam Hindenburg zahteval ostre odredbe zoper Hitlerjeve, čeprav se je doslej temu redno upiral. Preorijentacije državnega poglavarja ni toliko pripisati nevolji proti bivšemu protikandidatu, kakor odkritjem, ki jih je policija spravila na dan takoj po prvih predsedniških volitvah, ko je zaplenila do najmanjših podrobnosti izdelan načrt za oboje nastop narodnih socialistov. Hitlerjeve formacije so bile pripravljene in so samo čakale dogovorjene brzotjavke, da začne odpravo. Vlada je napravila dober lov, ko je zaplenila prevratni načrt, zato je šla takoj še korak dalje in rrdarila po Hitlerjevi vojski, preden bi nje vodstvo moglo izdelati nov načrt in po-čuti svoje čete o izpremembah.

Zdaj je javnost se le izvedela, kakšno silo je imel na razpolago Hitler; njegov ponovni upor bi se ne bil končal tako klavrno, kakor oni pred desetimi leti v Monakovem. Ako bi sedaj nastopilo nad četrt milijona dobro oboroženih in izveč-anih čet, ki so v svojem fanatizmu pri-pravljene na vse, bi prišlo v Nemčiji do strahovite državljanske vojne in morda

bi se izpolnile napovedi Hitlerjevskih mo-gotcev o glavah, ki da se bodo kotale v pesku. V samem Berlinu je imela stranka 27 lokalov; v vsakem je dvajsetica ljudi imela permanentno službo in je la-hko v najkrajšem času sklicala pod orožje vse pristaje svojega okrožja. Drugod po deželi pa je bilo še par sto enakih postojank; te in one so oblasti sedaj za-sedla, razgnala službujoče moštvo ter za-plenila vsa vojaška sredstva, orožje in tehnični material, ravljen za uvo-rniško akcijo.

Z razpustom je vlada tudi v drugem oziru napravila prav spretno potezo. Pre-otela je Hitlerju in njegov vojski inia-tivo ter potisnila ves unpoštevanja vredni strankin aparat v defenzivo. Iz mo-gočnega generala, čigar čete samo še čakajo miglaja, da se vržejo na sovražnika, je Hitler naenkrat postal poveljnik razpu-ščenih in razpršenih vojske, ki si mora pra-vice iskati pri državnem sodišču, kakor vsak navadni smrtnik. Namesto da bi se voditelji posvetovali o izvedbi napada, so se sestali v Berlinu kot čisto zasebna družba, da sklenejo, kaj je treba stori-ti v stvari, ki se je nenadoma zasukala ta-ko neprijetno.

O namenu vlade so si sodbe v javnosti tudi popolnoma edine. Hitlerjevci so svo-jim pristajem že davno napovedovali, da bo odločitev padla v letu 1932., ko so na vrsti predsedniške volitve in volitve v pruski deželni zbor. Pri prvem terminu je narodni socializem propadel, zato pa je hotel napeti vse sile, da si osvoji Prusijo, ki obsega tri četrtine vse države. V prus-kem državnem zboru ima Hitler le sedem poslancev; medtem pa je njegov pokret ravno na Prt-ke nemverjetno napredo-val in bi Hitlerjevci po rezultatih pre-dsedniških volitev dobili gotovo relativno večino. Za ta primer je zbornična koa-licija že izvedla potrebno izpremembo poslovnika, vlada pa je dober teden pred volitvami udarila po organizaciji, da o-ne-moči nasprotniki volilni teror s poho-di oboje rožen mas. Odločnost vlade je napravila dober dojem v javnosti tem bolj, ker je sledila neposredno drugim predsedniškim volitvam, pri katerih je Hitler armado svojih volivcev pomnožil še za dobra dva milijona glasov.

Razumljivo je, da so tudi simpatije vse iskrene evropske javnosti v tem primeru na strani nemške vlade. Hitlerjevci polki niso bili samo nevarnost za Nem-cijo, marveč so bili črn oblak tudi na mednarodnem horizontu, pred vsem pa trajna in velika ovira vključitve Nemčije v konsolidacijski proces Evrope. Ako se sedaj Hitlerjevcev drugo nedeljo izjalovi še poskus zavojevati Prusijo, bo evrop-ska politika rešena hude more in se bo lahko zopet vsa osredotočila na mnogo nujnejši in važnejši problem gospodar-skega czdravljenja.

Pred odhodom poslanika Darda

Poslovilni govor poslanika Darda v domu beograjskih novinarjev
Čuvanje narodnega edinstva najvišja dolžnost jugoslovenskega tiska

Beograd, 15. aprila. r. Francoski poslanik na našem dvoru g. Emil Dard je bil, kakor smo že poročali, nedavno upokojen in bo v kratkem zapustil našo prestonico ter se preselil v Pariz. V toku svojega večletnega poslanikovanja v Beogradu je bil vedno v tesnih stikih z jugoslovenskim tiskom in jugoslovenskimi novinarji ter se je sinooči poslovil od beograjskih novinarjev, ki so v svojem domu priredili na čast ugodnemu diplomatu čajanko. Ob tej priliki je imel g. Dard daljši govor, v katerem se je za-hvalil za izkazano mu naklonjenost in nato podrtal naloge jugoslovenskega tiska, re-koč:

«Morda sem jaz zadnji predstavnik v vaši prestonici, ki je poznal predvojno malo Srbijo, — jace, iz katerega se je iz-lagel orel — ter odhajam poln nade v sre-čno bodočnost Velike Jugoslavije. V nadal-jnjem razvoju Jugoslavije pripada jugoslo-venskemu tisku važna, morda najvažnejša naloga. Od odhajam po dolgih letih diplo-matske službe in izkušnje v pokoi, pač smem zavzeti vlogo svetovalca ter vam na-glasiti, da je sredi političnih borb, ki so morda pri malih narodih še bolj erdite, ka-kor pri velikih, teren, na katerem mora ostati narod tesno uedinjen. Predvsem mo-ra tisk ostati uedinjen in solidaren v

obrambi narodnega edinstva. Prepotoval sem vašo domovino, vse pokrajine in videl skoro vse kraje, tako različne po naravi in zgodovini, a povsod sem čutil, da čutijo enako, kadar je govora o skupni domovini.

Poleg tega pa mora ostati jugoslovenski tisk zvest prijateljstvu Francije, ker je tudi Francija vedno zvest zaveznik. So-li-darnost naših interesov je tako velika in čvrsta, da bi trpeli oboji interesi, če bi se razbila. Propaganda naše kulture ne more biti nevarnost za vašo neodvisnost, na-sprotno, s tem bo jugoslovenska kultura le še obogatela na svoji originalnosti.

Prav tako vam pri tej priliki lahko dam zagotovilo, da se Francija kljub vsem na-sprotnim trditvam ni nikdar vmešavala v vaše notranje zadeve in tega tudi nikdar ne bo storila, prvič že zaradi tega, ker nam to brani naša stara tradicija, drugič pa, ker bi bilo to v popolnem nasprotju z našim prijateljstvom. Obramba vašega narodnega edinstva in prijateljstva s Francijo, to so svete vezi, ki naj nas vedno družijo in zbi-žujejo. Zivela uedinjena in nedeljiva Ju-goslavija!

Besede odličnega predstavnika Francije so napravile globok vtis ne samo na novi-narje, nego tudi v širši javnosti, zlasti pa tudi v naših političnih krogih.

Snežni zameti v Bosni in Srbiji

Dočim reke zaradi deževja še vedno naraščajo in po-vzročajo velike poplave, je v goratih pokrajinah zapa-del nov sneg

Novi Sad, 15. aprila. r. Pred nekaj dnevi so domalega vsi pritoki večjih rek posta-li minceji in tudi reke same so polago-ma začele upadati. Naenkrat pa je zopet nastopilo deževno vreme in nevarnosti po-plav so se še povečale. Današnje hidro-grafsko poročilo iz Beograda navaja, da je bila večeraj maksimalna temperatura v naši državi 14,5 stopinj, v prejšnji noči pa minimalna temperatura 3,5. Skoro po-vod je deževalo. V hribovitih krajih se sneg naglo topi. Vodostaj Dunava in nje-govih pritokov je še vedno visok in Sava še vedno narašča. Tisa je pri Senti za 7 cm nad maksimumom. Tu kaže vodo-staj 882 cm, pri Bečeju na 736 cm. Vodo-staj Save pri Sremski Mitrovici kaže 694 cm, to je 14 cm nad maksimumom. Ob Tisi in spodnji Savi z vsa naglico gra-de provizorne obrambne nasipe. Zaradi dolgo-trajnega visokega vodostaja so neki nasi-pi ob Tisi in Savi ogroženi. Pri obrambnih delih sodelujejo poleg državnih oblasti tudi občinske in razne druge javne orga-nizacije in ustanove.

Najnevarnejša izmed vseh rek je sedaj Tisa, ki je pri Szegezinu kar čez noč sil-no narasla in je zaradi tega dosegla v zgornji Bački posebno pa pri Novi Kaniži nevarno višino. Pri Novi Kaniži zvišuje-je že dva dni obrambne jezove in je pri tem na daljavo 10 km zaposlenih okrog 2000 delavcev in 1500 vozov. Če se voda le še malo dvigne, bo delo zaman in bo poplavljen tudi kraj. Reka je prekoračila že za poldrug meter svojo doslej dose-ženo višino. Če bodo njeni močnejši valo-vi podrli jezove, bo poplavljen večji del

severnega Banata. Najstarejši ljudje ne pomnijo tolike rečne višine in tudi kromi-ke raznih občinskih in drugih uradov je ne beležijo. Zaradi velike poplavne ne-varnosti so morali že v sredo popoldne izprazniti veliko vas Obilicevo in so se njeni prebivalci zatekli v okoliške vasi. Zaradi silno docerih valov počiva na Tisi ves promet in je nevaren njen tok zlasti do Starega Bečaja.

Sarajevo, 15. aprila. r. Že od srede dalje neprestano sneži v večjem delu drinske ba-novine. Zlasti po bosanskih planinah vlada pravi snežni metej. Povprečno je zapadlo tudi po dolinah okrog pol metra snega, ta-ko da nudi pokrajina popolnoma zimsko sliko. Temperatura je znatno padla. Zaradi prejšnjega deževja se je začela zemlja po-nekod pod težo snega vdiati in pojavili so se številni plazovi. Železniško progo Užice-Sarajevo je zasul v dolžini 40 m velikanski plaz, tako da je promet ustavljen. Čiščenje proge bo trajalo par dni, ker bodo morali popraviti tudi železniški nasip, ki ga je de-loma docela porušilo. Tudi v bližini Sara-jeva je zasul progo velik plaz.

Valjevo, 15. aprila. r. Že včeraj je v Va-ljuvu in okolici postalo nenavadno hladno, ponoči pa je začelo na debelo snežiti. V do-lini se sneg sproti taja, po planinah pa je oblezal in ga je nasulo že dobrega pol me-tra. Poljska dela popolnoma počivajo, kmet-je pa se že prižujejo zaradi pomanjkanja krme za živino. Prav tako poročajo tudi iz Užica in iz Sandžaka, da od včeraj zvečer dalje neprestano sneži. V Sandžaku vlada veliko pomanjkanje živinske krme in kmetje so začeli živino klati, ker je prodati ne morejo.

Priprave za imperialno konferenco v Ottawi

London 13. aprila. Angleži so zadnje mesece polni velikih nad za prihodnost. Funt se ni samo utrdil temveč celo dvignil, trgovina se je izboljšala, finance so urejene in brezposelnost je začela vidno polejati. Ali niso to vse znaki, da je Anglija na poti ozdravljenja? Pri teh lepih izgledih jih moti samo ne-koliko neugodna trgovinska bilanca zad-njega meseca, ki kaže, da se je uvoz dvig-nil na 70.200.000 funtov v primeri s 63 milijoni 695.000 funti v istem mesecu lan-skega leta. Padel je pa izvoz na 35.460.000 funtov v primeri s 37.645.000 funti v mar-cu lanskega leta. Gotovo je, da igra pri tem svojo vlogo lanske delno razvednotenje funta in pa velik uvoz sirovin, ki ga za-hteva poživljenje gospodarske delavnosti, toda kljub temu veliki defecit v trgovin-ski bilanci niso nikdar znaki urejenega in normalnega gospodarskega življenja po-samezne države.

Tako pričakujejo sedaj Angleži trgo-vski in industrijski prepored svoje države pred vsem od imperialne konference, ki se bo vršila poleti v Ottawi glavnem me-stu Kanade. Zbral se bodo tam zastop-niki najrazličnejših delov britanskega im-perija z nalogo, da zgrade imperij čvr-stejšo gospodarsko osnovo. Kanadska vla-da je že razposlala vabila in vrše se že živahne priprave za konferenco. V Angli-ji sami je vlada osnovala odbor ministrov, ki zbira podatke ter poroča plenumu vla-de o razvoju poznanj med posameznimi člani imperija. Ravno kar je bil objavljen tudi seznam angleške delegacije. Konfe-rence se bosta udeležila poleg ministra za kolonije še trgovinski minister Runciman in pa minister za poljedelstvo, slednji zla-sti zaradi tega, ker je angleška vlada trd-no odločena kriti žitne potrebe prebival-stva Anglije pred vsem iz dominijonov in kolonij; pri tem igra veliko vlogo pro-blem žitne kvote s samostojnimi deli imperija, ki bi žito dobavljali. Ako mu bo do-le dopuščali posli, pojde v Ottavo tudi Baldwin, po zaključku reparacijske konfe-rence v Lausanni pa še finančni minister Neville Chamberlain. Sestava delegacije kaže dovolj jasno, kako veliko važnost pri-pisujejo vlada in javno mnenje prihodnji imperialni konferenci.

Med tem se Anglija trdovratno brani vsakih, tudi najprimitivnejših trgovskih pogajanj z državami, ki niso članice brit-skega imperija. Kot vzrok navaja, da ne ve niti, kaj bi mogla zahtevati, niti kaj nuditi, dokler konferenca v Ottawi ne po-kaže svojih rezultatov. V resnici pa želi Anglija rezervirati svojim dominijonom in svojim kolonijam prve koncesije, kar ji bo služilo vsaj psihološko za dokaj krepko orožje. Na ottawski konferenci pa ne gre samo za to, da bi ta ali oni del imperija dovolil svojemu sosedu prednostne carine (med dominijoni jih je več, ki med britanskim in tujim blagom ne delajo nikake carinske razlike), temveč je smoter im-perialne konference mnogo širši. Ojačala naj bi med vsemi deli imperija čut me-sebojne navezanosti, pospešila med njimi izmenjavo blaga in ustvarila nove trgo-vske struje, ki bi se prelivalo od dominijona do dominijona. Pred vsem pa bi bilo treba enotno organizirati industrijo, ki se je v raznih dežih razsežnega imperija bujno razvila ne glede na potrebe celote. Njeno proizvodnjo bo treba kontingirati in racionalizirati, upoštevajoč pri tem ka-kovost sile in možnost prodajnega trga. Avstralijska ima n. pr. mlado in cvetočo električno industrijo, ki si želi razmaha. Predstavniki te industrije bi se morali se-daj dogovoriti s kanadskimi in angleškimi proizvojalci glede razdelitve trga. Držav-na oblast bi samo posredovala, da olajša sklepante takih sporazumov in bi sklenle-ne soprazume sankcionirala v obliki tr-go-vinskih pogodb.

Nastaja pa vprašanje, kdo bo posredo-val, ako se pokažejo na konferenci težka nasprotja, kakor se na vseh dosedanjih im-perialnih konferencah. Angleški tisk se zelo bavi s tem vprašanjem in ga poskuša navidezno odpraviti kot nepotreben moreč strah, češ da so priprave za konferenco tako vestne, da morajo primesti popoln uspeh. Kljub temu pa vzbujajo ta zatrje-vaanja nehoti vtis, da Angleži le miso tako trdno prepričani o uspehu in da predstavlja konferenca v Ottawi velik in težaven problem za vlado narodne sloge.

Zasedanje mednarodne trgovske zbornice

Beograd, 15. aprila. p. Danes se je se-stala v Inomostu mednarodna trgovska zbornica, da razpravlja o sanaciji gos-podarskih prilik v podunavskih državah. Po neuspeli konferenci v Londonu je ta konferenca tem važnejša, ker ima nalo-go, pokazati sredstva in pota za izboljša-nje gospodarskih odnošajev. Dočim so bili na londonski konferenci na delu predvsem politiki in diplomati, so se sestali v Ino-mostu gospodarski strokovnjaki, ki bodo skušali najti praktične predloge, sposobne, da omilijo sedanjo gospodarsko stisko. Konference se udeležujejo zastopniki An-glije, Francije, Italije, Nemčije, Českoslo-vaske, Poljske, Jugoslavije, Madžarske, Avstrije in Rumunije. Jugoslovensko dele-gacijo vodi generalni tajnik ljubljanske Zbornice za TOI g. Ivan Mohorič. V dele-gaciji so zastopniki vseh važnejših gos-podarskih korporacij.

Nazadovanje tržaškega prometa

Trst, 15. aprila ž. Po podatkih pokra-jinskega sveta za korporacijsko gospodar-stvo je znašal pomorski in železniški pro-met v Trstu v preteklem mesecu 303.484 ton, lani v istem mesecu pa 372.148 ton. Bolj jasno je opaziti nazadovanje tržaške-ga prometa, če se primerjajo podatki le-tošnjega prvega tromesečja z lanskimi šte-vilkami. Lani je znašal promet 1.034.251 ton, letos pa 896.060 ton, tako da je na-zadoval za dobrih 10 odstotkov.

Uspeh emisije čsl. posojila v Franciji

Praga, 15. aprila AA. «Narodni Listy» naglašajo, da je českoslovaško posojilo do-seglo velik uspeh ne samo v Parizu nego tudi v ostalih francoskih mestih.

Smrt francoskega senatorja

Pariz, 15. aprila s. Davi je v St. Cloudu umrl v starosti 54 let senator Marquis de Lubersac, ki je sodeloval z Louchermom pri pogajanjih glede nemških stvarnih da-nikov.

Ob zaključku važne periode

Bilanca trimesečnega zakonodajnega dela — Prva skrb je morala biti nujno posvečena kmetu — Nova faza političnega življenja

Beograd, 14. aprila.

Danes je Narodna skupščina še končno sprejela zakon o trošarinu, v katerem so senatorji predlagali nekaj sprememb, ter se je po odobritvi pravilnika za skupšči-neke nameščenice in nekaterih drugih pred-logov podala na odmor preko pravoslavnih velikonočnih praznikov. Senat bo, če dni odpravil še zakon o zaščiti kmeta in zakon o pobijanju draginje, nato na bodo tudi senatorji šli na kratak odmor.

S tem je zaključena prva zakonodajna perioda Narodnega predstavništva, ki je trajala — ako odštejemo teden dni ali celo nekaj več adresne debate! — tri mesece. Zaključena je važna perioda, ki je poka-zala polno življenjsko sposobnost i Narod-ne skupščine, pa tudi smotrenost instituci-je senata. Pokazala je v obeh zbornicah dobro voljo, da se zakonodajnim potom ustvarjajo pogoji za omiljevanje težke ekonomske krize, pokazala pa tudi na vseh straneh mnogo uvidenosti in mnogo svatnosti v presojanju položaja in bodo-čega razvoja dogodkov.

Nedvomno je, da je bilanca prvega raz-dobja v zakonodajnem delu Narodne skupščine in senata aktivna. O tem priča budžet, ki je v cilju razbremenitve nara-da znižan napram lanskemu skozu za dve milijardi dinarjev; o tem priča znižanje zemljarine za 20 odst.; o tem priče novi zakon o trošarinu, ki odpravlja i državno i banovinsko trošarino na vino in žganje in odstranjuje sikan, katerim sta bila do-slej izpostavljena i producent i gostilnič-ar; o tem priča zakon o zaščiti kmeta, ki naj onemogoči za enkrat — dokler ne bo tekem 6 mesecev donešen smotren zakon o razdolžitvi naših kmetij! — spekulativno in v mnogih slučajih naravnost zločinskih prodajo kmetij v brezenje; o tem priča zakon o pobijanju draginje, kojega namen je predvsem, da utira pot za odpravo ne-naravne silne razlike med cenami kmet-skih in industrijskih pridelkov; a tem pri-čajo tudi še razni drugi manjši, a vendar tudi važni sprejeti zakoni, kakor oni o končni ureditvi trgovskega in obrtnega sol-stva itd.

V oigled temu za dobo treh mesecev gotovo obsežnem zakonodajnem delu Na-rodne skupščine in senata pač ni bilo ne bo mogel trditi, da bilanca Narodnega pre-dstavništva za to dobo ni aktivna. To bodo trdili seveda slej ko prej razni nergači in odkriti ali tudi prikriti neprijatelji seda-njega političnega kurza, inavguriraneza 6. januarja 1929, kojega vsaj deloma parla-mentarno nadaljevanje v smernicah ju-go-slovenske ideologije tvori današnje stanje. Pa tudi ti si bodo skrhali svoje zobe, pre-den se bodo uresničila njihova preokova-nja, ki jih vsak mesec najmanj enkrat lansirajo med svoje verne ovčice, češ »vez mesec dni bo konec režima in mi pridemo spet na površje«. To napovedujejo sedaj že od volitev naprej teden za tednom — a mnogi jim še vedno pobožno verujejo.

Značilno za zakonodajno delo Narodne-ga predstavništva je dejstvo, da se nasla-nja njegovo delo na kmeti narod kot temelj države in celokupnega narodnega go-spodarstva. V tem pravcu so usmerjeni skoro vsi sprejeti zakoni, ki so splošnega značaja, ker sta se tako skupščina kakor tudi senat postavila odločno na stališče: ustvariti je treba predpogoje, da bo kmetu dobro, ker bo potem vsem dobro.

Zanimivo je, da skoro v isti čas, ko za-ključek prve zakonodajne periode Narod-nega predstavništva, pada tudi zaključek velike periode v našem državnem politi-čnem življenju. Mi vidimo danes, da se pričenja v smeri političnega zbiranja, grupiranja in organiziranja naroda nova doba sintetičnega in složenega dela celega poslanskog kluba in tudi kluba senatorjev. Zbi-ranju narodnih sil pod zastavo JRKD ima-jo nalogo posvetiti se v parlamentarnem odmoru vsi poslanci in senatorji, da se ta-ko pripravijo s sistematskim in odločnim delom na združevanju vseh narodnih sil tla za široko svobodo narodnega dejstvo-vanja v samoupravah in v parlamentu sa-mem.

Stopamo v novo fazo političnega ži-vljenja in zakonodajnega dela.

Vekošlav Spindler.

Mariborski najemniki za zakonsko zaščito

Veliko zborovanje v kazinski dvorani — Predlogi in sklepi

Maribor, 15. aprila.

Akcijski odbor za znižanje najemnin je sklical za danes v veliki kazinski dvorani shod, na katerem je zavzel stališče glede predlogov hišnih posetnikov, ki so jih stavili najemnikom na zadnjem svojem iz-rednem obnem zboru.

Najemniki iz mesta in okolice so na-polnili dvorano in galerije do zadnjega ko-tička. Shod je otvoril predsednik akcijs-kega odbora g. Rudolf Tumpej, ki je toplo pozdravil vse navzoče, zlasti zastop-nike oblasti, policijskega komisarja g. Kosa in izrekel v nadaljnjem govoru tudi zahvalo dnevnemu časopisu, zlasti še »Ma-riborskemu Večerniku Jutra«. Nato je v ostrih besedah žigosal visoke najemnine in pomenil, da se ustanovni občni zbor društva stanovanjskih najemnikov ni mogel vršiti, ker je banska uprava iz formal-nih razlogov zavrnila društvena pravila. Poročal je nadalje o uspešnih deputacije v Beogradu, ki je prejela zagotovilo, da bo izdelan zakon, kakor so o tem že tudi po-ročale novine. Ostro stališče je zavzel tu-di proti hišnim posetnikom glede na nji-hovo zadnjo resolucijo naglašajoč, da sta-novanjski najemniki ne morejo nikakor sprejeti predlogov hišnih posetnikov, ker ti ne nudijo v svoji resoluciji prav nobe-nih jamstev za znižanje najemnin. Tudi

je res, da niso vsi hišni posetniki v Ma-riboru organizirani v društvo hišnih po-setnikov in bi tisti, ki niso organizirani, ne hoteli ničesar vedeti o znižanju najemnin. Naglašal je, da je absolutno potrebna za-konska zaščita, ker le na ta način bodo prišli stanovanjski najemniki do svojih pravic.

V istem smislu je govoril tudi g. Pe-tejan, ki je zagovarjal zaščito stanovanj-skih najemnikov, za njim se je pa oglasil k besedi trgovec g. Mirko Feldin, ki se je zavzel za trgovanje in obrtnike. Na obnem zboru je bila sprejeta obširna resolucija, ki je prinašamo v izveščku:

Resolucija priznava dobro voljo hišnih posetnikov, da se izvede nova regulacija cen stanovanjem in lokalom, naglašja pa obnem nujno potrebo zakonite zaščite najemnikov, ker ne nudijo hišni posetniki nobenega jamstva, da bodo najemnine v resnici znižane. Zakon o zaščiti najem-nikov naj odloči najvišje dopustne najem-nine za stanovanje in lokale, pristojno so-dišče pa naj prestopke kaznuje. Najemni-ne naj bodo primerne dohodkom najemni-kov, podnajemnine pa v skladu z najem-ninami. Tudi izkoriščanje podnajemnikov naj se kaznuje. Maksimalne cene naj ve-ljajo samo za prvovrstna, brezhibna sta-novanja v sredini mesta.

Monopolsko-kazenski postopek

Beograd, 15. aprila. AA. Na podlagi čl. 147 zakona o državnih monopolih je finančni minister predpisal monopolsko-kazenski postopek, po katerem se niče ne more ob-soditi zaradi monopolske krivde, dokler se njegova krivda ne dokaže. Določila se na-našajo tudi na tuje državljane. Obvestila ovaditeljev se dostavljajo brez vsake takse, nji imena pa ostanejo tajna. Če zahteva ovaditelj v naprej del ovaditeljske nagrade, mu sme starešina oddelka finančne kontrole dati neko vsoto, če ima za to kredit, toda samo tedaj, če se na podlagi njegove pri-jave doseže stvarni rezultat.

Nameščenci, katerih dolžnost je, da iz-sledujejo monopolske prestopke, morajo, kadar izvedo za kak že storjen ali namera-van monopolski prestopok, takoj ukreniti vse potrebno, da se krivci primejo, mono-polski predmeti in stvari zaplenijo, odnosno da se nameravana izvršitev prestopka pre-preči. Če je pri delu zaloten storilec mono-polskega prestopka neznan, ali je postopa-č ali nima stalnega stanovanja in obsto-ji bolazen, da ne pobegne, pa ne more pla-čati globe ali jo zadostno zajamčiti, se are-tira in izroči pristojni oblasti na delu v ro-ku 24 ur. Kadar se storilec zapre, se mora o monopolskem prostoku nujno razprav-ljati.

Če je monopolski prestopok zagrešilo več ljudi, se obsodi na kazen vsak posebej. Enako se obsodijo tudi pomagači in sokriv-ci. Vsi obsojenci solidarno jamčijo za po-vratičilo vseh stroškov.

Pravčasne razsodbe o denarnih globah izvrši oblast (davčna, občinska), ki je pri-stojna za davčno eksekucijski postopek glede na krivčevce bivalističe. Stroške ekse-kutivnega postopka nosi krivec. Plačane glo-be se pošljejo monopolski upravi. Ta po-stopok dobi obvezno moč, ko bo razgla-šen v »Službenih Novinah«.

Anglija vračuje dolgove

London, 15. aprila. s. Zastopnik zaklad-nega urada je podal v spodnji zbornici iz-javo, da je Anglija vrnila Franciji in Ame-riki 85,5 milijona kredita, med temi 61,2 milijona po starem tečaju šterlinga.

K umoru na Cerkljanskem

Trst, 15. aprila. ž. O zagonetnem umo-ru davčnega izterjevalca Kumarja pri Šent-viški gori prinašajo današnji tržaški listi tudi naslednje podrobnosti: Kumarja so že lani napadli, da bi ga oropali, toda odvzeli so mu takrat le 100 lir. Ko so ga predveč-rajšnjim ustrelili, so storili njegovo trup-lo posuli s poprom, da bi tako onemogo-čili zasledovanje s pomočjo policijskih psov. Po tleh so vrh tega natresli kopico listkov s slovenskimi napisi »Svoboda ali smrt« in sličnimi, da bi oblasti preprčali o političnem ozadiju zločina.

«Il Popolo di Trieste» poroča, da si je Kumar, čeprav je bil tujerodec, doma iz St. Vida nad Vipavo, pridobil velike za-sluge za fašizem na Gorškem. Bil je med ustanovitelji fašistične organizacije v Cer-knem in se je splošno pričakovalo, da ga bodo v kratkem imenovali za poveljnika tamkajšnje fašistične čete.

Kumarjev spremljevalec Kranjc še ved-no noče dati nikakih izjav o napadalcih. V cerkljanski kotlini so med tem aretirali mnogo ljudi, vendar so večino že izpustili ter jih pridržali v zaporu le sedem. Vodo-stvo preiskave je prevzel gorški kvestor Modesti, ki mu pomaga tudi fašistični po-krajinski tajnik konzul Avenanti.

Samomor bolnika pod vlakom

Zagreb, 15. aprila ž. Na železniški pro-gi med Culincem in Sesvetimi so našli zelo razmesarjeno truplo neznanca. Ko-misija je takoj ugotovila, da se je usmrtil sam. Pozneje so našli pri neznanec izkaz-nico zdravnika v Dugem selu, ki je moža napotil na živčno kliniko v Zagrebu. Na izkaznici je bilo navedeno ime Antona Se-verja iz Tuhlja. Ali je neznanec istoveten z imejteljem izkaznice, še ni ugotovljeno.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Oblačno, nestalno, mestoma deževno, hlad-no. — Situacija včerajšnjega dne: Barome-trski minimum nad Jadranom se je razši-rl v poslednjih 24 urah tudi na bližnjo obalo. Visoki pritisk se je umaknil na za-padno polovico kontinenta in na severni del Atlantskega oceana. Pritisk je padel za 6,5 do 12 mm, najmanj v južnem Primor-ju, najbolj pa v severozapadnih krajih države. Temperature so padle za 1 do 2 sto-pinji v zadnji Hrvatski, drugod so narasle za 1 do 2, v Sloveniji pa celo za 5 stopinj. Dunajska vremenska napoved za soboto: Toplejšje, toda v splošnem negotovo vreme.

Naši kraji in ljudje

Čar petja rudarskih otrok

Ljubljana, 15. aprila. V nedeljo dopoldne nastopijo s koncertom v dvorani Uniona mladi pevci iz Trbovelj-Vod. 110 rudarskih otrok brže zbor bo pod vodstvom zborovodje učitelja Avgusta Suligaja zapel čisto nov program jugoslovenskih pesmi.

S svojimi dosedanjimi koncerti so mladi pevci povsod prodrli in veljajo za naš

ne iz jame, ve prav dobro, da bo tudi zanj napočil dan, ko bo sledil očetu v podzemski rove. Zaradi tega ima življenjsko udejstvovanje rudarskih otrok še svojo posebno moč in silo. Ta mladina je že v svojih nežnih letih veliko bolj sprejemljiva za vse in življenjsko veliko zrelejša kakor naraščaj vseh drugih stanov. Lahko bi rekli, da jo vodi instinkt in da so

najboljši mladinski zbor, ki v nekaterih pogledih celo prekaša svetovnoznane dunajske Sängerknaben.

Rudarski otroci so si pred tedni s dvema koncertoma v prestolnici osvojili srca Beograščanov. Koncertu v Narodnem gledališču je prisostvovala Nj. Vel. kraljica s kraljevičji, ki je v svoji loži sprejela zastopnike malih pevcev.

Kakor vsi koncerti trboveljskega mladinskega zbora je tudi nedeljski namenjen podpori obubožanim rudarskim rodbinam. Nihče naj torej v nedeljo ne zamudi izrednega umetniškega užitka, posebno še, ker bo s posvetom koncerta pomagal bednim trboveljskim rudarjem.

Trbovlje so svet posebne vrste v zajednici našega naroda. V Trbovljah možki od rane mladosti preživijo dobro polovico svojega življenja pod zemljo in ko se vračajo po nevarnem in trudopolnem delu v krog svoje obitelji, mora oče že šteti leta, mesce in dneve, kdaj bo njemu sledil tudi sin na delo pod zemljo. Pravijo, da so otroci povsod enaki, da se vsi brezskrbno veselijo svobode, sonca in vsega drugega, kar jim nudi priroda, vse to otroško veselje in nagnjenje pa je v črni trboveljski dolini tudi v nežnih otroških dušah in mislih zelo podobno veselju in svobodi, dani človeku, ki mu je usoda postavila svoje neizprosne, nepremagljive mejnike. Trboveljski otrok, ki radostno pričakuje svojega ljubega očeta, da se vr-

njene duše prevzete občutka kratkotrajnega svobodnega življenja pod soncem.

Ob sijajnih nastopih trboveljskega mladinskega zbora se mora človek nehoti spomniti na ptice pevke, ki premilo pojo v temi v zagnjenih svojih kletkah. Ta prisposoba odgovarja v marsičem, kajti sljajno nadarjeni in izvežbani otroški trboveljski pevci pojo z vsem žarom to, kar jim je življenje odvzelo in česar mnogim od njih ne bo nikdar nudilo. Na drugi strani pa doni iz petja teh mladih pevcev največji optimizem našega tolikanj v največjem trpljenju preizkušenega rodu. Pesem je najboljša tolažilna bednih in v njej je z enako močjo izražena in poudarjena uteha in vzpodbuda. Ko nastopijo to nedeljo otroci naših najbednejših delavcev med nami, ki nas tudi tarejo vsakršne skrbi, in ko mnogi, ki živijo v naravnost sijajnih položajih napram položaju našega rudarskega delavstva, občutijo veliko malodušnost ter se vgrezajo v pesimizem, bo ta nastop za vse velikega pomena. Enim bo dokazal, kaj vse lahko doseže smoteno delovanje dobrega vzgojitelja, drugim bo razpršil napačna mnenja o življenju in misljenju naših rudarjev, posebno številnim pa bo visoka umetniška kakovost zbora in njegov način izvajanja težkih umetniških do preprostih narodno-čustvenih skladb v veliki meri povrnil v današnjih časih posebno potrebno življenjsko voljo in zaupanje v bodočnost.

Pia Igirosanu,

primadona kraljeve opere v Bukarešti, ki je dosegla velike uspehe na domačih in tujih odrih, bo v nedeljo, dne 17. t. m. ob 20. uri gostovala v ljubljanski operi (»Madame Butterfly«). Slika kaže odlično pevko baš v tej ljubki vlogi, ki je po priznanju bukarške in budimpeštanske kritike ena njenih najboljših partij.

Zanimivosti vremenske statistike

Na Ljubljano je lani padlo

Ljubljana, 15. aprila. Meteorološki zavod, ki ima svoje tesne prostore na univerzi in na I. realni gimnaziji v Vegovi ulici, je sestavil letni vremenski pregled za Ljubljano in ostale važne kraje dravske banovine. Navaja prav zanimive in poučne podatke, važne za gospodarstvo in zrakoplovstvo, za turizmo in znanost.

V Ljubljani je bilo lani vseh padavin 1502,5 mm. Imeli smo 167 dni deževnih in 44 snežnih, bilo je torej lepo in jasno vreme 154 dni. Toča je padla na Ljubljano štirikrat, 34 dni je grmelno in 137 dni je bilo megleno. Letna srednja temperatura je bila +9,9 C. Najvišja temperatura +34,2 C je bila 6. avgusta, a najnižja -11,4 C 24. decembra. Povprečna maksimalna temperatura je znašala +21,9 C, povprečna minimalna pa -1,9 C.

Prav zanimiva je primerjava aprilskega vremena od l. 1925. naprej do danes. Letošnja prva polovica aprila je bila v pogledu deževnosti najhujša, imeli smo 9 deževnih dni, a je padlo dežja za 113,2 mm dočim lani v prvi polovici, ko je bilo kar 11 deževnih dni, le 59,3 mm. V pogledu moče je bil april 1925 najhujši, saj je padlo v 18 dneh kar za 210,1 mm dežja. Deževno reven pa je bil april 1926 z 99,4 mm padavin.

Kakor znano, pomenja 0,1 mm padavin v meteorologiji toliko, da je na ploskev 1 km² padlo 100.000 l dežja. Če unovestimo celotno letansko padavino 1502,5 mm, lahko izračunamo, da je lani na 1 km² padlo 150.250 hl dežja. Po podatkih mestnega gradbenega urada meri vsa površina ljubljanske občine 38 km². Na to ozemlje je torej lani padla ogromna količina 570.950.000 hl vode.

Vremenske napovedi so za te dni proročale izboljšanje vremena, toda april-rogovilec je vremenarjem vse račune pre-

nad 570 milijonov hl dežja

križal in nam poslal hladno in deževno vreme. Barometer je naglo padel od 766 na 754. Slično vreme je vladalo po onl hudi zimi 1929. Tudi takrat je bilo izredno deževno, lanski april pa je bil milejši in toplejši ter je tudi kmalu vse ozelenelo. Prav pred 20 leti je aprilska slana napravila po doljenjskih vinogradih izredno škodo, ki so jo cenili na 2 milijona kron.

Letni vremenski pregledi krajevnih opazovalnic nudijo prav poučen material o klimatskih prilikah naše banovine. Največ padavin je padlo v bohinjskem kotu, ki je bil že pred vojno poleg Mašuna pod notranjskim Snežnikom znan po tem.

V naslednjem navajamo nekatere podatke: Bled: padavin lani 1766,6 mm, 138 deževnih, 34 snežnih dni, 6 s točo, 22 meglenih in 35krat grom. Povprečna letna temperatura +3 C. — Koprivnik pri Bohinju: padavin 2153,1, 148 deževnih, 49 snežnih, 12 s točo, 37 meglenih in 16krat grom. Bohinjska Bistrica: padavin 2982,4, 146 deževnih, 35 snežnih, 8 s točo, 115 meglenih in 27krat grom. — Izvir Savice-Bohinjke: padavin 3352,7, 152 deževnih, 44 snežnih dni, 9 s točo, 7 krat grom. Megle nič. — Maribor: padavin lani 940, 143 deževnih dni, 30 snežnih dni, enkrat toča, 37 megla, 23 grom. Maksimum padavin 12. septembra 62,3. Povprečna letna temperatura 9,1 C, najvišja temperatura 7. avgusta 30,2, najnižja 22. marca niti -14,5 C. — Celje: padavin 972,6, 150 deževnih 41 snežnih dni, 1 dan s točo, 60 meglenih in 30 grom. Največ padavin 20. julija 47,1. Povprečna letna temperatura +9 C, najvišja 18. julija 33,2 C, najnižja -17,2 C 27. februarja.

Pristopajte k Vodnikovim družbi

Skrbi hrastniškega delavstva

Hrastnik, 15. aprila.

Kakor smo že poročali, je pretila ponovna redukcija, ki bi zadela okrog 300 hrastniških rudarjev, zaradi tega, ker je železniška uprava naročila pri TPD za tekoči mesec veliko manj premoga kakor prejšnje leto. Iz izjav rudniške uprave se je dalo sklepati, da se pri tej redukciji ne bo niti malo upošteval socialni položaj rudarjev, temveč samo fizične zmožnosti. Rudarji so bili zaradi tega zelo razburjeni, ker so upravičeno sklepali iz te izjave, da bodo odpuščeni v prvi vrsti starejši poklicni delavci, ki so se toliko izčrpali pri težavnem delu, da zaostajajo v fizični sposobnosti daleč za onimi delavci, ki so se v poznejših časih rekrutirali iz raznih vasi. Proti redukciji starejših poklicnih rudarjev bo morala vsekakor nastopiti tudi občina, kajti ti delavci bi padli na njeno breme, dočim bi se mlajše delavne moči vsaj v nekaterih primerih še lahko povrnil v svoje domače kraje in tam tuili zaposlile.

Danes pa je veliko razburjenje delavstva nekoliko pomirila vest, da je vprašanje redukcije odloženo za 14 dni, do 1. maja, in da se bo do tedaj najbrž uveljavila tudi šesturni delavnik in da bi tako najbrž ostalo pri istem številu delavcev kakor doslej. Rudarji, ki so pretrpeli že toliko gorja in so pripravljeni na najhujše, so veliko bolj zadovoljni s tako rešitvijo, kakor pa z nameravano veliko redukcijo 300 delavcev. Med rudarji je čut solidarnosti zelo močno ukoreninjen in ko delavstvo še toliko protestira proti odpuščanju starih svojih tovarišev, tudi nihče ne more nagovarjati ali celo pomagati pri tem, da bi strašna usoda brezposelnosti zadelala kateregakoli izmed mlajših tovarišev.

S plemenito solidarnostjo in tovariško ljubeznijo so se izkazali tudi nameščenci rudarskega konzumnega društva, ki so zbrali med seboj 600 Din za brezposelne steklarje. Za ta denar se je napeklo lepo število hlebov kruha, ki so se danes razdelili družinam brezposelnih steklarjev.

Motnje v želodcu in črevesu, ščipanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoziteto, omotičnost, hude sanje, splošno slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čašo »Franz Josefove« grenčice. Zdravniki svetovnega slovesa hvalijo izborni učinek, ki ga ima »Franz Josefova« voda v svoji lastnosti kot milo odvajajoče sredstvo zlasti pri močnokrvnih, korpulentnih osebah satekarih in hemeroidalno bolnih. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Žalostna smrt otroka

Slov. Bistrica, 15. aprila.

»Jutro« je že pred dnevi poročalo o žalostnem izidu pijanske surovosti 24letnega kočarskega sina Antona Babška iz Stopnega, čegar žrtev je postal nedolžen, pol-drugetleten nezakonski sinček njegove sestre. Sodna komisija iz Slov. Bistrice, pod vodstvom sodnika g. dr. Dobrovske je odredila ekshumacijo trupelca v Majšpergu in na podstavi izvida banovinskega zdravnika g. dr. M. Pečeta ter izpovedi prič so bile ugotovljene naslednje podrobnosti:

Dne 1. februarja se je vrnil Anton Babšek močno vinjen domov in je v prepiru napadel svojo sestro Rozo, ki je ravno pestovala svojega nezakonskega sinčka. Sunil jo je s tako silo ob tla, da je z vso težo padla na nesrečnega otroka, nato pa jo je spodil od doma. Dekle je z močno poškodovanim detetom iskalo zavetja pri posestniku Koroscu na Sestrzah, kjer je pa otrok že po štirih urah umrl in so ga brez vsakih nadaljnjih formalnosti zagrebali. Šele po dveh mesecih so oblasti slučajno doznale za dogodek in pri obdukciji trupelca dne 7. t. m. se je izkazalo, da je dete neizogibno moralo umreti zato, ker mu je mati pri padcu z lastno težo zmečkala telesce tako, da mu je počila leva ledvica.

Zadeve občine Senovo

Senovo, 13. aprila.

Dne 4. aprila se je vršila redna seja občinske uprave na Senovem. Zupan dr. Benedičič je poročal o poteku pomožne akcije za brezposelno delavstvo. Podpore so se delile potom nakaznic, za katere so dobili ljudje živila pri trgovcih. Deležnih je bilo podpore 188 družin reduciranih rudarjev in občinskih ubogih. Vagon koruze se je razdelil med 186 stank, polovica pa zupani je že na prejšnji seji določila 20.000 Din za pomožno akcijo; do te vsote se je doslej porabila le četrtina. Sedaj se brezposelnim pomaga z delom na cesti, kar je gotovo boljše, kakor pa da bi se jim dajala miloščina. — Ponovno so se poslane prošnje za podpore na g. ministra Puclja in na g. bana dr. Marušca. — Stanje je od dneva do dneva slabše in redukcije sledijo ena za drugo vsakih 14 dni. Zato je beda delavstva čim dalje večja. Odbor je vzel poročilo župana z odobravanjem na znanje. Ljudem se je za prvo silo pomagalo z vsemi možnimi sredstvi.

Meščanski šoli se je podelila izredna podpora 2000 Din za nabavo šolskih potrebščin. — Soglasno se je odobrilo poročilo revizorjev o računskih zaključkih za poslovno leto 1931. Blagajniku g. Baragi je bil soglasno izrečen absolutorij s pohvalo za njegovo vzorno poslovanje v vseh ozihih. Med slučajnostmi se je razpravljalo tudi o izvršeni redukciji. Izvolil se je 5 članski odesk, da prouči, če se je postopalo po navodilih rudarskega glavarstva. Stavljen je bilo vprašanje, koliko je resnice na tem, da se je vzelo nazaj na delo par reduciranih delavcev pod pogojem, da pristanejo na manjšo mezdno in da se odrečejo deputatnemu premogu. Inž. Vrbič je kot rudniški obratovodja in

občinski odbornik odgovoril, da se je to res zgodilo, in sicer iz socialnega čuta, ker ima eden od teh delavcev skrbeti za dečelansko družino. (Opazke in smeh.) — Prav tako je padlo vprašanje, koliko je resnice na tem, da se od gotove strani vpliva na delavstvo, naj kupuje živila le v rudniškem konzumu. G. inž. Vrbič je odgovoril, da je bil po njegovih informacijah res dan tak nasvet delavstvu, ker bi sicer nastala nevarnost, da se rudniški konzum zapre ali pa da bi bili pozneje morda odpuščeni delavci, ki ne bi kupovali živila v rudniškem konzumu. — Nastala je ostra debata, v kateri so govorili poudarjali, da vendar vsak za svoj denar lahko kupuje, kjer sam hoče. Izraženo je bilo tudi mnenje, da so krajevni činitelji najbrž bolj papeški od papeža samega, to se pravi pri nas: od centrale.

Brezvestno početje divjih lovcev

Slov. Bistrica, 15. aprila.

Lovske tatvine so zlasti v letošnji zimi bile po naših lovskih na dnevnem redu. Nedavno so pazniki našega Lovskega društva zasledili dobro organizirani »pogon« pri Sv. Martinu na Pohorju, kmalu nato pa je tudi društveni lovec Franjo Tomazini po daljšem opazovanju zasledil »svoje grešnike« v revrju Oslju, ki so se vse zimo zabavali na račun že itak zdecimirane srnjadi. Pri pohodu skozi lovišče je začel v presledkih streljanje in ko je došel v bližino, je zapazil tudi krvavo srnjo sled v snegu. Čim je nekoliko prodrl v goščavo, je srečal tudi že podjetna gonjača, Ferda in Jožeta Ačka iz Visol, ki sta jo ubirala po ovinkih za tatinskiimi streli Ivanom Pristovnikom iz Visol ter Ferdom Brencetom iz Kostanjevice. Oba sta bila oborožena z dvocevčkami in sta v družbi gonjačev zbežala, čim se je paznik pojavil. Čuvaj je nato v grmovju našel ubito kapitalno srno, ki je nosila štiri mladiče. Drugo žival so divji lovci obstrčili in je čuvaj ni mogel najti.

Pri zasledovanju so storili tatvino priznali z izgovorom, da se dolgočasijo in so si hoteli na ta način privoščiti nekoliko »nedolžne« lovске zabave. V pogonu so streljali na šestero srn, izmed katerih sta morali dve bedno poginiti. Upajmo, da se bo vestnim paznikom in orožništvu s primerno strogostjo naposled le posrečilo preprečiti pustošenje naših izčrpanih pohorskih lovišč.

Požar pri Vranskem

Vransko, 15. aprila.

V sredo popoldne je nastal požar na parni žagi g. Vladimira Stilnovica v bližnji okolici Vranskega. Izredno urno došli gasilci iz Vranskega in iz Prekopa se je posrečilo omejiti požar toliko, da je pogorela le parna sušilnica, v kateri je zanesla ogenj iskra. Nekoliko pozneje so prihitali na pomoč s svojo motoriko še gasilci iz Kaple, ki so se lepo izkazali. Posebni sreči, da n' bilo vetrovno, da pa brezhibni reševalni akciji vrh gasilcev se je zahvaliti, da se ni vnela v neposredni bližini stoječa parna žaga z močno zaloznim lesnim skladiščem, kar bi povzročilo brezposelnost med številnim delavstvom, ki je zaposleno na žagi in pri spravljanju lesa za omenjeno podjetje. Škoda, ki je znatna, je krita z zavarovalnino.

Zagoneten požar v Fokovcih

Murska Sobota, 15. aprila.

Pred kratkim je gorelo pri trgovcu Grossu Samuelu v Fokovcih. Ogenj je nastal po polnoči in uničil gospodarsko poslopje in skladišče. Gasilci in prebivalci vasi so kmalu bili na kraju požara in obvarovali bližnje hiše preteče katastrofe. Da je bila pomoč tako hitro na mestu, je pripisovati naključju, ker se je prav v kritičnem času peljal neki potnik z avtomobilom skozi vas in s klici in s hupo zbudil vaslane. V gorečem poslopju so se nahajali velika množina sena, vozovi in različni kmetijski stroji, kar je vse postalo žrtev plamenov. Istočasno pa je začelo goriti tudi v bližnjem objektu v neki zaprti sobi, kjer je bilo shranjeno staro pohištvo. S silo so morali vdreti v ta prostor, da so lahko pogasili ogenj. Gorela je v tem prostoru slama, ki je bila stlačena v praznem zaboju, nad katerim je bila povezana stara košara. Tik zraven pa je bila po koncu postavljena stara žimnica, katero je tudi že zajel plamen. Vzrok, da se ogenj ni mogel razširiti na ostalo pohištvo, je bil v pomanjkanju zraka. Kako je v tem prostoru nastal ogenj, je uganika.

Vsi zgoreli objekti kakor tudi pogorelo seno, stroji in drugo so bili zavarovani. Konji se v tem času niso nahajali v hlevu, ker je bil usodnega večera šel hlapec po kislavo v Petanjce. O zagonetnem požaru je uvedena preiskava.

Tri žrtve praznoverja

Beograd, 14. aprila.

Med našim narodom je tudi še dandanes vkljub znatnemu porastu civilizacije in kulture toliko praznovernosti, da se mora reči, da je zlasti življenje preprostega ljudstva na kmetih še popolnoma izprepleteno z njo. Tako na kmetih neuko ljudstvo še dandanes trdno veruje v uroke in da imajo »vračare«, ženske, ki imajo »poseden dar«, moč, da odpravijo uroke in njihove dle posledice, kakor seveda tudi nasprotno, da uročijo tistega, ki mu žele zlo.

Marija Trenovičeva in Spasena Nikoličeva iz Trbatovišta v štipskem okraju sta bili tako trdno prepričani, da jima je napravila uroke sosedna vdova Jelena Nikoličeva. Marija je imela enega samega otroka, ki pa ji je umrl, in od tedaj ni imela več otrok. Bila je prepričana, da jo je urekla Jelena, s katero si nista bili dobri, ker se je Jelena bala njene svoječasnoročitosti z njenim sedanjim možem. Spasena pa je bila prepričana, da ji je Jelena urekla moža, ki je zbolel in nikakor ni mogel ozdraveti. Prosili sta nekajkrat Jeleno, da odpravi svoje uroke, toda leta baje ni hotela niti slišati o tem. Nekega dne pa sta se Marija in Spasena dogovorili, da stopita k Jeleni, ki je delala na nji, in jo na katerikoli način prisilita, da odpravi uroke. Najprej sta jo lepo prosili, toda ko jima je rekla, da naj jo tepeta, obesita, zadavita, pa vendar ne bo odpravila urokov, sta jo res začeli pretepati in daviti. Ena jo je držala za lase, druga pa

Danes velika premiera ob 4., 7. in 9.1/4 uri zvečer:

Vaš ljubljeneec

WILLY FORST

v velikem, pod režijo E. A. Duponta umetniško izdelanem velefilmu po istoimenskem romanu, je poln pustolovščin, orientalskega čara, krasnih pesmi in prelepih prirodnih posnetkov!!

Peter Voss tat milijonov

Kot partnerja: nova film. zvezda Alice Treff, detektivinja in znani komik Paul Hörbiger, detektiv.

Poleg tega: »Najnovejši Foxov zvočni tednik.

Predprodaja vstopnic dnevno od 11. do 12.15 ure.

Telefonska naročila sprejema telefon 21-24.

Elitni kino Matica

jo je tolkla in davila. Ko sta mislili, da sta jo zadavili, sta jo zanesli v koruzo. Ker je Jelena še kazala znake življenja, sta jo tu zopet začeli daviti, dokler se nista prepričala, da je mrtva.

Stvar se je seveda kmalu izvedela in Marija in Spasena sta morali v preiskovalni zapor, odtod pa sedaj pred špisko sodišče, ki je obsodilo obe v dvajsetletno ječo.

Če se pomisli, kako težke žrtve je zahtevalo tu nesrečno praznoverje, je pač res več kot potrebno, da vsi činitelji, ki sodelujejo v ljudski prosveti, podvoje, potrjuje svoje prizadevanje in rešijo ljudstvo to strahovito ga tlačilce more.

Vsak naročnik

„Jutra“ je zavarovan za 10.000 Din!

Zbor celjskih planincev

Celje, 15. aprila.

V sredo zvečer se je vršil v restavracijskih prostorih Narodnega doma dobro obiskan občni zbor savinjskega podružnične SPD v Celju, ki ga je otvoril predsednik g. s. v. Tiller, ki je pozdravil vse prisotne, posebej pa še predsednika osrednjega SPD g. dr. Josipa Pretnarja. V svojih nadaljnjih izjavah se je spomnil s toplimi besedami lani pri avtobusni katastrofi v Levcu tragično preminilega društvenega tajnika g. Ivana Krajncu in 6 ustanovnikov, ki so tudi umrli v zadnjem poslovnem letu. Največjo skrb je podružnica posvetila zgradbi Planinskega doma v Logarski dolini. Ta postojanka v osrčju Savinjskih Alp bo letos na svečan način izročena svojemu namenu. Služila bo s pridom kot glavno izhodišče za najrazličnejše ture v tem predelu naših planin. Zahvala za dosežene uspehe gre v obliki mehurčkov in v Mariboru, okrajinemu čestnemu odboru. Celjski posojilnici, celjski mestni občini in drugim ustanovam in tverdam, ki so v pravilnem pojmovanju ljudih, a lepih nudi podružnici tudi izdatno gnotno pomoč. Podružnica čaka zaradi velikega razmaha turizma vedno večje in težavnejše naloge.

Nato je podal obširno tajniško poročilo g. dr. Miko Hraščev. Podružnica vrši leto za leto ogromno delo, dasi javnost o tem nima prilike preveč slišati in še manj čitati. Z vsemi sredstvi deluje na napredku tujeskega prometa in s tem obilo pomaga tudi tamkajšnjemu domačemu prebivalstvu. Zgradba lastnega velikega, reprezentativnega Planinskega doma v Logarski dolini je bila nujno potrebna iz številnih tehničnih vzrokov. Dom bo prinašal tudi stalne lepe dohodke za delo podružnice v visokih planinah. Podružnica si je pridobila tudi ogromen kompleks sveta v izmeri 450 ha na Okrešlju. Nova pridobitev obsega vse ozemlje med pramo črto s Planjave preko sklepa Logarske doline proti Mrzli gori in višinskim grebenom, preko Savinjskega sedla, Rink, Turške gore in Kamniškega sedla do Planjave. Dalje se je tajnik bavil še s številnimi drugimi društvenimi zadevami iz pretekle dobe in z načrti za bodoče leto. Koče savinjske podružnice SPD so imele v letu 1930, skupno 7057 obiskovalcev, lani pa je obisk teh koč narasel na 7798. Ker pa se obiskovalci pri Celjski koči in na Mozirski planini vpisujejo zelo neredno in znaša njihovo število sigurno nad 3000 letno, je prej navedena števila gotovo še znatno višja.

V blaginjskem poročilu je navedel blaginjski g. Vrtovc, da je znašal lani denarni promet podružnice nad 1.300.000 Din. Soglasno je odobril občni zbor vsa poročila na predlog pregledovalca računov gospoda Branka Zemljica, ki je našel vse knjige v najlepšem redu.

G. Diehl je poročal nato za zimsko-sportsni odesk. Zimski sport se je letos zelo krepko razvil. Naloga odseda je, da skrb za to, da imajo kočje tudi pozimi večji promet. V glavnem pa gre za propagando. Imamo prekrasno svetlo zimski sport. Odesk šteje že 80 članov. Vršila so se tudi razna propagandna predavanja in razne javne tekmovalne prireditve z lepimi uspehi. Pri slučajnostih je bil stavljen predlog naj podružnica apelira na celjsko mestno občino, da zniža previsoko vozino na mestnih avtobusih, ki vozijo v Logarsko dolino.

Domače vesti

* Zračna proga Bratislava-Zagreb-Trst. Italijanski listi objavljajo vest iz Prage, da je českoslovaška avionska družba dovršila priprave za podaljšanje avionske linije Bratislava-Zagreb tako, da bodo avijoni iz Zagreba leteli v Trst, Jugoslavija bo torej s to linijo dobila zvezo ne samo z Bratislavo, nego tudi s Trstom. Tržaški list Piccolo prida tej vesti komentar, v katerem veli, da se mora podaljšanje te važne avionske arterije iskreno pozdraviti, ker je to prva letalska zveza Trsta z dvema važnima državama njegovega zaledja. To — pravi — je samo začetek v ustvarjanju močne zračne mreže med Trstom, Jugoslavijo in českoslovaško.

* Izpremembe v uredništvu beogradskega »Vremena«. V uredništvu beogradskega »Vremena« so se izvršile izpremembe. Za direktorja lista je imenovan novinar in književnik g. Stanislav Krakov, na mesto glavnega urednika pa je prišel g. Grgrur Kostić.

* Na rednem običnem zboru Osrednjega slovenskega planinskega društva 29. t. m. bodo tudi volitve 1 odbornika in 2 namestnikov.

* Smučarji! V Triglavskem gozdu je padlo precej novega snega. Smuka je dolga. Koča pri Triglavskih jezerih bo oskrbovana od 16. t. m. naprej do preklica najmanj pa do 24. aprila v primeru primernega obilja tudi delj. Ker se obeta za drugo polovico aprila lepo vreme, ne zamudite ugodne prilike. SPD.

* Služba božja na šmarni gori bo jutri v nedeljo 17. t. m. izjemno ob devetih, ne ob desetih urah navadno.

* Odvetniški zakonski par. Pred izpravevalno komisijo za advokate pri apelacijskem sodišču v Novem Sadu je te dni opravila advokatski izpit gospa dr. Marija, soproga dr. Vasilja Stankovića, advokata v Novem Sadu.

* Pogrešanci iz svetovne vojne. Deželno sodišče v Ljubljani je uvedlo postopanje, da se proglase za mrtve naslednji pogrešanci iz svetovne vojne: čevljar Franc Panzeršič iz Zaloge, delavec Ivan Mekina iz Most, posestnik Matija Kopač iz Zlavor, posestnikov sin Matija Trpin iz Zibers, posestnikov sin Matija Trpin iz Zibers, posestnikov sin Alojzij Očen iz Gabrovke ter Josip Škerbina iz Kamne gorice.

* Pozen spomin na svetovno vojno. Pišejo nam: G. Feliks Benedičič iz Prezrenja pri Podnatu je pustila svetovna vojna za zanimiv spomin. Službuje pri »Zibencarjih« bil 15. junija l. 1915 na ruski fronti na Lvovom ranjen za usmrt. Zdravniki niso smatrali rane za resno, zato so ga pridržali v bolnici le 8 dni, potem pa ga poslali zopet nazaj na fronto. Vojna je milila in naš »Zibencar« je pozabil na svoje dogodke na frontah. Na veliko začudenje pa se mu je pojavila po šestmestnih letih rana na kosti ključni, kjer sploh prej ni imel rane, in 6. t. m. mu je iz te rane padla rjava ruska krogla, za katero ni vedel, da jo je nosil 16 let v sebi. Res pozni spomin na bridke čase!

* Koliko je Italijanov v Jugoslaviji. V Milanu izhajajoči »Il popolo d'Italia«, list Benita Mussolinija, je te dni objavil obširen članek pod naslovom »L'opera del genio italiano all'estero«. Članek je spisal znan propagator fašizma v inozemstvu Franco Carlini. Carlini trdi, da živi v inozemstvu deset milijonov Italijanov, v Jugoslaviji pa približno 15.000. Izmed Jugoslovenov je najtočnejšo tozadevno statistiko sestavil dr. Ivo Rubčić, ki dokazuje, da je bilo v vsej Jugoslaviji 1. junija 1930 samo 4960 Italijanov.

* Novi grobovi. V Ljubljani je umrl večeraj v starosti 74 let zasebnik g. Janez Artac. Pogreb blagoga pokojnika, bo iz hiralnice na Vidovdanski cesti v nedeljo ob 14. — V sredo zvečer je preminila v uršulinskem samostanu v škofji Loki podprednica in generalna prefekta vzgojnega zavoda, bivša ravnateljica dekliške meščanske šole m. Marija Bernardina Wagnerjeva v 77 letu starosti. Pokojnica je bila po rodu iz Gradaca in je preživela v samostanu polnih 53 let. Na odgovornem položaju vzgojiteljice je bila pokojnica na videz stroga, a v srcu blaga, plemenita in naobrazena žena. Pogreb pokojnice je bil večeraj ob veliki udeležbi meščanstva, učitelstva in njenih nekdanjih učenc. Dekliš

Lepe bele zobe

z istočasno odstranitvijo neokusno barvanega zobnega obložka pridobite z stalno uporabo dobre

Chlorodont-zobno paste

z prijetno osvežujočim mentol okusom. Tuba Din. 8.—

ra in iz tisoč gri se oglasi pesem Stvarniku. Sonce je prišlo visoko na nebo in omamilo prebivalce gozda. Na velji sedil v ila in njeno lepoto opeva Favn. Dan se nagiba, neč leže na zemljo in ves gozdni narod se zbira okoli cvetne kraljice. K sklepu pa je jesen, gozd je nem, narava umira in veter brlje čez zapuščene poljane in prinaša pesem pomladi. To je v kratkem vsebina zelo interesantnega zborovskega cikla »Favne«. Koncert bo torej zelo zanimiv, za dobro podajanje skladb pa nam jamči ambiciozni njihov zborovodja g. Kristo Perko. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjižarni.

* Ustanovni občni zbor krajevnega organizacije JRKD za bežigradski okraj se je vršil 9. t. m. zvečer v prostorih Fortunove gostilne na Vodovodni cesti. Zaradi obselosti predsednika pripravljalnega odbora z. Danila Šaple je vodil uspešno zborovanje njegov namestnik profesor g. Egičič. Čeli in si stiel v prijetno čast pozdravit v krogu bežigradskih mož in fantov župana ljubljanskega g. dr. Dinka Puca in narodnega poslance g. dr. Staneta Rapeta. Z velikim zanimanjem so zborovalci sledili izvajanjem gg. dr. Dinka Puca kakor tudi narodnega poslance g. dr. Staneta Rapeta o programu JRKD. Oba govornika sta bila deležna burnega odobravanja. V odbor je bilo izvoljenih 16 odbornikov s predsednikom z. dr. Stanetom Rapetom.

* Českoslovaška obec v Ljubljani. V soboto dne 16. dubna o 8. hod. večer v restavraci »Zvezda« prednasku p. konsula ing. Ševčika »O Tyrševu a p. Rysky »O IX. vsesokolskem sletu v Praze. O hojnou čast prosí Výbor.

* Preporodaši! Danes ob 15. uri se bo vršilo predavanje g. prof. Stepišnika o sportu. Vsi in točno!

* Cenjeno občinstvo opozarjamo na Preporodovo akademijo, ki se bo vršila v soboto 23. t. m. pod pokroviteljstvom g. direktorja A. Jaga in častnega damskega komiteja.

* Lutkovni odsek Sokola igra v nedeljo v Narodnem domu (vhod z Bleiweisove ceste) čarovno igrano v 6 slikah »Gasperček roštelj«. Začetek točno ob 16.

* Splošno žensko društvo priredi v ponedeljek 18. t. m. predavanje v prostoru Jugoslovenskega ženskega saveza (Selenburgova 7-11). Govoril ga. Govekarjeva o Gabrieli Preissovi in Slovencih. Uprava JZS vabljajo vabljajočice vseh ženskih društev k temu predavanju, ki se prične ob 18. uri.

* TK »Skala« vabljajo vabljajočice, da se sigurno udeležijo 27. t. m. rednega občnega zbora, ki bo ob 20. v dvorani palače »Grafika«, Masarykova cesta. V. nadstropje.

* Ciri Metodova zbirka dan bonbončkov v prid uboze šolske dece brezposelnih staršev ob jezikovnih mejah v Jugoslaviji bo danes popoldne in jutri dopoldne. Gospe in gospodje bodo prodajale bonbončke in odkupne znake. Nabirajo se bo z nabiralniki. Ker ima prireditelj blag namen, ne odrecite daru!

* Vojna s plinici. Sokol v Mostah pri Ljubljani bo imel v nedeljo 17. aprila ob 10. dopoldne v kinematografski dvorani na Seli predavanje brata inž. Franca Gerla z naslovom »Vojna s plinici (drugi del)«, pri katerem bo predavatelj uporabljal pline. Vstop prost! Opozarjamo prebivalstvo na važnost omenjenega predavanja.

* Javna dražba potov in stradonov na Barju in trnovskem predmestju. Mestno načelstvo v Ljubljani javlja, da se bo v nedeljo 24. t. m. ob 13. vršila javna dražba košnje vseh mestnih potov in stradonov na Barju v gostilni Jakoba Vidmarja na Izanški cesti. Javna dražba v zadevi oddaje košnje mestnih potov in stradonov trnovskega, karlovskega in poljskega predmestja, pa bo v nedeljo 1. maja ob 13. v gostilni pri Koscu na Opekarski cesti.

* Tujski promet v marcu. Tujskoprometni odsek mestnega načelstva je sestavil podrobno statistiko o tujskem prometu za marec. V Ljubljano je prišlo 3226 tujcev (januarja 2884, februarja 2926). Od teh je bilo 2277 iz raznih krajev Jugoslavije, ostali iz inozemstva. Od ino. ucev jih je bilo največ: iz Italije 172, Avstrije 327, českoslovaške 137, Nemčije 160, Francije 14, Anglie 6, Belgije 5, Madžarske 46, Poljske 22, ostali se razdele na druge evropske in izvenevropske države. Bilo je 2667 moških in 549 žensk. Po poklikih je bilo: trgovcev 562, trgovskih potnikov 346, delavcev 101, industrijev 94, inženjerjev 159 in obrtnikov 270, ostali se razdele na druge poklice. V hotelih in drugih prenočiščih se je nastanilo 3479 tujcev. Prenočnin je bilo zabeleženih 6775. Gospodarska kriza in omedlitve glede valut in deviz so močno ovirale tujski promet.

* Z lestve je padel. Mizarški pomočnik 22 letni Stanko Ribter, doma iz Domžal, je popravil verando neke vile v Gorupovi ulici. Splezal je na visoko lestvo, pa mu je spodrsnilo in je padel z višine na tla. Zlomil si je levo roko. Prepeljali so ga v bolnico.

* Deložacije. Z intervencijo mestnega magistrata je bilo doslej že 14 deložacij. Zadnja deložacija je bila izvršena 11. t. m. v Bohoričevi ulici. Tam je v neki hiši stanoval delavec J. K. ki je imel kuhinjo in eno sobo v najemu ter je doslej plačeval redno najemnino. Gospodar mu je odpovedal, češ, da bo sam potreboval to stanovanje, čeprav stanuje izven Ljubljane. Delavčev pohištvo so znosili k transformatorju na Vodmatskem trgu in ga pokrili. Pri delo

Dobrega blaga zastonj

ne boste nikjer dobili, a najceneje v Ljubljani pri

M. H. ŠKOFIČ na Sv. Petra cesti št. 17

boste kupili kuhinjske brisače in cunje od Din 5. — naprej, šifone in kambrike od Din 6. — naprej, nogavice moške in ženske od Din 8. — naprej, delene in pralne svile od Din 10. — naprej, volnene šofe od Din 30. — naprej. 4774

Iz Maribora

a. — Važno zborovanje našega obmejega učitelstva. Danes bo v veliki dvorani Narodnega doma ob 10. skupno zborovanje našega obmejega učitelstva. Zborujejo namreč društva: Maribor mesto, donski breg, levi breg, Sv. Lenart in Slov. Bistrica. Poleg stanovskih zadev, o katerih bo poročal predsednik sekcije g. Dimnik, je na dnevnem redu tudi predavanje bivšega načelnika pri prosvetnem oddelku banke uprave g. dr. Lončarja o delovni šoli.

a. — JRKD. Drevi ob 20. bo v restavraciji Union v kletni sobi pripravljali zbor za ustanovitev krajevnega organizacije JRKD za prvi mestni okraj. Zborovanju se udeležijo tudi narodna poslanca gg. Pivko in Krejčič. Vabljeni vsi narodnjaki!

a. — Opozarjamo na veliki pevski koncert, ki ga priredi Ipatčeva župa v Mariboru jutri ob 16. v veliki dvorani pivovarne Union z zelo bogatim sporedom. Na koncertu bo nastopilo okrog 300 pevcev in pevk.

a. — Slovensko trgsko društvo opozarja ponovno svoje člane na občni zbor, ki se bo vršil drevi ob 20.30 in ne kakor je bilo pomotoma v povabilih objavljeno ob 19.30. a. — Enodnevni tečaj za zatiranje škodljivcev in boleznih sadnega drevja bo v ponedeljek 25. t. m. na banovinski vinarški in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8. do 12. in od 14.—18.

a. — Gradbeno gibanje. Gradbeno dovoljenje je dobila Helena Baumkirchnerjeva za gradnjo enonadstropne stanovanjske hiše in za gradnjo vrvarne delavnice v Copovi ulici.

a. — Policija je večeraj dopoldne napravila racijo po mestu in polovila okrog 100 oseb, večinoma moških z dežele, ki se kladijo po mestu in nadlegujejo dobrodelna društva in stranke po hišah za podpore. Med aretiranimi pa je bilo tudi več takih, ki jih zasleduje sodišče. Te je seveda policija izročila sodišču, ostali pa bodo odgnani v domovinske občine.

Iz Trčiča

a. — Zanimivo predavanje. Na prosvetnem programu trčičkega sokolskega društva je za danes pravno predavanje br. Janka Svetliča, notarja v Trčiču. Za snov svojega predavanja si je izbral razmotiranje najbolj zamaženih in zanimivih posestnih vprašanj, ki jih najdemo ravno v Trčiču kar na kupo. Dalje se bo br. predavatelj dotaknil tudi ostalih pravnih zadev, ki spadajo kot posebnost v njegovo notarsko službo. Vse obiskovalce sokolskih predavanj vabimo, da to izredno zanimivo predavanje posetijo. Predavanje bo točno ob 8. zvečer v telovadnici meščanske šole.

a. — Društvo hišnih posestnikov v Trčiču in okolici bo imelo svoj redni občni zbor danes ob 8. zvečer v hotelu g. Lončarja. Razen običajnega dnevnega reda bo poročal zvezni predsednik g. Ivan Frelj o stanovanjskem vprašanju kakor tudi o novih davčnih in taksnih zakonih.

GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20

Sobota, 16. ob 15.: Vzrok. Dijaška predstava po zelo znanih cenah. — Ob 20.: Kvadratura kroga. E. Nedelja, 17.: Gospoda Glembejavi. Izven. Znižane cene. Ponedeljek, 18.: Gostovanje English Players. Izven.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20

Sobota, 16.: Seviljski brivci. B. Nedelja, 17. ob 15.: Aida. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Madame Butterfly. Gostovala bo Pia Igrosanu iz Bukareste. Izven. Znižane cene. Ljubljanska drama. Danes ob 15. bo dijaška predstava. Upizori se poslednji letonjski sezoni Frankova drama »Vzrok« v režiji Debeve. Cene so zelo znižane. Poset predstave najpotepe priporočamo. »Kvadratura kroga«, ruska veseloigrata, ki jo je napisal sodobni avtor Katajev, se prvič ponovno v Ljubljani. — Gostovanje angleških igralcev English Players bo v ponedeljek 18. t. m. Upizori angleško komedijo »The Mollusc«. Dejanje komedije se vrši v hiši, oddaljeni 20 milj od Londona. Cene od 36 Din navzdol.

Ljubljanska opera. V »Seviljskem brivcu« drevi bo pela uloga Rosine ga. Vera Adlešič - Popovičeva. Za B. — V nedeljo ob 15. se pela Verdijeva »Aida«. Uloga Aida bo pela drugič na našem odru Majdičeva. Amneris Thierryjeva, Radamesa Ivič, Amnastera Primožič, Kralja Zupan. Ulogo velikega svečenika Ramfisa bo pel prvič na našem odru Marian Rus. Dirigent kapelnik Neffat. Znižane operne cene. — Pia Igrosanu nastopi v ljubljanski operi v nedeljo ob 20. v naslovni ulozi Puccinijeve »Madame Butterfly«. Ostala zasedba: Suzuki Komejeva, Pinkerton Marček, konzul Janko. Dirigent dr. Svara. Znižane operne cene. — Operno osebje pripravlja z vso verno posodnjo delo velikega mojstra Puccinija »Turandot«. Muzikalno vodstvo je v rokah kapelnika Neffata. Scenski aranžma pa vodi profesor Šest.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODEP

Začetek ob 20.15

Sobota, 16.: Ljubzen sedemnajstletnega. Nedelja, 17.: Ljubzen sedemnajstletnega. Sentjakijski gledališki oder ponovi danes in v nedeljo ob 20.15 prekrasno dramo »Ljubzen sedemnajstletnega«. Ker so bile vse dosežane predstave razprodane, prosimo občinstvo, da si kupi vstopnice že v naprej v trgovini g. Karmičnika na Starem trgu. Reservirane vstopnice se morajo dvigniti najkasneje ob 20.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20.

Sobota, 16.: Casanova. Krstna predstava. Nedelja, 17.: Casanova.

Zvočni kino »Ideal«

Danes ob 4., 7. in 9. uri zvečer premiera najnovejše senzacije!!

HARRY PIEL

kot boksaški šampion v zvočnem filmu senzacij:

Naprej Bobby

Režija in v glavni vlogi Harry Piel — Sodelujejo: Annie Markart in Kurt Lillen

Poleg tega: »Paramountov zvočni tehnik«

Vremensko poročilo

Meteorološkokega zavoda v Ljubljani Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. smer in brzina vetra, 6. oblakost 1.—10, 5. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm. — Temperatura: prve številke pomenijo navpično, druge najnižjo temperaturo.

15. aprila

Ljubljana 7, 755.1, 5.0, 71, S1, 10 dež 0.2; Ljubljana 14, 753.9, 6.6, 74, mirno, 10, dež; Maribor 7, 765.0, 3.0, 90, NW4, 10, —; Zagreb 7, 754.7, 4.0, 90, E2, 10, dež, 6.0; Beograd 7, 754.8, 6.0, 90, W2, 10, dež, 1.0; Skopje 7, 751.0, 8.0, 70, mirno 10, dež, 7.0; Split 7, 757.5, 10.0, 80, E2, 1/4, dež, 6.0. Temperatura: Ljubljana 10.8, 4.8; Maribor 8.6, 3.0; Zagreb 8.0, 4.0; Beograd 7.8, 6.0; Skopje 15.0, 0.0; Split 9.0, 7.0. Sonce vzhaja ob 5.19, zahaja ob 18.44. Luna vzhaja ob 11.45, zahaja ob 2.57.

3. Vesela novica. Na tem mestu smo že večkrat opozarjali na trhel kolodvorski most, ki je v tako slabem stanju, da so lokalni faktorji še zdavnaj odklonili odgovornost za morebitno nesrečo. Sedaj pa je definitivno sklenjeno, da bomo v najkrajšem času dobili nov most. Gradbeni dela je prevzela znana graditeljica mostov trdka inž. Josip Dedeč, ki ima v Trzinu svojo podružnico. Največ zasluga za nov most ima dr. Albert Kramer, ki je kot minister za zgradbe zavrnil pritožbo železnice in odredil, da se most takoj zgradi.

Ne halje že vendar! Na deželi se širijo z največjo slastjo razne razburilne vesti zakotne novice, ki smo jih včasih imenovali »latinske novice«. Z največjo zaupljivostjo vam celo izobražen človek servira novice, da bi se človek za glavo prijel. Kriza je, toda ta kriza je bolj v naši mašni dušnosti in v našem zaupanju. Je že tako, da se takim alarmantnim vestem kar slepo verjame, ne da bi se jim preiskale obisti. Navsezadnje pa se vse razblij v prazen nič, le slaba volja ostane. Vsi, ki so dobre volje, morajo vplivati na ljudi pomirjevalno in prepričevalno, da je pri nas navzlic gospodarski krizi bolje kakor kje drugje.

Bosanski preprogarji med seboj

Ljubljana, 14. aprila.

Pred sodnika počinca dr. E. Kobeta sta danes stopila dva bosanska preprogarja zaradi poverbe odnosno goljufije. Ladišlav Kollak, trgovski potnik iz Čakovca in bosanski musliman Ramo Bešić iz Sarajeva sta se združila in skupno prevzela v komisijo prodajo več preprog od trgovca Dušana Mutevčiča, kakor tudi od trgovca Mahmeda Skendra iz Beograda. S šoferjem se je vozila okrog po naših krajih, pozneje pa po Banatu in Slavoniji. Opeharila sta Mutevčiča za preproge z zneskom okoli 12.000 Din in Mahmeda Skendra za 17.340 Din. Pred sodnikom sta se zagovarjala, da nista imela namena obeh trgovcev oskudovati, marveč jima pošteno odračunati izkupiček, bila pa sta v stiski, porabila sta denar ter zastavila preproge. »Sla sva na pot brez vsake pare. Zaradi krize sva preproge zelo težko spravila v denar,« sta zatrjevala sodniku. Prosila sta za pogojno sodbo. Branilec: »Hazardna je kupčija s preprogami!... Sodnik: »Slabi časi!...« Nekateri ki se za valuto boje, tudi nakupijo preproge, je pripomnil branilec.

Drugače pa je opisal oba obtožena priča, trgovca Dušana Mutevčiča, ki je dejal: »V Karlovcu sta kar 4 dni popivala, se zabavala in hodila v javno hišo. Ramo ima v Sarajevu ženo in 6 otrok. Ne skrbi za njo, a v Ljubljani in Kamniku ima tudi žene.« Sodnik: »On je musliman?« Priča: »Da.« Sodnik: »Lahko ima več žen. Ali je res, Ramo, da imate kar 6 žen in 1 v Ljubljani?« Obtoženi Ramo: »Samo eno!« Priča je nadaljeval: »Če gre kdo po poslilih in na delo, ne zapravi v enem mesecu 30.000 Din.« Razprava je bila preloženjena, obtožena pa odvedena nazaj v zapor. Pri razpravi je bilo navzočih več ljubljanskih Bosancev.

Zopet požig v Framu

Fram, 15. aprila.

V noči na četrtek okrog polnoči je nemarno začelo goriti v gospodarskem poslopiju Franca Ravsa, posestnika v Bukovcu, občina Fram. Ogenj je v trenutku obšel vse poslopje ter ga uničil do tal. Reševanje vozov in gospodarskih strojev je bilo zaradi silne vročine docela izključeno. Zgorile so poleg tega tudi vsa klaja za živilo in vsi pridelki. Živilo so le po srečnem naključju rešili še pravčasno. Gašenje je bilo zaradi pomanjkanja vode močno oteženo. Črpali so vodo le iz studencev, v katerih je pa kmalu posušila.

Škode je nad 50.000 Din, ki je le delno krita z zavarovalnico. Kako je požar nastal ni znano, sumijo pa, da ga je podtaknila zlobna roka, ki opravlja svoj zločinski posel v okolici Frama in Poljskave že dalje časa.

Orožništvo iz Rač in Pragerskega je pridno na delu, da izsledijo zločin, a ves trud je zaman. Požigalec je zanetil v teku enega meseca že 26 gospodarskih poslopij.

Radio

Sobota, 16. aprila.

LJUBLJANA 12.15: Plošče, 12.45: Dnevne vesti, 13: Čas, plošče, borza, 17: Salonski kvintet, 18: Boka Kotorska, 18.30: Gimnastične vaje, 19: Angleščina, 19.30: Govorništvo, 19.45: Spominski večer Ignaciju Hladniku, 21: Salonski kvintet, 22: Napoved časa in poročila, 22.15: Nadaljevanje koncerta.

Nedelja, 17. aprila.
LJUBLJANA 9: Esperantsko predavanje o Dolenjski, 9.30: Cerkevna glasba, 10: Versko predavanje, 11: Salonski kvintet, 12: Čas, poročila, plošče, 15: Samospevi g. Mirka Dolničarja, 15.30: Jelen: »Bratje!«, 17: Šramel - kvartet »Grafiker«, 20: Koncert godbe »Sloga«, 21: Zrebanje nagrad za sotrudnike dr. Vebra, 21.20: Citre, 22: Napoved časa in poročila, 22.15: Salonski kvintet.

BEograd 12.20: Orkester, 19.30: Violinski koncert, 20: Ameriški »slagerje«, 20.30: Opereta, 21: Poročila in eigan-ska godba, 21.30: Koncert na ploščah, 17: Plesna glasba, 20.30: Zborovski koncert, 21.45: Lahka godba, 22.25: Plesna glasba, 23: Plesna glasba, 23.30: Plesna glasba, 23.45: Plesna glasba, 24: Zbaven program, 24.15: Plesna glasba, 24.30: Orkester, 17.30: Citre, 19.30: Orgle, 20: Zabava, 20.30: Narodne pesmi, 22.40: Nočni koncert, 23.15: BUDIMPEŠTA 17: Koncert Hadynove glasbe, 19.30: Gizijska godba, 20.40: Razvoj opere, 22.20: Plesna glasba, 23.17: Koncert berlinske pevke akademije, 20.45: Mešan glasbeni program.

Gospodarstvo

Likvidacija kuluka.

Kakor smo že včeraj poročali, je po vzledu dravske banovine sedaj tudi ljubljanska mestna občina ukinila kuluk. Banovinski kuluk je odpravljen z novim proračunom in je nadomeščen z nadomestno cestno določilo od 25% na vse državne neposredne davke, pri čemer se računa 15% do določilo kot nadomestilo za kuluk. Po dolgi boji je torej sedaj vprašanje ukinjenja kuluka, ki je bil poseben trd v obliki odkupnine za osebno delo, kolikor toliko zadovoljivo rešeno. Še pred meseci je bila situacija navzlic dobri volji merodajnih faktorjev povsem nejasna. Še e gospodar-ske in tudi delavske organizacije so zahtevale, da se ta nesocialna davščina odpravi ali nadomesti. Tenu pa je nasprotovalo naziranje, da je za ukinjenje kuluka potrebno dovoljenje pristojnega ministra za zgradbe. »Jutro« je najprej v članku »Vprašanje obveznosti uporabe kulukov« (7. febru- arja t. l.) pokazalo drugo pot. Ugotovilo je, da je kuluk za nas, ki ne spadamo v kate- gorijo banovin in občin brez najpotrebnej- ših cest, le fakultativen in da je zato od- visno od samoupravnih teles samih, če ho- jejo za gradnje in vzdrževanje cest uporab- liti ljudsko delo ali ne.

Z ukinjenjem kuluka pa je postalo zelo aktualno drugo vprašanje. Kakor je iz go- vora občinskega svetnika Ivana Tavčarja v zadnji seji občinske uprave razvidno, se odkupnina za osebno delo nadalje pobira od prejemkov vseh državnih, banovinskih in drugih samoupravnih namestencev. Če se kuluk popolnoma ukine, tedaj je jasno, da mora lo ukinjenje veljati za vse stano- bre brez izjeme in tudi za javne namestence. Seveda pa tega, žal, ni mogoče izvesti brez spremembe zakona o samoupravnih cestah. § 21. zakona o spremembah in dopolnitvah v zakonu o samoupravnih cestah določa namreč, da morajo tudi v primeru, če se ukine izvajanje osebne dela, osebe, na- štete v četrtm ostavku § 38. zakona o sa- moupravnih cestah (državni, občinski in ob- činski uradniki ter uslužbeni, civilni in vojni) plačevati določeno odkupnino za osebno delo. Od vplačil za to odkupnino se izroči 50% Državni hipotekarni banki v Beogradu in fond za izvrševanje večjih del na obsebnih in občinskih cestah v težkem terenu v vsej državi, 50% pa ostane občinam.

Vprašanje je vsekakor precej zamotano. Po citirani določbi § 20. novele k zakonu o samoupravnih cestah, ki predstavlja dodatek k § 67 (prej § 71) zakona o samoupravnih cestah, se denar, ki ga plačajo javni namestenci za kuluk, razdeli tako, da dobi polovico občina, polovico pa imenovani fond pri Državni hipotekarni banki (to je fond po 6. ostavku § 38. zakona o sam. cestah). Banovina torej ne doli nič, čeprav je v banovinskem proračunu od te odkup- nine predviden dohodek v višini 1 milijona dinarjev. Tudi ta nejasnost kaže nujno po- trebno, da se zakon o samoupravnih cestah novelira, pri čemer mora obveljati načelo, na se tudi od javnih namestencev pobira kuluk le tam, kjer se uporablja določbe o ljudskem delu.

Trgovinska pogodba z Nizozemsko

V »Službenih Novinah« od 13. t. m. je ob- javljen zakon o trgovinski in plovisni po- godbi med kraljevino Jugoslavijo in kralje- vino Nizozemsko, ki je bilo sklenjena v Beogradu 28. maja 1930 in jo je Nj. Vel. kralj podpisal 30. avgusta 1930. na Bledu. Ratifikacijski instrumenti so bili izmenjeni 2. aprila t. l. v Haagu. Nova pogodba velja tako za Nizozemsko, kakor tudi za malen- kostnimi izjemami za Nizozemsko Indijo, Surinam in Curacao. Stopila pa bo v ve- ljavo za Nizozemsko 15. dan po izmenjeni ratifikacijskih instrumentov, pa Nizozem- sko Indijo, Surinam in Curacao pa po treh mesecih.

Naši trgovinski odnosi z Nizozemsko so bili doslej urejeni le na podlagi trgovin- ske in konzularne pogodbe kraljevine Sibi- je iz leta 1881. Ta pogodba seveda že dav- no ni več odgovarjala potrebni, zlasti ker ni vsebovala nikakih določb glede pomorskega prometa. V tem pogledu je nova pogodba velikega pomena, ker se naš promet z Nizo- zemsko razvija pretežno po morskoti poti. Nova pogodba bazira na principu največje ugodnosti in nima nobenega tarifnega dela. Naša trgovinska bilanca z Nizozemsko se je zadnja leta razvijala takole: (v milio- nih Din)

	izvoz	uvoz	
1927	21.3	75.4	-54.1
1928	30.5	80.1	-49.6
1929	53.7	98.3	-44.6
1930	61.3	85.3	-24.0
1931	21.8	76.1	-54.3

Naša trgovinska bilanca s to državo je bila doslej vedno pasivna. Uvoz se ni za- dnja leta bistveno spreminjal, le v prete- kle letu je bil nekoliko manjši. Naš izvoz na Nizozemsko pa se je od 1. 1927. do leta 1930. stalno dvigal, lani pa je zopet občutno padel. Pasivnost trgovinske bilance, ki je do leta 1930 padla za polovico, se je lani zopet povečala na 54 milijonov Din. Med državami kamor izvažamo je bila Nizozem- ska lani na 19. mestu, med uvoznimi drža- vami pa na 13. mestu.

Mednarodna hipotekarna banka, ki je bila lani v marcu ustanovljena s sedežem v Baslu, je objavila svoje prvo letno po- ročilo. Ta banka, ki ima 25 milijonov švicar- skih frankov delniške glavnice (od tega 5 milijonov vplačanih), je že lani v poletju najela prvo posojilo od 25 milijonov švicar- skih frankov, in sicer z emisijo 6% obli- gacij. Kmalu za tem pa je najela drugo tako posojilo v enakem znesku po 5.5%. Tako dobljena sredstva je banka porabila za na- kup obligacij in zastavnih listov srednjeev- ropških hipotekarnih bank in za posojila takim bankam. Na ta način je plasirala 49.4 milijona švicarskih frankov. Od te vsote od- pade na Nemčijo 30.7 milijona švic. fran- kov, na Madžarsko 7.6 milijona frankov, na Švico 5.9 milijona frankov, na Jugosla- vijo 2.2 milijona frankov (24.2 milijona Din), na Finsko 1.5 milijona frankov in na Avstrijo 1.4 milijona frankov. Čisti dobi- ček banke znaša za prvih 10 mesecev po- slovanja 232.000 švicarskih frankov.

Devizni predpisi in plačevanje meni- nih obveznosti nasproti inozemstvu. Pravo- sodni minister je poslal sreskim, prvostop- nim in okrožnim sodiščem to-le okrožnico: Sodišča se opozarjajo, da je finančni mi- nister izdal 29. marca t. l. odlok o plačeva- nju obvez nasproti inozemstvu (»Službene Novine« od 30. marca). Ta odlok, ki urav- nava tudi menična izplačila v efektivnem

tujem denarju, je izdan na podlagi čl. 9. zakona od 17. junija 1931 o odobritvi po- godbe med državo in Narodno banko za iz- vajanje zakona o denarju (»Službene Novi- ne« od 20. junija 1931) ter ima zato značaj poznejšega zakona glede na menični zakon z dne 29. novembra 1928, ki v čl. 40. urav- nava isto vprašanje. Obenem se sodišča opozarjajo, da so z zakonom o kazenskih sankcijah glede izvajanja čl. 9. pogodbe med državo in Narodno banko predpisane kazni za vsako kršitev naredb in odlokov finančnega ministrstva o tej stvari.

Države kjer krompir ni okužen z ra- kom. Kmetijski minister je na podlagi čl. 15. zakona o pobijanju bolezni in škodljiv- cev kulturnih rastlin v zvezi s čl. pravil- nika o uvozu in tranzitu krompirja izdal v »Službenih Novinah« od 13. t. m. nasle- dnje obvestilo. Po strokovnih poročilih kme- tijskih oglednih in kontrolnih postaj se imajo Italija, Madžarska, Avstrija, Bolga- rija, Grčija, Turčija in Albanija smatrati kot države, kjer krompir ni okužen z ra- kom, s krompirjevo zlatico (leptinotarsa decemlineata) in s krompirjevim molom (phthorimaea operculella).

Aktivna industrija olja in zadržnih zvez za sejanje solnčnice in soje. Prva Hrvat- ska tvornica olja v Zagrebu je skupno z za- družnimi organizacijami pričela propagan- do akcijo za sejanje solnčnice in soje. Tvor- nica se je obvezala, da bo od zadrž pre- vzela ves pridelek semen od solnčnice in od soje in da bo plačala najmanj 160 Din za metrski stot franko Zagreb. Naše tvornice olja uvažajo letno okrog 1000 vagonov se- men od solnčnice. Povprečen donos soln- ničnega semena znaša 8 met. stotov na ora- nično, donos soje pa celo 10-28 met. stotov. kakor je pač zemlja, obdelava in letina. Za- druge bodo kmetom dala semena za seja- nje (ki jih bodo po končani letini vrnili) kakor tudi superfosfat na kredit.

Podrobnosti iz letnega poročila Hme- ljarskega društva za Slovenijo. Kakor smo že poročali, se je preteklo nedeljo vršil v Zalcu v Savinjski dolini 52. redni glavni ob- čni zbor Hmeljarskega društva za Sloveni- jo. Iz poslovnega poročila tajnika g. Pe- trička posnemamo, da je imelo društvo lani 802 člana. Lanski hmeljski pridelek je de- finitivno ocenjen na 22.000 stotov po 50 kilogramov. Od te količine je danes nepro- danih le še okrog 1000 stotov. S hmeljem zasajena površina se je zadnja leta skrčila za 45 do 50 odstotkov. Zaradi odlične ka- kovitosti lanskega pridelka je bila kupčija v sezoni živahna, zlasti med 9. in 16. septem- brom. Najvišja cena je znašala 13 Din za kilogram, povprečno pa 9 Din. Kosmati do- hodek od hmelja se ceni v preteklem letu na 9 do 10 milijonov dinarjev. Pridelek je bil izvožen v Belgijo, Anglijo, Švico in v nekatere druge države. Večina inozemskih hmeljskih prekupev zahteva sedaj signira- no blago. V javni označevalnici v Zalcu je bilo signiranih 2544 bal po 150 kg, to je več kakor ena tretina vsega pridelka. Naj- boljši dokaz za odlično kakovost savini- skega hmelja je dejstvo, da so ta hmelj pla- čevali po isti ceni kakor žateški, kajti naj- višja cena za češki hmelj je bila v lanski sezoni 400 Kč za 50 kg, kar odgovarja v našem denarju 13.30 Din za kg. Hmeljarska kriza se v preteklem letu ni bistveno ubla- žila in tudi izgledi za bodočnost niso ba- šo povoljni. Belgija, Francija, Nemčija in celo Avstrija stremijo za tem, da oskrbijo do- mačo potrebo z lastnim pridelkom. Nemčija je dvignila lani uvozno carino za hmelj od 70 na 150 mark, Francija od 200 na 400 frankov, v Belgiji pa je v kratkem priča- kovati sličnega povišanja. Vse to pomeni za naše hmeljarstvo hudo udarec.

Zadnji rok za vnošenje 10. kupona 4% agrarnih obveznic. Dne 1. maja zastara 10. kupon 4% obveznic za finančno likvi- dacio agrarnih odnosov v Bosni in Herce- govini. Denarni zavodi bodo ta kupon vno- ševali le še do 20. t. m., do konca aprila pa ga bo vnoševal še oddelek za državne dol- gove in za državni kredit pri finančnem ministru.

Uvoz sirovega masla v Nemčijo. Nem- čija je meseca januarja t. l. kontingentira- la uvoz sirovega masla. Določila tega kon- tingentiranja omejujejo poleg drugega tudi uvoz preko gotovih carinarov (obmejnih in drugih), preko katere se mora za vsako po- godbeno državo izvršiti uvoz. Obmejna ca- rinarnica v Podmoklem (Bodenbach) je do- ločena kot uvozna carinarnica za uvoz kon- tingentiranega sirovega masla jugosloven- skega izvora.

Prodaja lesa. Dne 17. maja se bo vrši- la pri direkciji šum v Ljubljani licitacija glede prodaje lesa; 18. maja pa licitacija glede prodaje lesa in drv. (Oglas in pogoj so na vpogled v Zbornici za TOI.)

Dobave. Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave 5000 kg bencina. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave 50 kg kileja, 300 kg gline, 100 kg mavca, 100 kg cinkovega be- lila, 10 kg emajlova laka, 5000 kg žeb- ljev za tračnice, 175 plošč pločevine in 16 komadov železa za gater. Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 25. t. m. ponudbe glede dobave 6 komadov vzmeti, 10 komadov plošč valjanega železa, 200 m nosilcev, do 3. maja pa glede doba- ve manesnanovih cev. Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave rešet za separa- cijo, 100 kg belih kup ter glede dobave 40 plošč železne pločevine. (Predmetni ogla- si na vpogled v Zbornici za TOI.) Dne 28. t. m. se bo vršila pri ekonomskem oddelku

FAVORIT V SLUŽBI LEPOTE.....

Vsaki gospé neobhodno potrebno, ki polaga važ- nost na negovan videz. Elida Favorit milo z izred- no in obilno peno, stanovi- tnim in svežim vonjem na- pravi kožo nežno, polt čisto in daje čar dovršene ljubkosti in svežosti.

ELIDA Favorit MILO

komande mornarice v Zepunu licitacija glede dobave 15.000 komadov letnih maj. (Oglas je na vpogled v Zbornici za TOI v Ljubljani.)

Dobave. Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. t. m. ponudbe glede dobave železa, plo- čevine in mostovnih zakovic. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) Direkcija drž- vnega rudnika v Kakanju sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave 400 kg pisanih cunj in 250 m² stekla. Direkcija državnega rudni- ka Velenje sprejema do 25. t. m. ponudbe glede dobave pločevine, zakovic, okenske- ca železa in zalitakev ter glede dobave 60 komadov borovih drogov; do 2. maja pa glede dobave pribora k varilnemu aparatu. Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 28. t. m. ponudbe glede doba- ve vodovodnih pip. Dne 4. maja se bo vrši- la pri komandi mornarice (ekonomski od- del) v Beogradu ofrtna licitacija glede delek v Beogradu bencina; 10. maja pa pri dobave 30 ton portlandskega cementa, 2 gumijevih in kokosovih preprog in 2000 komadov klingeritastih in gumijevih tesnil. Dne 15. t. m. se bo vršila pri komandi dravs- ke divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave mesa; dne 18. t. m. pa glede dobave živil (testenine, sladkor, olje, čebu- la). (Predmetni oglaši so na vpogled v Zbornici za TOI.)

Dobave. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 25. t. m. ponudbe gle- de dobave materiala za tovarni avtomobil. do 19. t. m. pa glede dobave 300 kg sirove kave, 1000 kg riža, 500 kg bučnega olja in 500 kg terpentinovnega mila. Direkcija dr- žavne železarne Vares-Majdan sprejema do 19. t. m. ponudbe glede dobave 4000 kg mila, do 27. t. m. pa glede dobave jermenov, grafitnih lovcov za topljenje kovin ter gle- de dobave cevi. Direkcija državnega rudni- ka Kreka sprejema do 26. t. m. ponudbe glede dobave 1000 kg olja. Dne 20. t. m. se bo vršila pri Komandi brigadnijske di- vizijske oblasti v Štupici licitacija glede do- bave živil (mast, fižol, testenine, krompir, zdrob, kis, čebula, riž itd.). (Predmetni oglaši so na vpogled v Zbornici za TOI.)

Borze

15. aprila.

Na ljubljanski borzi so danes tečaj deviz Trst, Praga, London in Bruselj nekoliko po- pustili, dočim se je deviza Berlin okrepila. Na zagrebškem efektu tržišču noli- ra. Vojna škoda nespremenjena brez prometa. Dolarski papirji so deloma nekoliko popu- stili. Do zaključkov je prišlo le v 7% Blat- rovem posojilu po 46 in 46.50. Na beogra- dski borzi so se beguške obveznice po zad- njem padcu za malenkost okrepile.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2286,92 — 2298,28, Berlin 1338,37 — 1349,27, Bruselj 789,58 do 793,49, Curih 1097,35 — 1102,85, London 212,28 — 213,88, New York ček 5617 do 5645,26, Pariz 222,56 — 223,68, Praga 166,89 do 167,75, Trst 289,22 — 291,62.

Zagreb. Amsterdam 2286,92 — 2298,28, Berlin 1338,37 — 1349,27, Bruselj 789,58 do 793,49, London 212,28 — 213,88, Milan 289,22 — 291,62, New York kabel 5639 do 5667,26, New York ček 5617 — 5645,26, Pa- riz 222,56 — 223,68, Praga 166,89 — 167,75, Curih 1097,35 — 1102,85.

Curih. Beograd 9. Pariz 20.2825, London 19.39, New York 513,87, Bruselj 72, Milan 26,40, Madrid 39,20, Amsterdam 108,40, Berlin 122,15, Stockholm 98, Oslo 99, Ko- penhavn 106, SoSlija 3,72, Varšava 57,60, Bukarešta 3,07.

Effekti.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 218 — 220, za april - julij 220 bl., 7% in- vesticijsko 61 bl., 4% agrarne 26 — 28, 6% beguške 35 — 36, 8% Blair 50,50 — 54, 7% Blair 46, 46,50 zaklj., 7% Drž. hipotekarna banka 51,25 — 52. Beograd. Vojna škoda 217, 218, 217 zaklj., 7% investicijsko 60 bl., 4% agrarne obvez- nice 27,50 — 28,50, 6% beguške 37, 36,50 zaklj., 8% Blair 52 zaklj., 7% Blair 47, 46, 45,50 zaklj., 7% Drž. hipotek. banka 52, 51 zaklj., Narodna banka 4720 bl., Privilegi- rana agrarna banka 230,50, 230 zaklj. Dunaj. Bankverein 11, Eskomptgesellschaft 103, Staatseisenbahngesell. 13,85, Trboveljs- ka 25,90, Alpine-Montan. 11.

Blagovna tržišča

LES

+ Ljubljanska borza (15. t. m.) Tendence za les slaba. Zaključkov ni bilo. Povpra- ševanje je za hrastove frize (po dunajskih uzevacih, 26 mm. 9-11 cm širine, 60 do 95 cm dolžine) in za bukove parjene frize (1. 26 mm deb.; 9 cm širine v treh dol- žinah od 1 m dolžine navzgor). — Za pri- šlece pomladne sezone je bilo v zadnjem času še precej povpraševanja po stavbnem lesu.

Iščejo pa se večinoma trami v gotovih di- menzijah. Trami 4/5 in 5/6 v dolžini 8 m se vedno potrebujejo in so cene za tako bla- go še kolikor toliko ugodne. V vsakem pri- meru pa se zahteva zdravo, merkantilno tesano blago. Neobhodno potrebno je, da so trami v polnih predpisanih dimenzijah. Povpraševanje je tudi za suh oreh, javor, jesen, brst v I in II. kakovosti, dočim se blago nudi predvsem v kakovosti monte. V splošnem se boljši trd les prodaja v ino- zemstvo le v I. in II. kakovosti. Ze zaraft- nage tovarnine naj se slabše blago porabi doma.

21TO

+ Chicago, 15. aprila. Začetni tečaji: Pšenica: za maj 60,25, za julij 63,125, za september 65,30; koruza: za maj 34,375, za julij 37,625, za september 40; oves: za ju- lij 23,75, za september 24,125; riž: za maj 46, za julij 48.

+ Winnipeg, 15. aprila. Začetni tečaji: Pšenica: za maj 64,50, za julij 66,375, za oktober 68,25.

+ Ljubljanska borza (15. t. m.) Tendence za žito stalna. Zaključkov ni bilo. Nudi se pšenica (slov. postl. po mlev. voz. plač. v 30 dneih): slavonska, 78 kg po 180 — 182,50, baška, okolica Sombor, 79 kg po 185 — 187,50, baška potiska, 80 kg po 190 — 192,50; moka: baška 30c, franko Ljubljana, plač. v 30 dneih po 325 — 330, banatska po 335 do 340; koruza (slov. postaja, plačilo v 30 dneih): baška pri mlevski voznini po 145 do 147,50, po navadni voznini po 150 do 152,50.

+ Novosadska blagovna borza (15. t. m.) Tendence za koruzo čvrsta, sicer nespre- menjena. Prometa je bilo 49 vagonov. — Pšenica: baška, okolica Novi Sad, 79 kg 128 — 130; baška, okolica Sombor, 78 kg 126 — 128; sremska, 79 kg 128 — 130; baška, potiska, 79/80 kg 129 — 132; gornje- banatska, 79 kg 126 — 128; banatska, parti- cela Vršac, 78 kg 124 — 127. Koruza: baška 94 — 96; baška, okolica Sombor 96 — 97; banatska, sremska 95 — 96; sremska, okolica Sid 96 — 97. Oves: baški, okolica 130 — 135; Jermen: baški, sremski, slavonski 130 — 135. Moka: baški, sremski, 63/64 kg 130 — 135. Moka: baška, banatska 30c in 30c+ 240 — 250; baška, banatska 30c+ 240 — 250; 30c+ 220 — 230; 30c+ 200 — 210; 30c+ 180 do 185; 30c+ 150 — 155; 30c+ 92,50 — 97,50. Otrobi: baški, banatski, sremski 85 — 87,50. Fižol: baški, sremski, beli 240 — 250.

+ Somborska blagovna borza (15. t. m.) Tendence stalna. Promet: 39 vagonov. — Pšenica: baška, okolica Sombor, 78/79 kg 127,50 — 130; gornjebaška, 79/80 kg 130 do 132,50; sremska, slavonska, 78 kg 130 do 132,50; baška potiska 80 kg 132,50 do 135; banatska potiska, 79 kg 130 — 132,50. Koruza: baška 94 — 95; za april - maj 96 do 98. Moka: baška, banatska 30c in 30c+ 240 — 250; 30c+ 225 — 235; 30c+ 205 — 215; 30c+ 180 — 185; 30c+ 150 — 155; 30c+ 92,50 do 97,50. Otrobi: baški 85 — 87,50. Fižol: baški, uzančni 240 — 250.

KULTURNI PREGLED

Jugoslovenci v „Welt-literatur der Gegenwart“

Berlinska založba »Sieben Stäbe Verlag« je izdala priročnik za sodobno svetovno književnost z naslovom »Weltliteratur der Gegenwart«. Solidno opremljena izdaja obsega dva debela zvezka in v posebnosti, tanjši knjigi bibliografijo vseh obravnavanih avtorjev. Tak priročnik, ki je spisan predvsem za potrebe študentov, ki pa dobro ustreza vsakomur, kdor se želi orijentirati v današnji svetovni književnosti, je po svojih odlikah in zlasti po izredno nizki ceni prikupna in že dolgo potrebna novost.

Pravilno je, da je v tem pregledu zastopana tudi Jugoslavija. Naši državci je odmerjenih 11 strani v drugem zvezku (str. 384–394), med temi 3 strani slovenskemu slovu. Poljsko in češkoslovaško literaturo in književnost južnovzhodne Evrope, — geografski pojem, ki zajema tudi Jugoslavijo — je obdelal knjižničar dr. Adolf Narciss.

Sicer je upoštevanje naše književnosti v vidki populnosti in pravičnosti zadeva, ki se uume sama od sebe; vendar nas praksa opozarja, da so se Nemci v prejšnjih časih kaj radi oddaljevali toli zvišenemu vidiku »Slavica non leguntur«, to pravilo zapadnega sveta so Nemci kršili samo glede ruske književnosti in delno glede poljske, vse ostale pa je — z malimi izjemami — obdajal bridkež prezir, kakor da ne bi bili vredni niti najskromnejše odmerjenega mesta v svetovni književnosti. V tem pogledu kažejo Nemci v zadnjem desetletju očitno voljo do poboljšanja. V monumentalnem »Handbuch der Literaturwissenschaft«, ki ga izdaja prof. O. Walz, so Slovani pravilno vpisovani, izvešči Slovence, ki pa bi bili naknadno, že po izidu Gesemannove »Serbokroatische Literatur«, sprejeti v načrt, če bi naši književni krogi pokazali kaj več dejavnosti v »zunanjih politikih« tolikanj naglasne slovenske kulture. Morda ob tej priliki lahko zabeležimo, da je slovenska književnost izključena iz tega svetovno pomembnega priročnika literarne znanosti predvsem zavoljo tega, ker ni bilo nikogar, ki bi vsaj na eni tiskovni polji obdelal našo književnost. Kako malo pa nas še vpoštevajo nekateri, pokazuje primer Klabundove »Literaturgeschichte«. V tem pregledu svetovne književnosti od najzgodnejših vekov do danes smo Slovenci dobili šest vrstic, ki so vrhu tega še od silne površine; omenjen je Prešeren kot »občudovalac nemške kulture«, ki ga »Slovenci štejejo med največje pesnike vseh časov«, dalje »Balladendichter« (?) Josip Sitrar in »goriški duhovnik« Simon Gregorčič. Vsekakor — tako malo, da je tudi za svetovno književnost v enem zvezku krivično prepčilo. Srdi so malce na boljsem, lahko pa se pritožujejo Hrvatje, ki jih zastopajo Stanko Vraz, Petar Preradović, Milan Begović, Miroslav Krleža in — Ljubomir Mitić. Krleža je zabeležen kot izdajatelj komunističnega časopisa »Plamen«, Mitić pa v Zagrebu (?) izdaja radikalni »Zenit«, Klabund je imel po svojih kratkih karakteristikah srečno roko pri Kitajcih in Perzijcih; tudi v zapadnih slovenskih je bil temeljitejši, toda Jugoslovenci smo mu bili dalje kakor katerikoli drug narod.

Se strani pomeni priročnik »Weltliteratur der Gegenwart« vseeno izpremembo. Ima kajpak površnost in napake, toda pravičen je vsaj po načelu (število strani dokaj ustreza dejanskemu mestu jugoslovenskih literatur v tem pregledu svetovnega slovu), z druge strani pa kaže v glavnem vsaj za silo dobro informiranost.

Kakor pri vsaki književnosti, odpirajo tudi poglavje o Jugoslaviji splošen uvod, v katerem pisec označuje kulturno in politično ozadje naših književnosti. Brez potrebe ga straši pnavslavizem, ki ima baje kdaj pa kdaj še kakšno vlogo v jugoslovenski politiki. Glede naše kulturne razcepčenosti se sklicuje na Dvornikovića. Pisčeva politični vidiki niso posebno jasni. Pregled književnosti 19. stoletja je v splošnem dober, če uvažujemo zgoščenost in svetovno perspektivo tega priročnika. O vrednosti te literature pa ima dr. Narciss sodbo, ki bi o nji mogli diskutirati. Pravi namreč: »Stevelina dela srbskih in hrvaških piscev 19. stoletja utegnejo biti zelo pomembna za razširjenje in izpolnjevanje duševnega obsega v Jugoslaviji, toda za nas imajo zgolj literarno-zgodovinski interese«.

Piščeva sodba o Njegoševem »Gorskim vijencem« se giblje v nebitnosti zunanjih okoliščinah in ne daje temu rasko značilnemu plodu pravega mesta, dasi le-to ni tolikšno kot se vidi n. pr. Branku Lazareviću (»Tri najvišje jugoslovenske vrednosti«). Precej točne so ostale sodbe, vendar n. pr. Franja Horvata K. za ne bi v zvezi priznati sili njegovega talenta postavili v isto vrsto z Boro Stankovićem. Pravilno presoja pisec sociološko vlogo literature v srbsko-hrvaškem nacionalnem življenju in sklepa s tega vidika, kako malo prikladna je bila za deželo z redkimi mesti, »deželo pastirjev in kmetov« estetska smer, ki jo je prinesla Moderna. Izmed povojnih omenja M. Krležo, čigar delo »je nemara najboljši izraz za hrvaško Moderno« in Iva Andrića, »ki tu in tam po tonu spominja Cankarja«.

Najbolj nas seveda zanimajo strani, ki jih je dr. Narciss posvetil slovenski književnosti. V glavnem je njegov pregled tudi pravičen, vendar kaže celo vrsto površnih vrtilov. Povedati karerakterizira Narciss znatno boljše od Klabunda, obenem pa pove, da smo Slovenci ječali pod pritiskom »iz Dunaja izvajanih pomemčevalnih stremiljenj«. Dokaj dobro označuje Frana Levstika (ki je pomotoma imenovan: Levstič), omenja Jurčiča in Sitrarja, začudo pa prehaja molče preko Gregorčiča in Askercia k Meškiju in Finžgarju (pomotno Pinžgar), o katerima pravi, da jima še nedostaja »možnosti, resnično obvladati večje snovi in forme«.

Največ pozornosti je pisec posvetil Zupanciču in Cankarju, ki sta »svojem delom zrasla v svetovno literaturo in sta obenem najpomembnejša zastopnika celotne jugoslovenske literature v sodobnosti«. Zupancič pa po Tesnièrejevi knjigi

Gledališki stiki Ljubljana-Zagreb-Beograd

Pisati pri nas o gledaliških stvareh se pravi: opravljati posej. Danadov. Upati vrh tega še na uspeh se pravi: biti zelo naiven ali pa biti norec. Nič upati in kljub temu pisati — temu se pa pravi: usoda. Je že tako. Vsak mora svoje izvršiti.

Cemu takšen uvod za tak naslov? Zato, ker voham že v naprej vse komentarje, ki bodo, kakor vedno, vse vedeli in vse razložili, storili pa spet nič. Fatalno je — jaz vsaj se tega obcutka ne morem iznebiti: v umetnostnih, posebno v teatralnih zadevah smo tu pri nas kakor zakleti: prečkamo se, pričamo, dajemo se po cestah, gostilnah in kavarnah, celo po časopisih — v bistvu pa ne se zganje nič, vse teče spet po starem in ubira svojo prejšnjo preizkušeno in diletantsko pot. Mnogo je vprašan, ki pečejo in žgo, pa mora človek molčati in se smehljati kot Kitajec... zakaj? čas in razmere niso vedno take, da bi prenesli vsa vprašanja. In tako se mora pač vsak po svoje znajti in se po svoje s temi razmerami onegativiti — ali pa v njih trpeti in na vse zadnje klavirno utoniti.

Namen tega članka je pokazati jasno sliko dejanskega razmerja med našimi glavnimi gledališči ter opozoriti javnost,

Režiser Ciril Debevec

odnosno odločilne kroge na to, po njihovi lastni krivdi toliko zanemarjeno priljubljenost za medsebojno kulturno zblizevanje in spoznavanje. Bral sem že nekaj stavkov (in sicer ravno v »Jutru«), ki so med raznimi drugimi članki poskušali vzbuditi in malo pozitiviti le tene in zaspane odnose med poedinimi gledališči — besede pa so umrle brez odmeva in se neslišno potopile v globoki luži naših sicer ugodnih, pa vendar tako tajinstvenih razmer...

Ne bom pograval znanih in tolikokrat že objavljenih resnic o nalogah državnih in narodnih gledališč, o njihovih dolžnostih in njihovem poslanstvu na polju medsebojnega kulturnega... in tako dalje, dalje — saj to vemo in znamo že davno vsi na pamet. Za dejstvo gre in to je neovrgljivo: da je pogled na tozadevne zveze, zlasti za nas Slovence, naravnost komičen in pretresljiv obenem, da ni nobenih upov za kakšno bližnje izboljšanje in da dejansko stanje že davno izliva razmišljanja o vedno isti stvari: ali se vsi, ki odločajo o usodi naših gledališč, zavedajo teh svojih nalog, svojih dolžnosti in svoje odgovornosti pred javnostjo, pred narodom in pred kulturno zgodovino?

Skromna pobuda k razmišljanju tega vprašanja naj bo tudi tale prispevek.

Oglejmo si najprej razmerje med našim Narodnim gledališčem in Narodnim kazališčem v Zagrebu.

Dvoje činjenice prihaja tu v glavnem v poštev: 1. gojitev repertoarja in 2. medsebojna gostovanja. To dvoje spada neposredno v področje gledaliških uprav in za nje so gledališke uprave tudi neposredno odgovorne. (Tretji važni pripomoček za navezovanje in poglobljanje stikov, namreč poročevalska služba, spada v območje žurnalistike in zanjo odgovarjajo uredništva posameznih listov.)

Kako sta zastopila tem dvem zahtevam Ljubljana in kako Zagreb? (Za dobo 1920 do 1931/32.)

1. Repertoar: Narodno gledališče je igralo v tej dobi iz hrvaške literature tale dela: Vojnović: Smrt majke Jugo-ve; Ogrizović: Hasanaginica; Tucić: Golgota; Kosor: Požar strasti; Petrović: Ploha; Mark: Kulundžić: Polnoč; Begović: Božji človek; Pustolovec pred vrati; Brez tretjega; Krleža: Glem-bajevi; Leda.

ne bo znan »samo« v slovenskih delih in v literarno »zainteresiranih krogih Italije, kakor pravi pisec. Tudi dr. Narciss znanja v Zupancičevem delu — koliko ga neki pozna neposredno? — vplive Demhela, Baudelaireja, Byrona, Leopardija in Nietzscheja. V karakteristiki njegovega pesništva se preveč drži »vnemnih momentov in čez mero poudarja politično noto v njegovih poezijah. O Cankarju pravi pisec, da je metafizičen sanjač in krut naturalist, revolucionar in premišljenec se smehljajoči melanholik hkrati, pred vsem pa branilec najrevnejših in najbolj zatrtih. Hvali njegovi v nemščino prevedeni knjigi (G. Jirku).

Vsekakor pogravamo — sorazmerno z drugimi slovtvi, ki jih obravnava ta pregled — se nekaterih imen izmed pesnikov n. pr. Ketteja, Murna, Gradnika. Povojna književnost je tu odrezala nezaznolno slabo: ni se rešilo niti imen Preglja, dasi so n. pr. v flamski književnosti, kolikor lahko primerjam, omenjena imena, ki ne odtehtajo tega ali onega našega pripovednika: o velikih literaturnih slonih ne govorim v tej zvezi. Glede povojne književnosti se pisec rešuje s to-le — zopet preveč »pavšalno« obzobdo: »Svetovna vojna je naglo prekinila mnogo obetajoče začetke moderne slovenske književnosti. Splošna povojna izčrpanost, potreba prilagoditve novim državnim razmeram tudi v notranjopolitičnem in gospodarskem pogledu,

Vsega skupaj torej: 12 del (8 pisateljev). In kaj je igralo Narodno kazališče v Zagrebu v istem času iz slovenske literature?

Vsega skupaj reci in piši: nič.

2. Gostovanja. V Ljubljani smo imeli v dvanajstih letih državnega gledališča iz Zagreba tale gostovanja: Krležovo »Agonijo« v celotni zagrebški zasedbi v režiji Alfonza Verlija ter posamezne goste Viko Podgorsko (Izgnubljene duše, Krog s kredo), Svetozarja Markovića (Hasanaginica, Revizor) in Hinka Nučiča (Othello).

V Zagrebu pa so gostovali leta 1921. člani ljubljanske drame ob priliki kongresa Udruženja gledaliških igralcev s Cankarjevim »Pohujšanjem« in l. 1930. ob priliki jugoslovenske turneje z Golarjevo »Rošlinko«. Razen tega je gostoval še Ivan Levcar v »Glem-bajevih«.

Za dve gledališči, ki predstavljata hrvaško in slovensko kulturo in ki sta oddaljeni drugo od drugega komaj tri ure, je ta bilanca vsekakor žalostna.

Predložimo si zdaj po istem vzorcu še Ljubljano in Beograd.

V Ljubljani so vzporedili v tej dobi sledeča srbska dela: Nušić: Navaden človek, Svet. Sumljiva oseba, Narodni poslanec, Gospa ministrica; Janković: Brez ljubezni; Dimitrijević: Ljubimec svoje žene in Milošević: Jubilej.

Vsega skupaj torej: 8 del (4 pisatelji). Beograjsko Narodno Pozorišče pa je predstavilo v istem času slovenskih del rec in piši: nič.

Gostovanj je prinesla beograjska drama dvoje, in sicer dvojico Dragutinovića-Bugalića in Nicodemijevi komediji: »Zor-ran, dan in noč« ter Popovičev igro »Kir Janja« (režija Plavčić). Razen tega je gostoval enkrat tudi Plavčić v vlogi Leona v »Glem-bajevih«.

Ljubljanska drama pa je nastopila v beograjskem gledališču s Cankarjevim »Pohujšanjem«, z Zupancičevo »Veroniko Deženiško«, Golarjevo »Rošlinko« in (pozneje) s Shakespeareovo »Ukro-čeno trgovlavo« (»Rošlinka« v režiji Lip-paha, vse druge v režiji Sesta). Najavljena predstava Klabundovega »Kroga s kredo« je, kakor znano, zaradi neprilicakovanih in neopravičljivih tehničnih ovir od-padla.

Mislim, da govorijo, odnosno kričijo na-vedeni podatki sami zase dovolj glasno in jasno in da jim res ni treba še kakšnega posebnega trpkoga poudarka. Pripominam naj samo še to, da je slo naše gledališče v izvrševanju svojih (namišljenih) dolž-nosti celo tako daleč, da so igrali svojčas v naši drami naši igralci »Smrt majke Ju-govečeve« v hrvaškem originalu. Več do-bre volje in večjo uslužnost si je tudi pri nas Slovinci že težko zamisliti...

Facit je torej ta: Narodno gledališče v Ljubljani je igralo hrvaških del: 13.

Narodno kazališče v Zagrebu je igralo slovenskih del: 0.

Narodno gledališče v Ljubljani je igralo srbskih del: 8.

Narodno Pozorišče v Beogradu je igralo slovenskih del: 0.

V pogledu repertoarja opazimo torej iz-redno in zelo ljubeznivo zanimanje našega gledališča za srbsko in hrvaško dramati-ko, nasprotno pa skrajno neresno in ne-opravičljivo zanemarjanje naše dramatike: v pogledu gostovanj pa je hladnokrvnost z vseh treh strani precej enaka in si to-rej vsaj tu nimamo drug drugemu ničesar očitati.

Vpraševati zdajle obe prizadeti gledališ-ki upravi, zakaj se tako krčevito branita vsakega slovenskega dela, bi bilo najbrž — kakor že tolikokrat — popolnoma brez pomena. Pravih in tehtnih razlogov za tako nepojmljivo ravnanje, vsaj jaz, ne morem sprevediti nobenih. Preverjen sem pa, da bi se dalo pri malo finejši tankočutno-sti zagrebške in beograjske gledališče uprave tudi to vprašanje povoljno rešiti, če že ne iz kulturnega prepričanja in kulturne dolžnosti, pa vsaj iz kulturnega tak-ta.

In prav tako nepojmljiva je strahotna pomanjkljivost v organizaciji medsebojnih gostovanj. Po mojem mnenju bi morala zagrebška in beograjska drama gostovati vsaj enkrat ali dvakrat na leto v Ljubl-jani in obratno ljubljanska vsaj enkrat na leto v Zagrebu in Beogradu. Pri izboru gostovalnega repertoarja bi morala odlo-čati predvsem literarna pomembnost in gledališka značilnost. Sistematično in kri-tično objektivno upoštevanje tega stališča bi omogočilo, da se seznanijo vsi trije kulturni centri z najvišjimi vrednotami naše-ga celotnega gledališkega bitja, prizade-vanja in snovanja. Pri gostovanjih pa je dajati brez dvoma prednost celotni pred-stavi, kajti le na ta način dobimo zanes-ljivo podobo o značaju, atmosferi in stop-nji posameznih gledališč. Gostovanja po-edincev so pri nas že iz jezikoslovnih ozi-

snor za enoten jugoslovanski pismeni je-zik in naposled nedostajanje močnega li-terarnega talenta, vse to je krivo, da ne pride več do novega razmaha«.

Dvomim, da bi kvaliteta naše povojne literature trpela zaradi »notranjopolitič-ne in gospodarske prilagoditve novi državi, ko nam je le-ta prinesla kulturne naprave in možnosti, ki smo o njih v naprej raz-živali tako rekoč samo sanjarili: tudi »spor za enoten pismeni jezik« niti malo ne ovira razmaha naše književnosti. Tu torej dr. Narciss močno pretrava in ne bi bilo napačno, če bi bil na mestu teh problematičnih opazk postavil še kakšno ime s kratko karakteristiko dela.

Ob koncu svojega pregleda jugoslov. li-teratur pravi pisec, da noben prej imeno-vanih spisov (srbsko-hrvaških) ni preveden v nemščino in da to z vidika velikih del svetovne književnosti ni škoda. Jugoslo-veni pač lahko mislijo drugače o tem »in imajo prav v toliko, da se res lahko pri-tožujejo zaradi tega, ker jih v zapadnih književnostih zanemarjajo, zakaj spisi njihovih najboljših avtorjev so vsekakor boljše od velikih dela tuje literature, ki jo danes prevajajo v nemščino«.

Tud temu mnenju ni mogoče odreči ne-ke uvidevnosti za nas. V drugi izdaji tega dela pa bi vsekakor bilo treba neke stvari popraviti in izpopolniti.

B. Borko.

rov kočljivejša, ker pri vsej razumljivosti vendar občutno motijo harmonično zaokroženost organske celote.

Pripravljen sem, da bo ostal tudi tale članek — kakor že toliko drugih — brez upoštevanja in uspeha. Pa naj bo, kakor je. Marsikaj — važnejšega in težjega — bo še treba napraviti — prav tako brez uspeha. Kako potem in zakaj — po vsem tem ne vprašujem. Povedal sem že spočetka: vsak more in mora po svoje.

Ampak kljub temu in vsemu — ceterum autem censeo: skrajni čas bi že bil, da za-grebška in beograjska uprava vendarle malo revidirata svoje stališče do naše dra-matične literature in da bi se v pogledu gostovanj s strani vseh treh Narodnih gledališč začele oglašati vsaj skromne zna-likke živje in boljše bodočnosti.

Sezona gre h koncu in časa je še do-volj. Če ne za letoš, pa za prihodnjo se-zono. Brez dejanj pa bi smeli upravičeno pričakovati, da odločilni gledališki mo-že opuste tudi vse zadevne izjave in objube, ker je vendar preveč očividno, da gre vse-lej samo za pesek v oči in za puhle, ob-rabljenе fraze.

Ciril Debevec.

V. Katajev, „Kvadratura kroga“

Veseloigre in še celo dobre so brez dva-ma redki pojavi na gledališkem repertoar-ju. »Kvadratura kroga« pa je sezono po-živila; humoreska je prijetno doživljje. Katajev je znano ime med današnjimi sov-jetskimi pisatelji, ki sicer ni ustvaril bog-vedi kakih umetnin, vsekakor pa dobro literaturo. Med sodobno plehko odrsko pro-dukcijsko se ponasa »Kvadratura« z lepimi kvaliteta. Pisatelj je zajel snov iz mla-dega, prebujajočega se življenja, ki je še vse zamotano v plenice dogem in teorij, iz katerih pa že poganjajo čvrsta stebila novega življenja. Radostno optimizem pre-veva življenje, porajajoče se v okrilju dru-žabno prevratnih nazorov; tako je primi-tivno in naivno, da vzbuja slast. Kvadra-tura kroga je in ostane matematična uganka, s katero se matematiki zama-n ukvarjajo, toda Katajev jo je razrešil. V večnem krogu ljubezni rajanja in jokanja se je posrečil kvadrat, ki ne nasprotuje no-vim zakonom in družabni etiki, čeprav je zrastel iz starih korenin in v človeškem srcu. V središču novega kvadriranega kroga pa stoji pisatelj, ki je prikazal vse smešne plasti nastajajočega življenja in mu ni smešno pri duši, ko mora izstopiti iz kroga brez postelje in strehe, ker ni zanj zdaj nobenega prostora tam, kjer je ustvarjeno življenje.

»A jaz na cesti nočevati nočoj bom moral, kot vse dni. Temu nikarte se smejati, ker zame vsaj to smešno ni.«

Komsomolci Vasja, Abram, Tonja, kate-rim se pridruži še neorganizirano dekle, poizkušajo po novih nazorih skleniti dru-zinsko zvezo, v dveh parih. Vse bi šlo, so-rodnost značjeve, sporazumnost, pripad-nost k istemu razredu, enaka politična opredeljenost, delovni kontakt, vse je oči-to in jasno, toda krog se ne strne. Vasja ima še vedno rad Tonjo, ki je v nekoč pri desetem drevesu tam ob ribniku poljubil. Ljudmili, njegovi novi ženi pa je Abram, Tonjin registrirani mož bolj simpatičen kot Vasja. Čeprav revoluciji nič ne škodu-je, če se para ljubi, ji prav tako nič ne škoduje, če se registracije malo izpreme-ne in se ustvarijo nove srečne zveze. Katajev se smeje, od srca se smeje, kako se mo-tajo ti ljudje po predpisih nove etike, nove morale in se vendar končno v novem živ-ljenju podreduje starim predpisom srca in narave, ki se ne zmenj za knjižne teorije. Toda revoluciji ne škoduje...

Katajev se je sredi teorij in moralke po-vrnil k človeku, ki si je postavil nove za-kone, zavrgel vso navlako preteklosti, a se vključ vsemu hotenju naturi ne more izviti. Če se ti zdi človek malce smešen, se mu moraš pač smejati. Humoreska je prežeta z rahlo ironijo, s prijetno satiro, v kateri se človeku prikupi zdravi optimi-zem, ki veže iz dela. Humor ozdravlja živ-ljenje, razbremenjuje ga in lajša. Kvadra-tura kroga je znamenje zdravlja. Kadar se človek v svetu novih strogih nazorov, v borbi zoper vso preteklost in njene pre-doske spre celo z naturo, tedaj lahko po-stane osiaden in pust. Nevarnost grozi, da postane življenje mrko in odvratno, da iz-gubi človek v njem svoj pomen. Če bi v takem življenju zadahnila celo natura, te-daj bi življenje izgubilo svoj poslednji čar in bi se ljudje naveličali samega sebe. To-da »Kvadratura« je zdrav pojav. Ko se prične človek samemu sebi smejati, in se zabava nad lastnim početjem, ki mu je sicer sveto, tedaj se sprošča od okov teo-rije in naukov, življenje postaja sveže, ne-varnost, da bi okostenelo v mrkem dogma-tizmu, se izgublja. V »Kvadraturi« občuti človek rahel prizvok utilitarizma, ki se ta-ko rad pojavlja v sodobni sovjetski litera-turi, kakor se je nekoč in se še danes v mladi ameriški. Toda ta prizvok je zdrav in svež.

»Kvadratura« igrajo že dalj časa v Ru-siji, odkoder je prišla v Evropo in tudi k nam. V Rusiji jo je insceniral Meyerhold, če se ne motim. Seveda ni ruska režija ni-kač meritum za vzporeditev. Režija mora obraniti delu njegovo skrivnostnost, za ka-tero pa se vendarle privzema rafinirana spretnost. Vzporednost dogajanja med pa-rom in parom mora jasno prosevati, toda lahkotna igrivost dejanja se ne sme pod-režiti nobenemu nasilju. Prof. Šestu se je posrečilo rešiti vzbujala celotna vzpori-zoritve ni vzbujala vtisa enotnosti. Primi-tivizem je zastiral morda ne novsem pri-merna simbolika in je ob njem preprosta življenjska humoreska prehajala v pod-črtano komedijo brez prave utemeljenosti v dejanju. Razdelitev prostora je bila v celoti dobra, toda simbolistični zastori, osrednji kvadratični podji so bolj ovirali, kakor krepili sceno. Viseči biciklji se je izpremenil v deusa ex machina, ki ni mo-gel gledalcu tolmачiti, zakaj ga pisatelj potrebuje. Marsikateri predmeti v sobi, da ne omenim srnjakovih rožičkov, so pač upravičeno opozarjali na zakaj in čemu? Morda bi bila realistična inscenacija, ka-kršno je predpisal pisatelj, lažja in vse bolj plastična, obenem tudi primernejši okvir za življenje na odru. V spretnih Še-stovih rokah bi se v enotnem stilu lahko razplelo še bolj živahno in vernejše življe-nje. Sveveda je treba vpoštevati, da je bilo delo v naglici naštudirano in se pri re-pri-zaž nekateri prehodi, ki so v delu zelo nosrečeni, lahko bolj plastično upodobijo. Gregorin, Sanciñ, Gabrieličeva in Vida Juvanova so vidni in izraziti karakterji,

čeprav jih je pri premieri predvsem omre-žil tempo.

Ko se docela živje, bodo njihove podobe pridobile na odrsko resničnostnem občut-ju. Brez dvoma jih je priznanje občinstva že obdriilo k poglabitvi. Med ostalimi je prednjačil Lipah s simpatičnim poetom Černozjomim. Plut ima dekorativno vlo-gu, ki bi se pa ogledujemo Jermanu bolj prilagala.

Humoreska je delo, ki se redko nudi re-pertoarju in bi ne bilo napačno, če bi se pri reprizah, ki bodo privlačna noviteta, še kaj popravilo. J. K.

Aforizmi

Za ceno, ki je ne preplašas s slednjim utripom svojega bitja, za grenko ceno last-nega jaza si kupi danes marsikdo komaj, komaj da kosček plesnivega kruha. Tak je obraz naše kulture.

Morda žive narodi, ki so jim umetniški preroki in svečeniki njih bitnosti. Nam, se mi zdi, je umetnik privešek ali kvečje-mu ornament, včasih za parado, včasih za reklamo. — No, nemara je še marsikje tako!

Kaj bi preostajalo človeku, ki bi dose-gel zadnji, res prav poslednji cilj svojih stremiljenj? Dve poti: v blaznico in v grob.

Beseda je večna uganka in njen zvok ima polno ceno komaj zanj, ki jo izreče. Kako daleč je segla njemu, ki mu je bila namenjena, kdo ve?

Dokler človek meni, da je Bog, je blizu človeku; čim hoče biti le človek, je samo smet.

Kar je človeku najbolj pri srcu, tega ne more nikoli izreči — kakor ne more nikoli doznati skrivnosti, ki mu je vedno naj-bližja: Smrt.

Ivan Albrecht

K omeni Adamičevih »Treh legend«. Pre-jeli smo: K večerjani ljubeznijski omeni G. L. M. S. mojih »Treh legend« za mladins-ki zbor pripominjam, da sem moral za o-sebno uporabo dirigenta g. Poliča lani tako rekoč čez noč prirediti iz orkestral-ne partiture klavirski izvleček, ki naj bi mu rabil samo pri vajah. Prišel je nato v tisk brez moje izdatne korekture tudi samo za pevke G. M. Če bi jaz vedel, da bo G. M. te tri legende izdala za javnost, bi vsekakor prej rigorozno pregledal in prekorrigiral klavirski stavek. Moj namen itak ni bil, prirediti stvari za klavir in jih izročiti v tisk. Mislim pa, da si bodo more-bitni spremljevalci, ako ne bo na razpolo-gu orkestra, že na kakšen način znali pomagati. —

Nova pesniška zbirka. Znana slovenska pesnica gđc. Dora Grudnova, ki je doslej sodelovala v raznih naših revijah, namerava izdati svojo pesniško zbirko. Prijatelje slovenske poezije opozarjamo, da je knjiga dana v subskripcijo in se že sedaj sprejemajo priglasila, ki jih naslo-vite na »Belo-modro knjižnico« v Ljub-ljani, Dunajska cesta 111.

Vaclav Talich — profesor praškega kon-servatorija. Sloveči dirigent Vaclav Ta-lich, ki se je mudil na turneji v Skandina-viji in ki bo v kratkem nastopil gostovan-je v sovjetski Rusiji, je bil pravkar imeno-van za profesorja praškega konservatorija. Tako mu je zopet omogočeno delovanje v domovini.

David, An International Review of Po-litics and Literature. Trije člani london-skega PEN-kluba mladih: A. J. Hender-son, Allan N. Taylor in Erik Warman, ki so bili gostje naših ljubljanskih književni-kov, so se odločili, izdati novo revijo, ki bo med mlajšim pokolenjem angleških in-telektualcev širila njihove politične in li-terarne nazore. Minule dni je izšla prva številka tega časopisa, ki se samozave-stno imenuje »David«. Revija je vredna naše pozornosti zaradi tega, ker politič-no zagovarja aktivizem Anglije v konti-nentalni politiki, in sicer v duhu evrop-ske federacije. Društva narodov in ideje o obveznem mednarodnem razsodišču, obenem pa zagovarja dobre odnose te ide-ale unije s sovjetsko Rusijo kot posredno-valko med Evropo in Azijo. V literaturi obeta list mladih Angležev, da bo sezna-njal čitatelje tudi z malo znanimi slo-vstvi. Za drugo številko je napovedal član-ke mladega kitajskega pesnika Tzehsiung Kuoa, Nemca Ernsta Tollerja in kratko povest slovenskega pisatelja Vladimira Levstika. Prva številka je novo re-vijo lepo uvedla: poleg programatičnega uvoda imaš članke srca Normana Angela, Erika Warmana, španskega poslanika v Londonu Ramona Perea de Ayala (zna-nega pisatelja), Allena N. Taylorja in ob-sežen pregled knjig in revij. Tu čitamo tudi zelo ugodno oceno o angleškem pre-vodu Levstikovega »Gadjega gnezda«, ki ga kritik uvršča med mojstrstve svetov-ne književnosti in stavi v isto vrsto s spi-si Turgenjeva in Dostojevskega. V li-terarne nazore mladega rodu angleških knji-ževnikov nas uvaja članek Lionela Britto-na »Literature and the Young Pene«, naš znanec A. J. Henderson pa je prispeval svojo prozo »A Murder Story«. Pohvaliti moramo tudi okusno opremo te revije, ki jo prav radi priporočamo vsem prijateljem angleškega jezika. Preverjeni smo, da bo do mladi uredniki, ki so — kakor smo či-tali lani v londonskem »Pen-News«, od-neli iz Ljubljane toli ugodne vtiske, tudi v bodoče prispevali k spoznavanju naše književnosti v anglosakem svetu. Njho-vi reviji želimo mnogo uspeha. Naslov: 24 Queen Victoria Street, London, E. C. 4. Cena: na leto 13 s. ali 3 dolarje. —

»Pisni o kraljeviču Marku«. Izšla je 240 strani obsegujoča, čedno opremljena zbirka »Pisni o kraljeviču Marku« (za-ložba tiskarne »Merkur« v Ljubljani). Prevajalec Radivoje Reh ar je iz bogate zakladnice srbske junaške poezije izbral najlepše pesmi o kraljeviču Marku, tem idealu v vekovih preizkušene srbskega heroizma in jim dal pesniško prežeto slo-vensko podobo. Poleg dr. Gradnikove knji-ge prevodov iz srbske narodne poezije je to po prevratu že druga zbirka, ki naj slovenskemu občinstvu približa homersko-mogočno srbsko epiko, zraslo med vojša-ki, kmeti in pastirji in vendar dovršeno do umetniške višine, ki se ji je nekoč po-klonil sam Goethe. Reh ar je izbral 21 pesmi, ki opevajo največja dejanja legen-darnega junaka in utegnejo njegovo po-dobo popularizirati med našim ljudstvom. Knjiga se dobiva tudi

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Dvoboj med Flohrom in Euwejem je končan. Brez odločitve. Euweju se je posrečilo izogniti se porazu. Dobil je zadnjo partijo. Tako je nastal rezultat 4:4. Vsa dva zmaga, štiri neodločene partije.

Mladi Flohr ne bo popolnoma zadovoljen. Lažjo si je stvar predstavljati. Preko Euweja je nameraval splezati na Njemečev. Stal bi potem že pred šahovskim prestolom. Seveda bi vse to, bilo zelo zanimivo.

Toda Euwe ima tudi svoje ambicije. Tudi on je mlad. Tudi on je koketiral z najvišjimi častmi v šahovskem svetu. Pa se je mladič energično uprl. V Karlovi Varhi hotela poleti oba bojevnik sta enkrat poskusiti srečo. Tako vsaj poročajo češki listi.

Nemcem se je medtem zahotelo novega mojstra. V znanem kopalisku Ems so priredili nacionalni kongres s 42 udeleženci. Mojster je postal Kieninger iz Kelmorajna. Prekoslil je celo znanega berlinskega matadorja. Menniga, ki je prav za prav že priznan mojster.

Na Slovaškem bo najbrž v juniju manjši mojstrski turnir. Poleg domačih mojstrov bodo povabljeni Maroczy, Rubinstein, Spielmann in Vidmar. Turnir bo imel samo 12 igralcev in bo končan v 14 dneh.

V Emsu je Hennig dobil drugo nagrado. O njegovi živi, podjetni in iznajdljivi igri priča zgornjo naslednja partija, ki jo je dobil.

Beli: Benzinger. Črni: Hennig.

1. e2—e4
Tako pokvarjena je mladina!
1. . . . e7—e5
2. f2—f4
Bajka iz davnih časov!

2. . . . d7—d5!
Proti kraljevemu gambitu ni boljše obrambe od Falkbeerovega protigambita. Tega mnenja je bil že Tarrasch.

3. e4×d5
4. d2—d4
Neobčajno in najbrž slabo. Nevargena črna kmeta v sredini se mora beli odločiti. Bolje je tedaj 4. d2—d3.

4. . . . Sg8—f6
5. e2—e4
Seveda poskuša beli obdržati kmeta.

5. . . . Lf8—e7
6. Sg1—e2
7. Se2—g3
Tako nerodno je beli moral mobilizirati skakača. Kmet na e4 pač pritiska. Skakač seveda ne ogroža mogočnega kmeta resno. Tudi ne, če mu pomaga drugi skakač. Vaj ne, dokler je beli kralj na liniji.

7. . . . c7—c6!
Črni že napada. Hennig ima dober nos za pravo smer.

8. d5×c6
Sedaj je že kmet na d4 ogrožen. Zavrovati ga beli ne more. Na 9. Lc1—e3 bi seveda sledilo 9. . . . Sf6—g4. Zato mora kmet naprej. Pri tem pa odpre črno-mu važno diagonalo b6—g1.

9. d4—d5
Kdor igra gambit, mu mora ostati zvest. V gambitu žrtvujemo kmeta za napad in ne zato, da ga s tedaj zopet osvojimo. Pravilno pripravlja tedaj Hennig drugo žrtev kmeta s Sb4—d3. Odprto ima že glavno diagonalo, odpreti si hoče še linijo e1—e8.

10. Lf1—e2
1. 0—0
Kralj je ušel. Toda le navidez. Kakor vedno, mu je tudi to pot skakač na g3 slaba garda. Na f3 je skakač mogočna obramba.

11. . . . Le7—c5+
12. Kg1—h1
Grozil Sd3—f2+. Beli mora torej sprejeti žrtev.

13. Le2×d3
14. f4—f5
Tako je kmet niti ne sme vzeti. Na 14. Dd3×d3 bi sledilo 14. . . . Sf6—g4 z grozljami Sg4—f2+, Dd3—h4 in predvsem Sg4×h2!

14. . . . b7—b5!!
Izredno močna poteza. Hennig vidi, da bo diagonala b7—g2 odločila, če vse drugo ne zadostuje. Zato hoče omajati belega kmeta na d5.

15. Dd1×d3
Na 15. e4×b5 bi sledilo Le8—b7. 16. Dd3×Sf6 17. Sb1—c3 Sd5—f4!! 18. Dd3×d8 Lb7×g2+ in mat.

15. . . . Sg6—g4
Sedaj grozi zopet Sg4×h2, seveda tudi Sg4—f2+.

16. Sg3—e4
Nesrečni skakač začenja vendarle pomagati svojemu kralju. Toda črne čete so že tako lepo mobilizirane, da vse skupaj ne pomaga več. Hennig igra konec izredno energično.

16. . . . b5×c4
17. Dd3×c4
Le8—a6!!

Odločilni udar.

14. Dd3×a6 Te8×e4
Grozna pozicija. Še vedno ima beli premoč dveh kmetov. Toda kmet na d5 je napaden. Kmet na h2 tudi. Bele figure so se nerazvite. Koncentrični napad črne dame, skakača, lovca in trdnjave je silen. Kaj naj beli igra. Ali naj krije kmeta na d5? Ali naj se briga predvsem za točko h2?

Ni važno, za kaj se beli odloči. Napad je prehud. Gre le še za izbiro med različnimi oblikami pogina. Beli si je vsekakor izbral najzanimivejšo.

19. Lc1—f4
Preprečuje Sg4×h2.
19. . . . Te4×f4!!

Zelo elegantno!

20. Tf1×f4 Dd8—h4
Grozil mat na h2.
21. h2—h3
Skakača trdnjava seveda ne sme vzeti. Črna dama bi na e1 dala mat.
21. . . . Dh4—g3!!
Na 21. . . . Dh4—e1+ odgovori beli preprosto Tf4—f1
22. Tf4×g4
Ali pa 22. h3×g4 Dg3—h4+ in mat.
22. . . . Dg3—e1+
23. Kh1—h2 Lc5—g1+
24. Kh2—h1 Lg1—f2+
25. Kh1—h2 De1—g1+ in mat.

S P O R T

V nedeljo: Svoboda : Ilirija

Ljubljanski klubski podsavezne lige doslej še niso igrali medsebojno tekmo, marveč so igrali le proti zunanjim protivnikom iz Celja in Maribora, proti katerim so vsi trije klubi dosegli v spomladanski sezoni ugodne rezultate. Jutri pa se prvič pomerita med seboj dva ljubljanska kluba, in sicer Ilirija in Svoboda. Težko je prorokovati izid te tekme, ker sta po dosedanjih rezultatih sodeč oba kluba v formi. Zlasti SK Svoboda je v spomladanski sezoni zabeležila naravnost presenetljive rezultate. Premagala je Atletike, Železnice, pa s skoraj enakim rezultatom kot Ilirija. V Mariboru je igrala proti ISSK Mariboru neodločeno. Ker je za Ilirijo vsaka točka dragocena, ako hoče postati podsavezni prvak, je vsakemu sportniku jasno, da bo dala vse iz sebe, da si zagotovi obe točki. Enako pa bo tudi Svoboda hotela dokazati, da njeni dosedajni rezultati niso bili slučajni ter da je res nevaren konkurent vodilnim ljubljanskim kluboma.

Tekmo bo sodil priznani savezni sodnik g. dr. Planinšek iz Maribora in se bo vršila glavna tekma ob 16.15 na igrišču Primorja. Predtekmo pa igra ta kot prvenstveno tekmo rezervi obeh klubov, ki se bosta predstavili v deloma spremenjeni postavi in bo ta tekma prva prvenstvena tekma ljubljanskega I. razreda. Predtekma se začne ob 14.30.

Občni zbor ASO

Akademski smučarski klub organizacija na ljubljanski univerzi v Ljubljani je imela v torek 12. t. m. ob 18. svoj II. redni občni zbor, ki ga je otvoril predsednik Iskra. Po uvodnih besedah je v veseljem ugotovil ogromen napredek organizacije v pretekli sezoni. Zlasti je v zadovoljstvo in zadovoljenje vseh poudaril dejstvo, da se je izvršil popolnoma v redi ves obširen program, ki je bil zamišljen v začetku sezone. Obenem je izrazil tudi pohvalo vsem javnim oblastem in privatnim dobrotnikom, ki so s gmotno podporo to omogočili. Po svojem govoru je predsednik podal besedo tujniku Rothu, ki je iz črno poročal o delovanju in uspehih organizacije. Kot prvi v Jugoslaviji smo izvedli kombinirano tekmovalstvo, ki je vsebovalo poleg teka na daljavo in skokov še tekmo v smuku. Končni placement pri kombiniranem tekmovalstvu za prvenstvo Aleksandrov univerze v sezoni 1931/32 je: 1. Baebler Leo 631.05 točke, 2. Dečman Tone 625.3, 3. Šošterič Ivo 553.9 točke.

Velika delavnost ASO je razvidna tudi iz udeležbe naših tvarišev na mednarodnih akademskih tekmovaljih v Grindelwaldu v Švici. Razen Sokolov, ki so tekmovali v štrbskem plesu, so bili akademiki edini, ki so v letošnji sezoni zastopali jugoslovenske barve na inozemskih smučarskih tekmovaljih. Naši fantje (Baebler, Bervar, Dečman, Jenko in Kukovec) so se odrezali prav dobro in znatno dvignili ugled našega smučarstva v inozemstvu.

Zlasti iz nacionalnega vidika pa je bil važen smučski izlet na Koroško. Pot je vodila akademike preko Zelenice in Celovške koče v Bistrico v Rožu in od tam preko St. Jakoba in Beljaka na Kanzel, od koder so se vrnili preko Beljaka in Brnc v Podrožje. Povsod so jih dočeli Slovenci radostno sprejeli.

Izven kombiniranega tekmovalja so akademiki izvedli 16. marca še slalom tekmo na Golem brdu. Prvak v slalom je tov. Dečman Tone.

Ko so podali svoja poročila še blagajnik in ostali odborniki, je predlagal revizor, da se izreče odboru absolutorij, kar je bilo soglasno sprejeto.

Med samostojnimi predlogi je predlagal tovariš Iskra, naj se ASO povsem osamosvoji, da ne bo več delovala samo kot zimsportsna sekcija Zveze slušateljev Aleksandrov univerze, ampak kot samostojno telo. Tozadevno naj se tudi izdelajo pravila. Nadalje je predlagal, naj se organizira izvedba smučarskega prvenstva vseh univerz Jugoslavije. Uvedeta naj se

polet sedanjega revizorja — vsakokratnega predsednika ZSAU — še dva revizorja. Predlogi so bili soglasno sprejeti.

Nato so se vršile volitve odbornikov per acclamationem. Izvoljen je bil naslednji odbor: častni predsednik: univ. prof. dr. Fr. Jesenko, predsednik: Iskra Vekoslav, jurist; podpredsednik: Černič Jože, tehnik; tajnik I.: Roth Matija, tehnik; tajnik II.: Dermastia Marjan, jurist; odborniki: Skopal Anuška, tehničarka; tehnična referenta: Bervar Stane in Frlan Marko, jurista; referent za tisk: Jereb Stane, jurist; revizorji: Breclj Marjan, jurist; Bleiweis Jazna, tehnik in vsakokratni preds. ZSAU.

Službene objave LNP

(S seje p. o. dne 13. aprila 1932.)

Novozg. čl. Stanko, rav. Setina, Novak, Berdajs, Petrič, Groselj, Accetto, Setina Rajko.

V nedeljo 17. aprila se določijo naslednje prvenstvene tekme: Ljubljana: igrišče ASK Primorja ob 16.15. SK Svoboda: SK Ilirija ob 14.30. SK Svoboda II.: SK Ilirija II. Službojuči odbornik: g. Vospersnik, nadzor nad blaginjo g. rav. Setina. Vsa klub mora postaviti po štiri starejše reditelje, po dva stranska sodnika in po enega blaginjaka. Nastop službe pol ure pred pričetkom prve tekme. — SK Jadran: SK Grafika ob 10. na igrišču ASK Primorje. Službojuči odbornik: g. Petrič. Vsa klub mora postaviti po tri starejše in vestne reditelje, ki se morajo pol ure pred pričetkom javiti službojučemu odborniku.

Maribor: igrišče SK Železnice: ASK Primorje - SK Železnice ob 16., v kolikor se kluba drugače ne sporazumeta. Službojuči odbornik LNP g. Knez. Ob 14. SK Svoboda: SK Železnice II. — Trbovlje: igrišče SK Trbovlje: SK Hrastnik: SK Trbovlje ob 15. Zagorje: igrišče SK Zagorje ob 15. SK Retje: SK Zagorje. Dovolijo se predtekme. Službojuče odbornike določi MO.

Obdobro je naslednje prijateljske tekme: 17. t. m. SK Olimp: SK Atletiki v Celju in SK Amaterja: SK Dobrna v Trbovljah na igrišču SK Amaterja. — Rezervirani se termin 3. julij SK Dobri, Trbovlje za proslavo obletnice kluba. — Prvenstvena tekma ASK Primorje: SK Ilirija, določena za 15. maj, se prestavi na termin 5. maj, ako se sporazumeta oba kluba.

Verificiralo se s pravom nastopa dne 16. aprila 1932 za SK Ilirijo, Ljubljana: Derenda Vladimir, s pravom nastopa dne 23. aprila 1932: za NSK Sparta, Ljubljana: Struna Ervin, Novak Ivan; za SK Ilirijo, Ljubljana: Ložar Miroslav, Scagnetti Dragica; za SK Muro, Murska Sobota: Schiller Karel, za SK Celje, Celje: Fliš Alfred. — (Seja u. o. dne 13. IV. 1932.)

Prisotni gg.: Rybač, Stanko, Koret, Novak, rav. Setina, dr. Köstl, Kralj, Pevalak, Buljevič, Logar, Vospersnik.

Vzame se na znanje dopis SK Svobode Maribor brez datuma, v katerem javlja zahtevane podatke. — SK Dobri se sporoča, da je bilo njeno igrišče že v dobi, ko je isto bilo v posesti SK Amaterja, verificirano, s čimer je rešen dopis št. 19/32 od 8. III. 1932.

Dopis SK Ilirije od 10. t. m. v zadevi igrišča se vzame na znanje; istokotni dopis Atletik SK Celje z dne 12. t. m. — Pismo na prijavi g. Matka Pečarja z dne 29. III. se odstopi SZNS v Ljubljani, a MO Trbovlje se naračoa, da vodi imenovanega v seznamu sodniških kandidatov (Odbor za del. sodnikov pri MO LNP Trbovlje). — Na znanje se vzame dopis št. 1-32/33 od 3. t. m. SK Javornik, novi odbor predsednik g. Gerl F., gl. tajnik g. Supan Fr.; dopis SK Reke, Ljubljana, z dne 18. III. 1932, novi odbor predsednik g. Logar Iv., tajnik g. Česnik Iv. — Mo LNP Celje bo prejel pismeni odgovor na dopis št. 22/32 od 7. t. m. SZNS Ljubljana bo na dopis brez datuma pismeno odgovorila.

Kaznuje se SK Domžale po čl. 1 Splošnega pravilnika JNS z 1- (eno) mesečno prepovedjo igranja, ker je nastopil v javni tekmi 31. januarja 1932 v Domžalah z igralcem A. Ambrožičem, ki ni imel še

pravice nastopa. Upoštevale so se določbe čl. 6 in 7 k. p. JNS. Prepoved igranja traja do inkl. 16. maja 1932. — Protest ZSK Hermes z dne 10. t. m. zoper sklep p. o. v zadevi vrstnega reda odigravanja prv. tekm ljubljanskega I. razreda, objavljen v služb. objavah LNP v »Jutru« z dne 8. t. m., se zavrne. Po referatu p. o. se kaznuje SK Železnice in SK Rapid, oba Maribor, po čl. 46 k. p. JNS z globo po 25 Din, ker kljub ponovnemu pozivu v služb. objavah LNP (seja p. o.) v »Jutru« od 9. t. m. nista predala izkaznic za igralce: Filipec, Gorican, Frangeš, Klipštätter in Tomažič. Pri izreku kazni se je upoštevalo čl. 6 in 7 k. p. JNS. K dopisu SK Ilirije z dne 13. t. m. objavlja LNP načelo, ki velja pri verifikaciji igralcev, odnosno pri njih prijavi za druge tekme: Podsavez mora verificirati slehernega igralca, ki je po klubu predlagan v to vrsto in čim se p. o. podsaveza uveri, da so predpisne tiskovine v redu izpolnjene. Zoper verifikacijo, ki jo podsavez objavi v svojih služb. objavah, ima vsak klub pravico ugovora v roku 8 (za ljubljanski klub), odnosno 14 dni (za izvenljubljanski klub), računajoč rok od dneva objave. Kot prigovor se smatra neplačana članarina, nevrnjeni rekviziti in slično. Vsa igralci, ki prestopi iz kluba v klub ali ki se povrne v matični klub, je dolžan plačati članarino dosedanjemu klubu, ne oziroma se, če za nov klub se ni nastopil. Ta načelni postopek je u. o. LNP izdal na osnovi določb čl. 6 Spl. prav. JNS. — SK Iliriji se sporoča k zgoraj citiranemu dopisu, da je LNP zaprosil JNS za principijelno tolačenje določb čl. 10. Spl. prav. JNS. Izreka se ukor ASK Primorju, ZSK Hermesu, SK Disku, SK Domžale, SK Amaterju, SK Trbovlju, SSK Celju, SK Muri, ISSK Mariboru, SK Železnice, SK Rapidu, SK Korotanu, SK Hrastniku, SK Zagorju in SK Elanu, ker niso zadovoljili pozivu LNP v zadevi podatkov za njihova igrišča. Te podatke morajo navedeni klubi v izogib denarne globe poslati do 16. t. m. Ob tej priliki apelira LNP na klube, da v njihovem interesu vedno zadostijo pozivom podsaveza, s čimer samo pripomorejo do reda, kar je tudi pogoj za razvoj vsakega sportskega kluba. Pritožba ZSK Hermes zoper kazneni se dostavi JNS. Pisma vloga SK Zagorja se je poslala s priporočilom JNS.

Na osnovi prijave v dopisu Mo Celje št. 22 od 7. t. m. I. v svojočasnega poročila poverjenika SZNS v Celju se verificira igrišče SK Olimpa v Gaberju pri Celju. — ISSK Maribor naj takoj sporoči LNP, če je prijave pole za poškodovane igr. Korado vpsal in kdaj zavarovalnici »Vardare« (Dopis LNP št. 238.) — Pozivajo se funkcionarji in odborniki vseh odborov LNP, da do srede 20. t. m. oddajo v pisarni I. podpredsednika LNP gosp. Stanka v Del. zbornici podsavezne izkaznice s sliko. Izkaznice se bodo predložile fin. direktorji v potrditev. Za odbornike Mo store isto odobri MO pri najbližji davčni upravi. — Tajnik I.

Obdobi se dopust do nadaljnjega II. podpredsedniku g. inž. Debelaku s tem, da ga za čas odsotnosti zamenja g. Kralj. Tajnik II.

Prijateljska nogometna tekma Amater: Dobrna bo v nedeljo na igrišču Amaterja. Čisti dobiček je namenjen brezposelnim članom imenovanih klubov, ki imata skoraj vedno aktivnega članstva brezposelnega. Ker je brezposelnost zajela tudi našo dolino, in to v veliki meri, je pozdravljati korak prirediteljev in je pričakovati, da bodo prijatelji in sportaši ta korak podprli in s svojo navzočnostjo prispevali za brezposelne sportaše. Z ozirom na potek pomladanskega prvenstvenega tekmovalstva obeta biti tekma zanimiva in bo tudi publika prišla na svoj račun, a brezposelnih sportaših do majhne podpore, ki jim bo olajšala njihovo težko življenjsko stanje. Tekma se igra dopoldne ob 10.30 na igrišču Amaterja.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Sestanek igralcev I. moštva in rezervne danes ob 18.30 v »Evropici«. Obvezno, točno!

SK Ilirija (lahkotletski sekcija). Zaradi potovanja v Zagreb naj bodo ob 13.15 na kolodvoru: Sporn, Brucan, Senčar Polde, Osterman, Illov, Majhenič, Zuccatto. Opremo prinesite seboj. Točno!

ASK Primorje (nogometna sekcija). Naslednji igralci naj bodo danes ob 17.30 na glavnem kolodvoru: Jančigaj, Sočan, Pišek I., Zemljak, Jug I. in II., Zalar, Svetic II., Uršič, Senica, Jež.

SK Svoboda (Ljubljana). V nedeljo morajo biti ob 14. na igrišču ASK Primorja: za blaginjsko službo: Malovrh, reditelj: Lovrač, Malovrh Smrekar, Gorenc, stranski sodnik: Simčič; moštvo: Mirko, Marjetič, Jože, Habicht II., Feliks, Serš, Boncelj II., Janežič II., Andrej, Šušteršič, Stane, Jeršek, Lave. Ob 15.30: Papič, Slavko, Potekal, Tomaž, Jože, Simon, Rudi, Pepe, Starman, Manojlo, Tonček. Ako je kdo zadržan, mora to javiti predsedniku danes do 18. ure.

ZSK Hermes. Vabim vse člane lahkoatletске in smučarske sekcije ter ostale

člane in prijatelje kluba, ki se zanimajo za lahko atletiko, da se udeležijo važnega sestanka v soboto, dne 16. IV. 1932 ob 7. zvečer v klubskem lokalu vila Kovačič, Kettejeva ulica. Sestanek je važen z ozirom na organizacijo dela v sekcijah. — Načelnik.

ZSK Hermes. Drevi ob 20. zaradi tekme obvezan sestanek vseh nogometnih igralcev v klubovem lokalu.

NSK Sparta. Jutri točno ob 9.45 na igrišču Hermes trening tekma naslednjih: Humar, Otič, Rado, Vlač, Petrovič, Vinko, Grabrijan I., Struna, Novak, Vrhovec I. in II. V primeru slabega vremena tekma odpade.

SK Svoboda (Vič). Pozivajo se vsi novi člani, da prinesejo do prihodnjega sestanka, t. j. v sredo ob pol 20., predpisane slike za prijave LNP. Vabijo se tudi vsi drugi člani, prijavljeni za naš klub, da se tega sestanka zanesljivo udeležijo zaradi predstoječih prvenstvenih tekem, za katere se bo na tem sestanku sestavila postava in se bodo določili dnevi treningov. K sestanku naj se prinese tudi oprema, ki jo še kdo ima od nedeljske tekme.

SK Zalec. Ima svoj prvi redni občni zbor v torek 19. t. m. ob 19.20 v posebni sobi gostilne Virant. V slučaju nesklepnosti se bo vršil eno uro pozneje drug občni zbor v istem prostoru s istim dnevnim redom. Sportu naklonjeni vladno vabljeno.

Vremenska poročila: Koča na »Pesku«, Pohorje, SPD. Konjice: sneg, stara podlaga 80 cm, novo zapadla 35 cm, suh pršič, smuka jako dobra, temperatura —4C. Izgledi za nedeljo prav dobri. — Kofce 1500 m: nebo jasno, veter sever, snega novega 50 cm pršica na staro podlago, temperatura —4 C, smuka prav dobra, izgledi za nedeljo idealni! — Zelenica: 40 cm suhega snega, temperatura —4C, smuka idealna.

Vremenska poročila SPD: Kranjska gora (Erjavčeva koča na Vršču) 15. IV. 1932. Novega snega 50 cm, izgledi za nedeljo prav dobri. — Gorje pri Bledu (Mrzli studenec) 13. IV. 1932. Temperatura —4 C, sneg, veter sever, snega na trdi podlagi 40 cm (pršič), smuka zelo dobra, izgledi za nedeljo dobri, kurnje sobe pripravljene.

Pomožna akcija v Kranju zaključena

Kranj, 15. aprila.

Nezaposelnost in beda se je občutljiva to zimo tudi v Kranju. Da se odpomore največji bedi, so imela kranjska humanitarna društva meseca novembra l. l. posvetovanje na erezemskem načestvu. Izvoljen je bil poseben pomožni odbor s člani: dr. Ogrin Franc, sreski načelnik kot predsednik, njegov namestnik Rus Vilhald, tajnik Roje Andrej, blaginčarka Urbančič Franja; odborniki: Škerbec Matija in župan mestne občine Pirce Ciril in Berjak Franc kot zastopnika občine.

Pomožni odbor je najprej izvedel nabiralno akcijo in se obrnil v ta namen na mestno občino Kranj bližnja šolska upravitelstva in na večja industrijska podjetja v Kranju.

Darovali so: Podružnica Jugoslovenske Matice 337 Din, Narodna čitalnica 337.50 Din, mestno županstvo Kranj 2000 Din, Redči knjiž 2000 Din, gremij trgovcev 2000 Din, tekstilna industrija Jacobbruna 1000 Din, Kolo Jugoslovenskih sester 509 Din, dar Lah Silve 200 Din, »Česka beseda« 160 Din, Delavska kuhinja 46 Din, upravitelstvo narodne šole v Cerkljah 10 Din in upravitelstvo narodne šole v Voklem 10 Din; skupaj 14.380.50 Din.

V živilih so darovali naslednja šolska upravitelstva: Cerklje, Besnica, Veleosvo, Voklo, Goriče, Podrožje, Senčur, Mavriče v skupnem 1178 kg krompirja, 1121 kg repe, 170 glav zelja, 26½ kg moke, 170 kg fižola, 12 kg korenja, 125 kg kaše, 65 kg ajde, 28½ kg ječmenka, 1 kg riža in 2 kg jabolok.

O podelitvi podpor brezposelnim in drugim bednim se je redoma sklepalo na sejah.

Načelno so dobivali prosilci nakaznice za prehrano v Delavski kuhinji, Delavskem domu in Dijaški kuhinji pa tudi živila, ki so jih potem sami pripravili. Denar se je delil le izjemoma.

Porabljena so bila vsa živila in nabrani denarni prispevki. Akcija je bila po izčrpanju vseh sredstev v začetku marca t. l. zaključena. Računi so na vpogled pri tajniku.

Od te akcije nezavisno se vodi pomožna akcija državne uprave in je dodeljenih srezu 5 vagonskih nakaznic za brezplačen prevoz hrane.

Guy de Maupassant:

Mesečina

Župnik Marignan je bil visoke in suhe postave, fanatična in vzhličena, a pošena duša. Njegova vera je bila dogmna in zaradi tega neomahljiva. Iskreno je verjel, da pozna Boga in da razume njegove namene, njegovo voljo in načrte.

Zenske pa je sovražil. Mrzil jih je na gongsko in podzavestno. Bog jih je po njegovem naziranju ustvaril samo zato, da bi bile človeku v skušnjava. Čim je tedaj prestopil prag župnišča, se je spustil v dir, kakor da bi mu sledila nevarnost za petami.

Imel je nečakinja, ki je živela s svojo materjo, njegovo sestro, v sosedni hiši. Na vsi moč si je prizadeval, da bi jo vzgojil za nunski poklic.

Bila je lepa in lahkoživa in se je nadvse rada rogala. Kadar ji je delal resne pridige, se je posmehovala. Kadar ga je razjezila, pa je skočila k njemu in ga močno objela, čeprav se je otepaj njenih rok, ki so vzbujale s svojimi dotiki občutke nežnosti — občutke, ki jih pozna samo družinski oče.

Tej nečakinja je Marignan često govoril o kesanju in Bogu. Sprehajala sta se po poljskih stezah in potih, a dekle

ga ni poslušalo. Ozirala se je v nebo, gledala travo in cvetje in je bila srečna, da ji je vse to navdajalo dušo z ljubeznijo.

Zgodilo pa se je, da je cerkavnica, ki je stregla v župnišču, nekega dne z vso opreznostjo sporočila gospodu župniku, da ima njegova nečakinja ljubimca. Vest ga je navdala s takim razburjenjem, da je močno zasopel. Ker se je pravkar bril, je obsedel z namiljenim licem in zavpil nad cerkvnico:

»Melanija, lažete, ni mogoče, da bi bilo tako!«

Cerkovnica pa je položila roko na srce in je dejala:

»Naj me Gospod kaznuje, če sem se pregrešila nad resnico. Vaša nečakinja odhaja iz hiše vsako noč, brž ko se vaša sestra vleže k počitku. Z ljubimcem se sestajata na bregu reke. Če želite sami videti, pojdite iz hiše med deset in dvanajsto uro ponoči.«

Župnika je novica tako osupnila, da je bil položil britev na mizo. Globoko se je zamislil nad tem kar je slišal, in ko je zopet nastavljal britev, da bi bil opraval stvar do kraja, se je trikrat vrezal med nosom in uhljem.

Po kosilu je hotel čitati, a ni vztrajal, tako nemiren je bil. Ves dan se ni mogel najesti do sita. Ko je zvečer odšla deseta ura, je segel po palici iz hra-

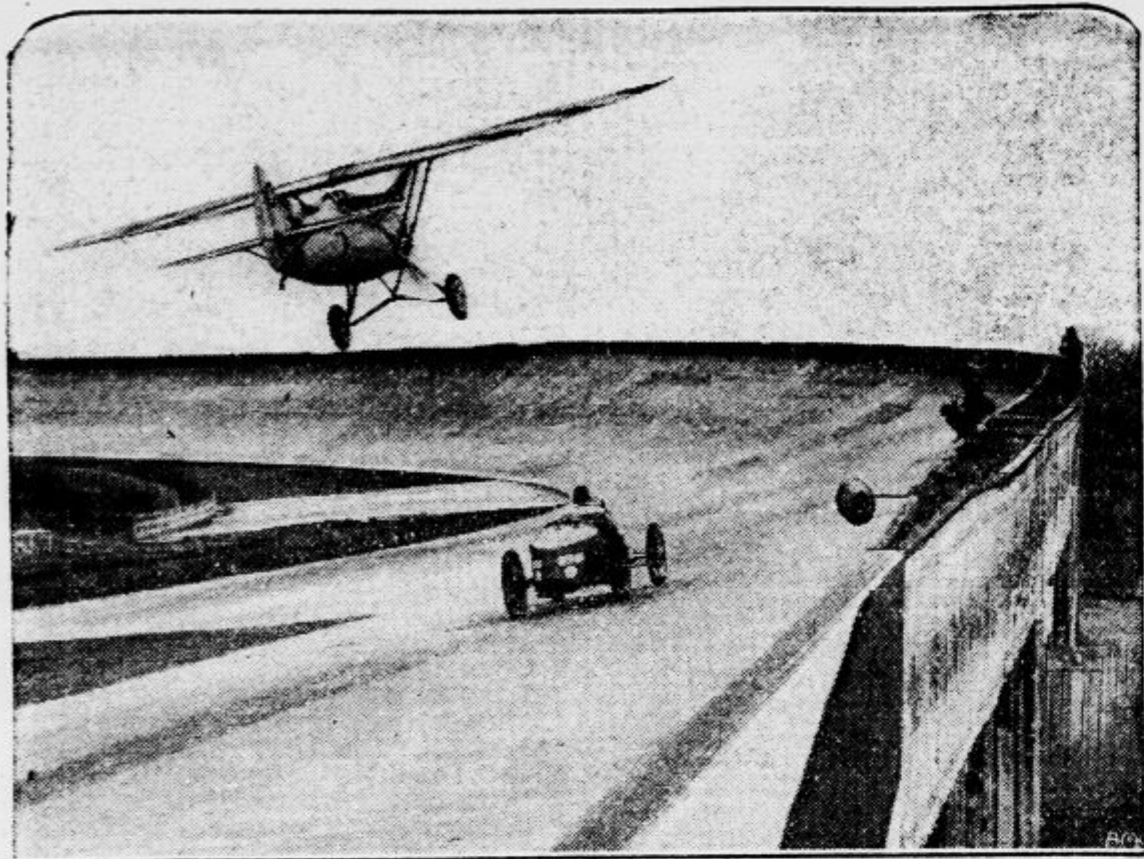
stovine, ki mu je rabila pri nočnem obiskovanju bolnikov. Ko je ogledoval njene grče in svojo pest, se je moral nehoti namuzniti.

Odprl je vrata in stopil čez prag. Toda preden je storil prvi korak, se je ustavil. Iznenadila ga je svetla mesečina, videlo se mu je, kakšne ni bil opazil še nikoli v življenju. In ker je bil vzhlične narave, ga je nenadno prevzel občutek svetle in jasne noči. Začel je globoko vdihavati zrak tako kot pijejo pijanci vino. Stopal je rahlo, ves očaran in zamaknjen; popolnoma je bil pozabil nečakinja, ki se je bil zaradi nje odločil za to nočno pot.

Ko je bil prišel na

Iz življenja in sveta

Letalo hitrejšje od avtomobila

Na avtodromu v Monthéry pri Parizu sta se poskusila avtomobilist Divo in letalec Doret. Doret je dosegel brzino 209.670 km na uro, Divo pa 206.321 km na uro.

Življenje v kristalih

Ali obstoji res takšen prepad med živo in neživo naravo, ali ne nahajamo tudi v kraljestvu nežive analogije k življenjskim pojavom? To je sporno vprašanje, ki ga že tisočletja rešujejo najboljšje glave, ne da bi mogle priti do definitivnega zaključka. Tem bolj nas morajo zanimati tedaj eksperimenti s kristali, ki imajo tako veliko ulogo v carstvu kamenin.

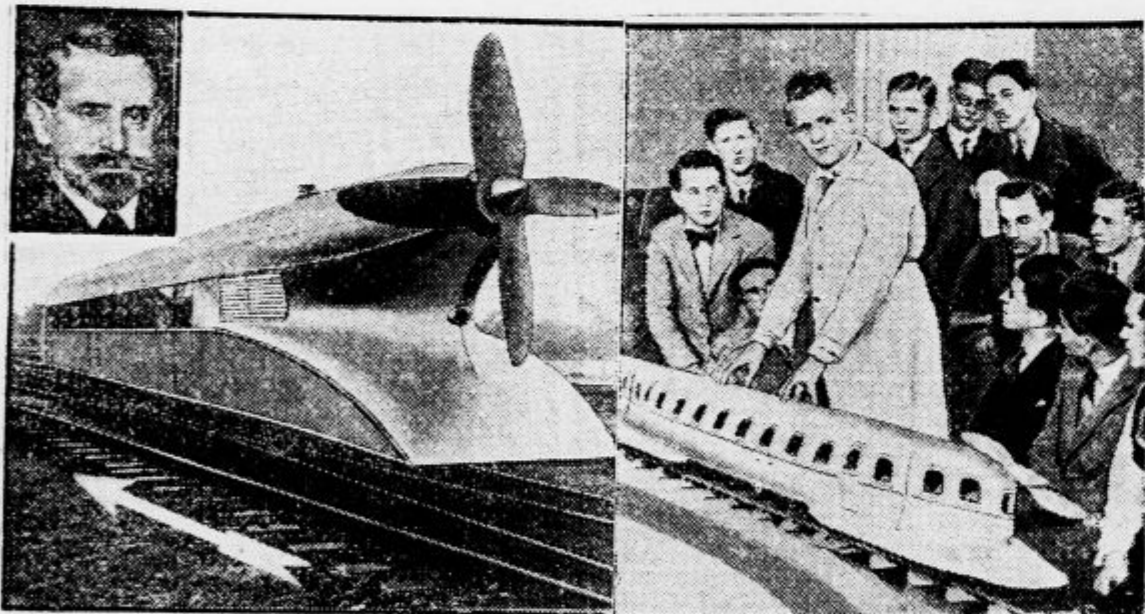
Ze pred leti je dunajski zoolog prof. Prizbram odkril značilne podobnosti med tvorbo kristalov in razvojem živih bitij. Kristali in bitja zavzemajo po svojih zakonih tipične oblike. Oboji kažejo temeljno lastnost življenja: rast. Se več: če odrežemo deževniku glavo, mu zraste znova. Teda kristali zmorejo isto tako to umetnost, kakor je pokazal Prizbram. Če odbijemo kristalu vrh, mu ta znova zraste. In to ne s preprostim pritokom delcev od zunaj, iz raztopine, temveč kakor pri bitjih s pregrupiranjem delcev — od znotraj. Tako je prof. Prizbram na ta način odkril še celo vrsto inšic in s razvojnimi mehaniko organizmov.

V najnovejšem času je našel praški mineralog prof. Cermak nadaljnje presenetljive analogije med kristali in bitji. V carstvu kristalov naletimo n. pr. na neko vrsto okuženja in imunosti kakor pri živalih in rastlinah. Primer za to nam je recimo prenašena raztopina kakšne natrijeve soli. Če se je dotaknemo s kakršnimkoli tujimi snovmi, tudi kristalini, se ne spremenijo — toda pod pogojem, da delamo to prav tako »aseptično« in »sterilno« kakor kirurg pri operaciji, tako da so roke, orodje, zrak popolnoma prosti vsakih kalij — namreč kali dotične natrijeve soli. Če pa damo k raztopini najmanjši kosček kakšnega kristala natrijeve soli, tedaj snov snov okužila, inficirala in se takoj kristalizira.

Tudi imunost nahajamo, kakor smo rekli, v življenju kristalov. Kristali, ki so se izločili v vročini, niso infektivni. Imunost in okužljivost sta tako specifični, da ju lahko uporabimo naravnost za ugotovitve določene kemične snovi v najmanjših količinah. Raztaljena količina galuna se da inficirati n. pr. samo s kristali galuna, s drugimi kristalini klicami pa ne. Če imamo tedaj kristalni prašek pred seboj in bi radi ugotovili, dali je galun, tedaj nam ni treba drugega, nego da izvedemo poskus infekcije. Če se dotaknemo z njim raznih raztaljenih snovi, ostanejo nespremenjene. Čim pa je raztaljena snov galunasta, se spremeni kakor pod čarovno palico v kristale. Takšne »cepilne« poskuse delajo bakteriologi s bakterijami na živalih, da spoznajo naravo teh bakterij.

Končno je Cermak ugotovil, da se okrepitve kakšne raztaljene snovi po infekciji s kristalini kalni izvrši tako, kakor se razširja kakšen dražljaj v organizmih po mišicah in živcih. Pri tem se pojavljajo celo električni toki, kakor jih je biologija odkrila v živem živalu. — Ali smemo iz vsega tega sklepati, da kristali živijo in da ni bistvenih razlik med živo in neživo naravo? To je vprašanje, ki ga navzlic vsemu še nismo rešili, da najdemo še prepolno analogij: kapljica šelaka obkroža stekleno palico kakor ameba svojo hrano, iz železnih soli nastajajo v določenih raztopinah rastlinam podobne tvorbe, ledene cvetke posnemajo oblike živih cvetk, tekoči kristali se vedejo kakor živa bitja, se plazijo, rasejo, celo množijo z delitvijo itd. To so velikanke podobnosti, ki nam nudijo vsaj točen vpogled v fizikalne in kemične sile, ki ravna življenje. Če je pa to življenje samo na sebi — na to nam današnja znanost še ne more odgovoriti.

Razsodba v procesu zaradi zeppelinov na tračnicah

Skoraj dveletni proces za avtorstvo iznajdbe se je končal v prilog curiškemu profesorju Wiesingerju, ki je označil Kruckenbergovo iznajdbo za plagiat. Levo: inž. Kruckenberg s svojim zeppelinom. Desno: prof. Wiesinger s svojo iznajdbo.

Lepota človeškega telesa

V dobi krize in težkih bojev za obstoj posameznika, družbe, da celo držav so začeli dobivati tudi vsi iz davnih vekov izročeni pojmi drugačen pomen. Celo veda o okusu se je popolnoma spremenila in usmerila vsa svoja načela po praktičnih potrebah. Nekdo je bila telesna lepota samo visoko cenjena dobrina, dragoceno razkošje, ki je morda v okolici izživalo občudovanje ali zavist. V današnji dobi socialnih preokretov pa je vnanja telesna oblika učinkovito orodje v boju za vsakdanji kruh. Človek lepe držbe in prijetnega nastopa dobi v ostri konkurenci mnogo lažje svoj zaslužek ali obdržati mesto, ki ga že ima. Tudi lepim damam ne gre danes več za to, da bi bile prvakine v lepotnih konkurencah, temveč največkrat samo zato, da bi s prijetnim vnanjim vtisom tem lažje dobile ali obdržale pozicijo v gospodarskem življenju. Kdor hoče najti mesto zastopnika ali prodajalca in potem tudi nekaj časa ostati na tem mestu, temu ni dovolj, da je prikopen samo v obraz, temveč po vnanjem videzu sploh.

Če hočemo pojasniti bistvo telesne lepote, smo skoraj v zadregi, dasi se zdi prav za prav samo po sebi umljivo. V učnih knjigah o estetiki jo označujejo kot prevladujoče zdravje, kot moč in prožnost

vseh udov, ki jim je razen formalne oblikovanosti zagotovljena tudi dinamična lepota. S teh vidikov bi bilo skoraj neumljivo, zakaj se je pojem lepote v teku stoletij tako zelo spremenil, kar vidimo v umetnosti in modi na vsak korak. Pojmi zdravja, moči in prožnosti se po Rubensu niso toliko predrugačili, da bi bile zaradi tega razumljive velike spremembe, ki so se uveljavile od stoletja do stoletja. Rubens je — kakor znano — prikazoval lepoto v precej oblikih: upodabljal joča umetnost pa je bila posledica nasprotnega naziranja in je za ideal lepote smatrala nežne in vitke telesne oblike. Ker po vsem tem ne bi bilo čudno, kaj je prav za prav lepo, če nam ne hote vsiljuje ono vprašanje, kakor smo si ga zastavili v naslovu teh vrstic.

Odgovor na to vprašanje je važen tudi za razumevanje mode in njenih sprememb. Moda pomaga vsakomur, da doseže učinek pri ostalih. Moda izpopolnjuje nedostatke v telesnih oblikah ustvarja nove oblike, ki jih v resnici sploh ni. Modni človek si s pomočjo modnih vzorčkov »prikraja« vnanost po okusih, ki so ob gotovem času v gotovih krajih v »modi«.

Spremembe v modi in upodabljaljoči umetnosti so najbolj zgovoren dokaz, da so se nazori o telesni lepoti časa časa večkrat temeljito spremenili. Če bi hoteli iz tega sklepati, da lepota nima trajnih in stalnih znakov, bi bili pa tudi na napačni poti. Kljub temu, da je prišlo v predstavi o popolni telesni obliki pri človeku že večkrat do pravih prevratov in se ti nazori stalno menjajo, je vendar ostalo ohranjenih nekaj

Socialna in seksualna kriza

Znani strokovnjak za seksualna vprašanja dr. Magnus Hirschfeld je pravkar dovršil dolgo potovanje po svetu, kjer se je mudil vsega skupaj 505 dni. Namen njegovega potovanja je bilo študiranje socialnega in seksualnega vprašanja v drugih deželah. Tako je obhodil Hirschfeld od novembra 1930 do danes ves svet od Bremena do New Yorka, od Honolulu do Japonske, Kitajske, Filipinov, Jave in Indije, Egipta, Sudana in Palestine, kjer je zaključil svojo pot in se vrnil skozi Grško domov.

Dr. Hirschfeld je izjavil po svojem povratku v Berlin: Povsod vlada ne samo socialna, ampak tudi seksualna kriza. Ta pojav ni toliko rezultat ljudi kolikor razmer in socialnega položaja. Pred približno 2000 leti je bila navada, da so se ljudje ženili, čim so dozoreli. Današnji se je ta doba povprečno pomaknila za deset let naprej. Zaradi te premaknitve v seksualnem življenju so nastala nova vprašanja, ki jih nikakor ne gre podcenjevati. Dogmatično tega morala ne upošteva v zadostni meri. Seksualna kriza je v raznih deželah različna, kajti ljudstva imajo v raznih deželah čisto svojevrstna naziranja, ki si čisto zelo nasprotujejo med seboj.

Ker se ta problem ne da meriti s subjektivnim merilom, ga je treba študirati povsod na licu mesta. Moderna znanost o seksualnem življenju moti to vprašanje z zrelščia psihologije, biologije in sociologije. Šele vsota teh treh panog da kompleks, ki mu pravimo: seksualno vprašanje.

Kako zelo je potrebno študirati in reševati seksualno vprašanje z vidika psihologije, biologije in sociologije, dokazuje predvsem ogromne dežele v Aziji, v prvi vrsti Kitajska in Indija. Tam sta socialno in seksualno vprašanje tesno združeni in tako zavisni drugo od drugega, da ju ni mogoče obravnavati ločeno. Na Kitajskem pa se ljudje zelo zanimajo za ureditev porokov. Izvedenci že študirajo zadevno gradivo. Povsod na Kitajskem se kaže nedvoumna tendenca enoznostva, medtem ko je v muslimanskih deželah mnogoženstvo še zelo čest pojav, ki ne bo tako kmalu izginil.

Čudežen otrok

Gliša Golubov

devetletni virtuozi na goslih, je koncertiral z velikim uspehom v Berlinu

Angleška sodba o modernih plesih

Splošno pozornost zbujajo izjave treh znanih angleških pisateljev o modernih plesih.

Prvi se je oglašil B. Shaw, ki pravi: »Rad bi povedal kaj značilnega in zabelnega o teh svojvrstnih gibih, ki jih mnogi ljudje smatrajo za ples. Na žalost pa moram priznati, da mi nič pravega ne pride na misel. Moderni plesi me puste hladnega. Plesno umetnost cenim in jo ljubim: to, kar je prišlo k nam od črnece in od južnoameriških postopancev — pa najsi bo že fox ali runba — pa je vse prej kakor ples. Če bi ljudje izvajali takšne gibe in kretnje v družbi, bi odbili z njimi vse od sebe, ker pa se te produkcije vrše javno, se jim ne upa nihče postaviti po robu.«

Pisatelj Camptown pravi, da je sodobni ples izraz nenravnosti našega stoletja. Znani pisatelj Maugham pa veli: »Če bi mladina porabila energijo, ki jo žrtvuje plesu, za študij, bi prišla civilizacija velik korak naprej.«

manj priznanih, toda temeljnih pravil o pojmu lepote. Prva nespremenljiva norma za pojem telesne lepote je brez dvoma linija srednje in zadnje telesne meje. Vsa dela slavni slikarjev ali upodabljaljočih umetnikov — od klasikov do modernih — kažejo ta glavni simbol telesne lepote: prav ta linija je bila od vekov priznana kot trazen znak telesne lepote in popolnosti. To je tudi najboljši dokaz, da je v tej znameniti liniji velik del telesne lepote. Zato je tudi razumljivo, da se v modi vedno znova vračajo oblačila, ki dajejo delom te linije poseben povdarek.

Linija v hrbtu je sestavljena iz vreten v hrbtenici, ki leže v gotovem redu in gotovem položaju drugo na drugem. Ta vretenca seveda niso stalno na istem mestu ter v življenju po večkrat menjajo prvotni položaj. Novorojeno dete ima n. pr. skoraj popolnoma ravno hrbtenico; pozneje se hrbtenica polagoma skrivi, kar izvira od tod, ker deloma trebušni in prsni deli, še bolj pa razne mišice premaknejo nekatera vretenca. S stalnimi telesnimi vajami in naprežanjem raznih mišic se vretenca v hrbtenici udajo, prsni koš pa dobi večjo izdolbino. Za lepo obliko hrbtne in tudi srednje linije so torej velikega pomena telesne vaje, pri katerih se krepijo mišice, s njihovo pomočjo na polagoma oblikujejo tudi oni telesni deli, ki ustvarjajo človeka prikupnega, zadovoljnega in snosnega za boj za življenje. (Pravkar izšla številka tedenske revije »Življenje in svet« priobčujo je zanimiv članek »Čemu imamo hrbet?« z lepimi slikami.)

Uničenje na daljavo

Ameriški senator Fratzer je v washingtonskem kongresu predlagal, da bi izvolili komisijo strokovnjakov, ki naj bi preizkusila nov izum stamfordskega inženjerja Parlowa.

Parlow trdi, da je izumil napravo, ki mu omogoča uničevanje vojnih ladij, armad, smodnišnic in mest na daljavo 1500 km. Ni še znano, ali gre za kakšno »smrtno žarko« ali pa za letalo, ki bi bilo napolnjeno z najtežjimi eksplozivni in ki bi ga z brezžičnimi valovi dirigirali na določeno mesto, kjer bi se istotako brezžično razpočilo. Če gre za novo vrsto smrtnih žarkov, se bo stvar izkazala po priliki kakor še vedno doslej za pretirano fantazijo.

S smrtnimi žarki se je bavilo že mnogo raziskovalcev in mnogi med njimi so bili prvovrstni strokovnjaki, toda njihovi uspehi so bili malenkostni. Znan je primer angleškega inženjerja Matthewsja, ki je ponujal vsem mogočim državam stroj za proizvajanje žarkov, ki naj bi na poljubno razdaljo sejali smrt in razdejlanje. Ko je pa Matthews končno privolil v preizkušnjo svojega izuma, ki so jo potem izvršili v New Yorku, se je izkazalo, da ne ubije niti miši na razdaljo desetih metrov.

Pred dvema letoma je italijanski izumitelj Marconi izvršil poskus, s katerim je s krova svoje ladje »Elektra« v Sredozemskem morju z enim samim pritiskom na gumb prižgal luči na veliki tehnični razstavi v Sydneyu. Ta poskus pa nima nič opraviti s prenosom velikih električnih energij na velike razdalje, kjer bi lahko učinkovale razdiralno. Temveč gre bolj za znanstveno igranje. Brezžični valovi so na daljavo tisočih kilometrov sprožili v Sydneyu majhen relais in ta je potem spravil na licu mesta v obrat stroj za proizvajanje črka višje napetosti, ki je prižgal žarnice na razstavi. Sila brezžičnih valov pa je, kakor znano, minimalna, in sama po sebi nikoli ne more povzročiti eksplozij v smodnišnicah in podobnem.

Teoretično bi bilo mogoče, da bi z močnim ultravijoličnim svetlobnim virom napravili prevodljiv za električni tok visoke napetosti, ki bi potem n. pr. zažgal oddaljeno letalo in ga uničil. Toda tehnična izvedba te zamisli je ta čas še nemogoča in zato bržkone še ne bomo kmalu prišli do uničevanja človeških življenj in dobrin na daljavo, kakor si to zamišljajo izumitelji smrtnih žarkov — in svet si takšnih izumov menda ne želi preveč.

Obeta se nam suho in vroče poletje

»B. Z. am Mittag« je nedavno objavila vremensko napoved za letošnje poletje. Prognozo je sestavil berlinski napovedovalec Franc Roschau, ki pa ni poklicni meteorolog, marveč sestavlja svoje prognoze samo na podlagi pojavov v živalskem in rastlinskem svetu.

Živali in rastline, pravi Roschau, čutijo vremenske spremembe več mesecev naprej. Po teh pojavaх sodi, bo letošnje poletje suho in vroče. Čeprav je bil letošnji marec razmeroma sončen (Roschau je našel 21 sončnih dni), rasejo rastline zelo počasi. Gmriči in drevesa so še vedno goli, kar priča o tem, da se to rastje pripravlja na suho poletje. Kadar se razvtevajo popki že zgodaj spomladi, se praviloma pojavi hladno poletje. Lani so ptice začele graditi gnezda že aprila in maja, znamenje lepe jeseni, kakršna je tudi potem pršla. Letos so začele ptice graditi gnezda že v marcu, kar pomeni, da bomo imeli lepo poletje, toda po poletju zgodnjega jesen. Verjetno bo že oktober hladen.

Rusija in Darwin

Znanstvene ustanove in korporacije v sovjetski Rusiji so od vlade dobile nalogo, da morajo 19. t. m. svečano proslaviti 50-letnico smrti Charlesa Darwina. V Moskvi in Leningradu bodo slavnostne akademije s predavanji o pomenu Darwinovega dela. Organizacijo proslav vodita Akademija znanosti in Komunistična akademija. Sovjeti poudarjajo tehtnost Darwinovega dela zategadelj, ker smatrajo, da tvorijo Darwinove teorije oporo za materialistično svetovno naziranje in za zgodovinsko-filozofske nauke Karla Marxa.

Ford gradi največje letalo sveta

Letalski oddelek Fordovih tvornic v Detroitu gradi ogromno letalo, ki bo v kratkem poskusilo svojo srečo v zraku. Letalo bo največje na svetu, v pogledu udobnosti najpopolnejše, kar se je doslej napravilo v tej stroki. V njem bo za 58 oseb prostora ali šest ton tovora. Letalo bo popolnoma iz kovine in razpetina kril bo merila 85 m.

Brezžični telefon

Izumitelj Marconi preizkuša novo iznajdbo, zvezo centrale za ultrakratke valove z navadnim telefonom. Ta iznajdba naj bi po Marconijevem naziranju dala vsakemu telefonu možnost stopiti s pomočjo ultrakratkih valov v stik z ladjami na širokem morju, otoki in prekomorskimi kontinenti. Poskusi so toliko že uspešni, da je mogoče s pomočjo 52 cm ultrakratkih valov govoriti na razdaljo 150 km z ladjo na poti v Šanghaj. Marconi je govoril na ta način iz St. Margherite v Liguriji.

Haydnova lobanja

Občinski svet v Železnem na Gradiščanskem je naprosil Društvo prijateljev glasbe na Dunaju, ki hrani Haydnovo lobanjo, naj mu izroči dragoceno relikvijo, da se združi z ostalimi kostmi: Haydna o priliki polaganja skladateljevih telesnih ostankov v novo grobnico, ki so mu jo pripravili na Gradiščanskem. Upajo, da bodo Dunajčani ustregli tej želji in vrnili lobanjo občini, ki je prosila zanjo.

Modna revija

Večerni plašč iz žameta, obrobjen z belo lisičevino.

Most čez morsko ožino pri Messini

Pri otvoritvi orjaškega mostu pri Sidneju, ki tehta 40.000 dvojnih stotov in veže 500 m širok prepad, so v Italiji sprožili misel o napravi, ki naj bi premostila Mesinsko ožino.

Načrt za most je napravil inženjer Calabretta, ki bi s svojim projektom rad zasenčil vse tovrstne zgradbe sedanosti. Most bi vezal celino s Sicilijo, odnosno s krajeva Canzirri in Pazzo. Zgradba je projektirana kot viseči most, ki bi bil dolg 2 km. Konstrukcija bi tehtala 100 tisoč dvojnih stotov in bi bila visoka 100 m, široka pa 70 m. Kakor vsi novejši mostovi v Italiji, ki imel ta most prostor za železnico (dvojni tir), za avtomobilsko cesto, pot za voze in okrajek za pešce. Calabretta je napravil načrt tako premišljen, da bi bil zaščiten tudi v primeru vojne proti napadom iz zraka, s koptine in morja.

Naraščanje zločinstva na Angleškem

Angleško notranje ministrstvo je objavilo statistiko, iz katere je razvidno, da se je v tej deželi l. 1930 zgodilo 147.031 zločinov — v zadnjih sto letih največje število. Bilo jih je 12.450 več nego l. 1929 in 62.784 več nego povprečno v letih 1900 do 1904.

V večini primerov je šlo za tatvine, ki jih je bilo 84.697, vlomov pa 25.937. Podatna prejšnjih oseb je štela manj nego 21 let, dve tretjini sta bili pod 30. letom. Notranje ministrstvo meni, da je na porast zločinov vplivala vojna, ki je skvarila takratno dečo, drugič pa gospodarska kriza. V okrajin, kjer je več brezposelnih, je tudi več zločinov. Sodniki kaznujejo zločince čim dalje strožje, vendar pa so skoraj 50 odst. prijetih hudodelcev, zlasti mladih, obsojili le pogodno. 32 oseb, ki so bile obtožene umora je izvršilo samomor, 12 hudodelcev so obsojili na smrt.

„Novi Mesija“

Shri Meher Bada,

ki ga časte njegovi pristaši kot novega mesija, je te dni na poti v Ameriko v Londonu, kjer hoče prekiniti svoj prostovoljni sedemletni molk. Iz Londona hoče namreč oznaniti svetu novo vero. Za sedaj se spoznava s svojo okolico le po abetazu.

Nadzorstvo nad šoferji

Policijski ravnatelj v Carigradu je odredil, da se mora vsem šoferjem v določenih razmakih odvzeti kri zaradi analize, če so bili vozači trezni kri zaradi analize, če so bili vozači trezni kri zaradi analize. Izdala je določbo, da mora vsak avtomobil imeti tablico s številko, koliko smrtnih žrtev je zahtevalo vozilo. Ta tablica se bo morala obnoviti vsako leto. Lani je bilo zaradi avtomobilskih nesreč v Parizu usmrčenih 414 oseb.

Vsak dan ena

»Prosim, koliko stane osmrtnica?«
»3 Din za vsak milimeter!«
»Moj Bog! — visok je bil 1 meter 75!«

Michel Zévaco:

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

17

Jehan Hrabri je pa mislil takole:

»Velikega profosa so obvestili, da nameravam nocoj ubiti kralja! Imenovali so mu mene, prav mene! Kdo je utegnil kaj vedeti? Takrat, ko sem stopil na pomol, nisem niti slutil, s kom imam opravka... A zato je vedel tisti, ki me je izdal! Torej imam sovražnika, ki mi pripravlja pogin? Kdo bi utegnil biti? Pomislimo... Ziva duša ni vedela, da pojdem semkaj stražit, pripravljen, da ubijem vsakogar, kdor bi hotel, bodisi z zvičajo, bodisi s silo, prestopiti ta prag... Ziva duša, razen signore Leonore Galigai! Ona me je opozorila, ne da bi koga imenovala, da bo skušal nocoj neki lopov vdreti k njej, ki jo ljubim... Galigajka! Ali je potemtakem vedela, da je zalezovalec kralj? Ali je ona obvestila velikega profosa? Zakaj? ... Če bi bil kralj prišel ob določeni uri, bi bil dospel! Veliki profos prepozno in ga ne bi bil mogel več rešiti; a prišel bi bil dovolj zgodaj, da zgrabi mene!... Oh, zdaj vidim! Brezdomno zavratnosti se odpira pred menoj! Ali je mogoče? Ali se mi meša? O, zvedel bom, kaj je res in kaj ni... in gorje ti, Leonora Galigai, gorje ti, Concino Concini, če se ne motim!«

Medtem, ko sta Pardaillan in Jehan Hrabri tako premišljevala, sta ves čas bistro pazila na vojake, na velikega profosa, Praslina in Varenna, ki so se tiho posvetovali med seboj.

»Kaj mislite storiti?« je vprašal kapitan, v srcu ves vesel, da je rešen kočljive odgovornosti.

»Prišel bom ta dva človeka,« je brez obotavljanja odvrnil veliki profos.

»Kakor veste,« je dejal Praslin. »To je policijska reč in spada v vaše področje. Meni se torej ni treba vtičati vanjo. A vendar, ker je videti dognano, da je njegovo veličanstvo v tej hiši in se mora potemtakem prej ali slej vrniti iz nje, se rajši ne umaknem. Stopil bom v kraj in počakal, da spremim kralja — ali pa, da ga branim, če bi bilo treba... To spada v moje področje.«

To reči je kapitan uredil svojo četico, trdno odločen, da ostane nepristranski gledalec, karkoli se zgodi.

Neuvy je takoj razjahal. Stopil je k znojzu pomola in se — kakor da Jehana Hrabrega sploh ne bi videl — z vpludnim pozdravom obrnil k Pardaillanu.

»Gospod de Pardaillan, v svoje veliko obžalovanje vas moram prositi, da mi predaste svoj meč... Lahko si mislite, da je to samo previdnostni ukrep.«

»Gospod de Neuvy,« je prav tako vpludno odvrnil Pardaillan, »neskončno mi je žal, da ne morem ustreči vaši želji.«

»Branite se me ubogati?« je osupnil Neuvy.

»Obupan sem, gospod! A razumeli boste, da imam tudi jaz svoje previdnostne ukrepe.«

Veliki profos je izprva hotel priznati možu, ki je bil na glasu, da ga kralj visoko ceni. Zato se je tudi zdaj še brzdal in le nekoliko hladneje vprašal:

»Ali ste zvest in poslušen podložnik njegovega veličanstva, ali niste?«

»Kakor nanese,« je z neskončno prostodušnostjo odvrnil Pardaillan.

Tedaj se je Neuvyjevo vedenje mahoma izpremenilo. Njegov obraz je postal osoren in preteč.

»Vajina meča!« je kričnil z zapovedujočim glasom.

»Vzemite si ju!« je zagrmljal Jehan Hrabri, besen nad zaničevanjem, ki mu ga je izkazoval veliki profos.

Neuvy je postavil nogo na prvo stopnico. Njegova hladnokrvnost in oblast nad seboj se nista bili izpremenili. Prepričan je bil, da mu je treba samo iztegniti roko, pa bosta oba upornika njegova. Da bi se postavila njemu in njegovi petdesetorici strelcev po robu, na to ni niti pomislil, še manj pa na to, da bi mu utegnili pretiti kak nevarnost. Čutil se je zavarovanega po svoji strašni oblasti.

A komaj je bil postavil nogo na stopnico, je začutil, kako se je uprla v njegovo grlo konica meča.

»Samo korak še, gospod,« je rekel krepki, grozeče mirni glas Jehana Hrabrega, »pa ste mrtvi!«

Ne strah, začudenje je ustavilo velikega profosa. A osvestil se je naglo, in ker je bil pogumen, je hotel iti preko tega.

Toda začutil je, kako se mu je konica zadržala v meso, in slišal prejšnji roki, oblastni glas, kako je velel:

»Umaknite se, gospod, umaknite se! Če ne, vas ubijem, tako mi Krista!«

To pot je veliki profos spoznal, da je stvar resna. Umaknil se je. Mirno si je obrisal tistih nekaj kapljic krvi, ki so mu bile crosile telovnik.

»Pazite!« je kričnil s svojim trdim glasom. »Ali ne veste, da ukazujem v kraljevem imenu! Vdajta se!«

Te besede so bile namenjene Pardaillanu. Toda nanje je vzrojil Jehan:

»Ne!«

»Uprite se?«

»Da!«

Iz življenja na deželi

Iz Škofje Loke

Imenovanje. Na mešano meščansko šolo v Škofji Loki, ki bo, kakor kaže, odprta z novim šolskim letom, je imenovana kot strokovna učiteljica ga. Minka Kokotova, rojena Kečelja.

Izpremembe v upravi finančne kontrole. Dne 1. t. m. je bil ukinjen glavni oddelček finančne kontrole v Škofji Loki. Škofjeloški okraj je odslej priključen glavni kontroli v Kranju, ki bo vršila kontrolo službe nad finančnimi kontrolami v Železnikih, v Gorenji vasi in v Škofji Loki. V zvezi s preureditvijo upravne službe so bile izvršene nekatere osebnostne izpremembe. Inspektor g. Franjo Gabersček je premeščen v Ljubljano, preglednika gg. Emil Marolt in Julij Voržner pa sta bila upokojena. V Škofjo Loko so prispeli na novo preglednik gg. Matije France in podpreglednik gg. Ivan Zlak in Stanko Modic.

Planinska koča na Ljubniku. Gradbeni odsek Škofjeloške podružnice SPD je pridno na delu, da bo nova koča čimprej izgovorjena in izročena svojem namenu. S tesarskimi deli vseh vrst so sedaj gotovi in se urejajo notranji prostori koče. V sobah je že nekaj opreme; kar manjka se bo zbralo na vrh še potem, ko se bo dala koča dobro zakleniti. Koča ima nad vse posrečeno lego in je od nje prekrasen razgled na Kranjsko in Sorško polje. Gradbeni odsek upa, da bo koča v 2 tednih čisto dovršena. Slovesna otvoritev bo zaradi slabega vremena nekoliko pozneje.

Nove trgovine. G. Anton Božič, trgovec v Kranju, je otvoril v Kapušinskem predmestju manufakturno trgovino v bivših lokalih Ivanke Struškije, ki se je preselila v Ljubljano. G. Ivan Kavčič iz Fužinskih predmestja je odprl v Zireh podružnico kleparske in vodovodnoinstalaterske delavnice nasproti župni cerkvi. Novi pekarni sta odprla g. Andrej Krošelj v Kapušinskem predmestju in Nežka Trolarjeva na Trati. Gosp. Viktor Žužek je priključil svoji parni pekarni okusno urejeno slaščičarno, drugo podjetje te vrste v Škofji Loki.

Iz Kranja

Odkritje spominke plošče. V počastitev spomina na odkrila kranjska podružnica SPD svojemu dolgoletnemu načelniku in velikemu podporniku blagopokojnemu Francu Savniku spominsko ploščo na valvazorjevi koči na Stolu. Odkritje bo na vnebohod 5. maja. To bo baš na obletnico Savnikove smrti. Vse planince in številne prijatelje opozarjamo, da danes na to skromno počastitev.

Za tujski promet. V zadnjem letu se je delo v tukajšnjem Tujsko prometnem društvu zelo poživilo. Novi agilni odbor že od zaključka preteklega sezone neumorno deluje. Ustanovil je se poseben odsek, kateremu je glavno opravilo propagandna naravnih krasot okolice. V kratkem bo izšla potrebna brošura z glavnimi zanimivostmi in opisi potov in izletnih točk. Prišlo se je pa tudi že delo v naravi. Popravljajo in preurejajo se pota v savskem drevoredu in v bližnji okolici, napravilo se je tudi že mnogo novih klopov. Postavilo se bo več orientacijskih tabel in izvedle se bodo markacije vseh važnejših poti. Društvo bo imelo v evidenci tudi vse proste sobe, katere bo oddajalo. Napravila se je nadalje vloga na mestno županstvo, da se nabavi škroplilni avto, ki je zelo potreben. Občina bo popravila že obstoječi kopaljški na Korkri in Savi, tako da bo tudi v tem pogledu vsaj za silo poskrbljeno. V zadnjih treh mesecih je obiskalo našo mesto 282 Jugoslovancev, 26 Avstrijcev, 24 Čehoslovakov, 8 Italijanov, 8 Nemcev in 11 potnikov iz raznih drugih držav.

Iz Kamnika

Kamničan. Spomenik v svetovni vojni padlim kamničanom. Skoro vse občine v kamniški okolici so se že oddolžile spomenu v svetovni vojni padlim občanom in jim postavile skromno spominsko ploščo. Razumljivo je, da tudi kamniška občina ne sme zaostati. Ze pred 6 leti je bila v ta namen uvedena zbirka, ki je prinesla okrog 5000 Din, občina in meščanska korporacija pa sta se tudi obvezali, da bosta prispevali enako vsoto. Od tedaj pa je akcija za zgraditev spomenika takorekto zastopala in vsota 15.000 Din, ki je bila nabrana pred 6 leti, se ni do danes povečala niti za dinar. Odlodilni možje v Kamniku so smatrali za svojo dolžnost, da so ob vsaki priliki poudarjali, da se spomenik mora čimprej postaviti. S tem pa je bilo tudi vse opravljeno. V dnevniki je bila že večkrat omenjena ta zadeva. Poseben odsek mestnega občinskega odbora je poverjen z nalogo, da to vprašanje končno reši. Občinski odbor pa je bil na svoji zadnji seji mnenja, da še ni prišel čas, da se o tej stvari izreče zadnja beseda, ker je zbranje za premo denarja. Pa smo res radovedni, kdaj bo prišel tisti čas. Če se v 14 letih po svetovni vojni ni moglo zbrati več denarja, se ga tudi danes ne bo, posebno če ga nihče ne zbira. Prav za prav je po 14 letih postavljanje spomenika že nekoliko pozno, kaj še pozneje. Če je že občinski odbor vseno, kdaj bo spomenik po-

stavljen, pa to prav gotovo ni njegov niti onim, ki so za spomenik prispevali. Upravičeno je torej mnenje onih, ki predlagajo, naj se namesto velikega in dragega spomenika na trgu postavi raje na pokopališču nasproti glavnemu vходу ob cerkveni steni lepa spominška plošča z imeni padlih Kamničanov.

Iz Litije

Krošnjarska nadloga. Zadnje čase, zlasti pa ob plačilnih sobotah, preplavljajo Litijo in okolico vsakovrstni krošnjariji, ki prodajajo čisto blago sumljivega izvora. Mnogi so zelo nadležni, da celo predrzajo. Neljubi gostje pa škodujejo našim trgovcem, ki plačujejo davke.

Iz Zagorja

Sokolski oder je gostoval z uspehom na sokolskem odru v Mediji—Izlakeh s komedijo »Trije vaški svetniki«. V režiji br. Entorja se uprizori v soboto velezabavna burka »Babilon«. Maja meseca bo pa gostovala na tem odru mladina toplaške šole z učinkovito Tirovno mladinsko trojčkanjo »Čudežne gosle« v režiji učiteljice gg. Adamčeve.

Sokolsko gledališče vprizori v nedeljo 17. t. m. ob pol 20. burko »Babilon«. Režijo vodi br. Entor. Med pavzami bo igral tamburaški zbor. Pridite!

Glasbeno društvo v Zagorju ob Savi priredi v nedeljo 24. t. m. ob pol 20. v Sokolskem domu produkcijo gojenec glasbene šole in mladinskega zbora. Pričakujemo mnogo odziva.

Telovadno akademijo priredi na praznik 5. maja zagorski Sokol. Čisti dobitek je namenjen za podporo zagorskemu telovadcu, ki pojdejo v Prago.

Iz Trbovelj

Srečke državne razredne loterije se dobijo tudi v naši podružnici na Volah. Zrebanje bo že 26. in 27. t. m.

Kino Sokol bo predvajal drevo ob 20. največji in največjašnji zvočni veličin Ben Hur. Mladinska predstava bo v nedeljo ob pol 11. in ob 14.

Iz Novega mesta

Občni zbor strelske družine v Novem mestu. V nedeljo dopoldne se je vršila v občinski posvetovalnici redna skupščina strelske družine ob lepem številu članov. Zbor je otvoril predsednik podpolkovnik g. Václav Dic, ki je kratko orisal zgodovino strelske družine in njeno delovanje v preteklem poslovnem letu. V nadaljnjem govoru se je spomnil pokojnega profesorja Jožeta Kovača, ki je mnogo pripomogel družini do napredka. Sledilo je poročilo tajnika g. Romiha, ki je podal poročilo o splošnem delovanju družine. Iz tega posnemamo, da je družina pričela delovati po presrepanem dobrem letu aktivno šele 5. julija lanskega leta, ko je agilni sedanji odbor prevzel svoje funkcije. Družini je dala strelšče na razpolago tukajšnja garnizija. Otvoritveno streljanje se je vršilo 19. julija lanskega leta, nakar so se vršile vsake nedeljo in praznik redne strelske vaje do 4. oktobra preteklega leta. Članov šteje družina 109. Blagajniško poročilo je podal g. Nadrah, ki je navedel, da ima družina 5180 Din naložene gotovine. Stedilo je še poročilo gospodarja g. Avsca. Pred volitvami se je oglasil predsednik k besedi in poudaril, da je bilo v tem poslovnem letu delo tajnika zelo težavno, zato poklanja v imenu odbora tajniku g. Romihu za trud v znak hvaležnosti malo darilo. V novi odbor so bili izvoljeni: za predsednika podpolkovnik Dic, za namestnika poročnik Gruič, za tajnika Romih, za gospodarja Avsca, za blagajnika Splihal, za revizorje Kacijan, Povh in Fon.

Rok za prijavo svinj za cepljenje proti rdečici je do 24. t. m. med uradnim urami pri mestnem županstvu.

Iz Slovenske Bistrice

Društvo »Sokolski dom« je imelo nedavno občni zbor. Iz poročil funkcionarjev je bilo posneti, da je nabirala akcija v korist projektirane doma v prvem letu društvenega obstoja razmeroma dobro uspešno. Društvo si je pridobilo 18 ustanovnih članov in 19 podpornikov, kar je povečalo društveno imovino za 37.000 Din. To akcijo je neumorno vodil načelnik g. Ivan Zura. Celotna društvena imovina z všteto vrednostjo gradbene parcele znaša blizu 140.000 Din. Lanskega leta se je uredilo na stavbišču primerno letno telovadišče. Med drugimi koristnimi predlogi g. dr. Josipa Pučnika so zborovalci sklenili, da se priredi v letošnjem poletju tombola. Članarina se je glede na slabe gnojne prilike dolocila na 6 Din letno. V odbor so bili izvoljeni gg. Zura kot predsednik, Peče kot tajnik, Gorjak kot blagajnik, Mondini in Podhrastki kot odbornika, Zemljik kot namestnik in Zörer n. Sajko kot revizorja.

Trajno kodiranje

Na najnovejšem Henckelovem aparatu model 1932 po primernih cenah. Mirko Zaletež, frizer, Vogal Rimske ceste 21. 4736

PARKETE

PO NAJNIZJIH KONKURENCNIH CENAH

PARKETUNION d. d., ZAGREB, Trg kralja Tomislava 10 — BEOGRAD, Wilsonov trg 1

vseh vrst z in brez polaganja. — Najsolidnejša izdelava proti jamstvu

sb— Na izpraznjena mesta v občinskem odboru sta bila imenovana sodni nadodstojal g. Franjo Ferenčak in trgovec g. Kac. sb— Mestni vojaški urad poziva rekrute tujce, ki želijo priti k naboru v Slov. Bistrico, da vložijo najkasneje do 25. t. m. tozadavne prošnje v občinskem uradu.

Iz Slovenjgradca

Izpremembe posesti. Posestvo g. Arnolda je kupil tukajšnji tovarnar peči g. Franc Lobe. Stanovanjsko hišo v Sejnjski ulici je prodal g. Arnold bančnemu prokuristu g. Josipu Kramarju. Nadalje je kupil g. Franc Kuhar od g. Lobeja gospodarsko poslopje na Kraljevič Andreja cesti in posestvo, ki na isto meji.

Osebnostna vest. Starešina tukajšnjega finančnega komisarijata g. Laharnar je bil premeščen na Iz pri Ljubljani. Spošlovane mu in priljubljenemu možu želimo na njegovem novem mestu mnogo zadovoljstva.

Gradbeno gibanje. Čevljarski moster gosp. Franc Hemenik gradi v Meškovi ulici stanovanjsko hišo.

Iz Soštanja

Gregorčičeva proslava je bila prirejena minulo nedeljo v dvorani Sokolskega doma. O Gregorčiču je govoril predstojnik sodišča g. Anton Potocnik. Z deklaracijami, odnosno recitacijami Gregorčičevih del so nastopili gg. Rejcek, Benica Zavarjeva, Olga Vrabčičeva in Zvonko Vrečko. »Pogled v nedolžno oko« je zapela Schneiderjeva. Sodelovala sta tudi sokolski in tovarniški pevski zbor. Proslava je bila deložna prav lepega obiska.

Iz Konjic

Zaključek gospodinske nadaljevalne šole v Konjicah je bil 3. t. m. Tečaj je obiskovalo 10 kmečkih deklet pod vodstvom postrvovalne vadiateljice gg. Brataničeve Nuše. Na sklepnem dan so gojenke šole razstavile številne in prav zadovoljivo dovršene izdelke. Zaključnemu slavlju je prisostvoval sreski načelnik g. dr. Suhač s svojo soprogo. Predsednik odbora gospodinske nadaljevalne šole notar in župan v Konjicah g. Rado Jereb je prisrčno pozdravil goste, med katerimi je bil tudi sreski šolski nadzornik, in izrazil je priznanje voditeljici, predavateljcem in pomožnemu učnemu osebju. Pri ustnem izraževanju so gojenke pokazale, da so pridobile v tečaju mnogo prekoristnega in potrebne znanja. Po oficijelnem delu so gojenke postregle gostom z dobro pripravljeno malo južino.

Iz Ptuj

Občni zbor Zadrage čevljarjev v Ptuj se je vršil pred dnevi. Udeležil se ga je tudi svetnik Zbornice za TOI g. Milko Senčar iz Ptuja. Iz poročila načelnika g. Arnejčiča sledi, da si je zadruga v preteklem letu ustanovila »Samopomoč čevljarjskih mojstrov za Ptuj in okolico«. Iz nadaljnjih poročil je posneti, da šteje zadruga 116 članov in ima vpisanih 20 pomočnikov in pravi toliko vajencev. O važnosti gospodarskih zbornic je poročal g. Milko Senčar in so se zborovali: na predlog g. Kranca izrekli soglasno za skupno zbornico. Zvezni predsednik g. Krajcar je poudarjal posebno, da je potrebna močna organizacija vseh čevljarjev, odnosno zadrug, ker le v skupnosti je možno kaj doseči, posebno v tej hudi gospodarski krizi. Pozival je na nastop proti Batli, ki namerava zidati v Jugoslaviji tovarno. Poudaril je, da naši čevljarji lahko konkurirajo inozemskim produktom. Glede dolgotrajne članarine in odobritve proračuna se občni zbor ni mogel zediniti in je bilo sklenjeno, da se v ta namen skliče izredni občni zbor.

Ustanovni zbor krajevne organizacije JRKD bo drevo ob 20. v gornji dvorani Narodnega doma, združen s poročilom narodnega poslanca g. Lovra Petlovaja o današnjem političnem položaju. Vabljeni!

V občinski svet so imenovani gg.: Snoj Ivan, Brenčič Anton in Arnejčič Franc. Razrešeni pa so gg. Prime Albert, Peček in Ervin Danieš.

Občni zbor JCL ob 16. t. m. ob 20. v spodnji dvorani Narodnega doma.

Hišni posestniki so kakor po drugih večjih mestih dravske banovine zborovali tudi v Ptuj in je tudi na tem zborovanju poročal predsednik Zveze hišnih posestnikov g. Frelih iz Ljubljane. Razpravljalo se je o stališču hišnih lastnikov napravnih namenov ponovni stanovanjski zaščiti in so tudi tu zborovalci snreli sklepe, ki so znani že od drugih takih zborovanj. Zborevalci so ugotovili, da so najemnice v Ptuj večinoma itak pod zlato pariteto.

Obrtna zadruga pekov v Ptuj opozarja člane in preprodajalce peciva, da v smislu razglasa banke uprave prilagodijo cene kruhu znižanim cenam moke, da ne pridejo v nasprotje z zakonom o poboljšanju draginje.

Mestna občina bo prodala na javni dražbi 23. t. m. ob 9. dopoldne Na pristanu razne preničnine. Opozarjamo na zadevni razglas.

Stavbeno gibanje v Ptuj. V Trstenjakovi ulici si bo sezidala primarij g. dr. Kuhar enonadstropno hišo. V Novi ulici pa si bo postavil magistratni uradnik g. Jakoncic enodružinsko vilo. Prenavljanje fasade se izvršuje na Zayrnikovi hiši. V Prešernovi ulici in tudi poslopje okrajnega sodišča v Krepeljavi ulici dobi novo lice. Prepleksali se bodo tudi hodniki in stopnišča, dočim se pisarniški prostori zaradi pomanjkanja kredita za letošnje ne bodo prenovili. Na palači Kmetске hranilnice in posojilnice v Miklošičevi ulici se dovršuje zadnja dela in bo stavba gotova do junija.

Ne pričaj po krivem! Večkrat se najdejo ljudje, ki kaj radi po krivem pričajo za majhen denar ali za pol litra vina. Dne 8. t. m. je stalo pred sodnikom več prič, ki so bile zaslišane v neki zadevi zaradi razžaljenja fasti in zaradi lahke telesne poškodbe. Sodnik je vse priče zaprišedel in doim so druge priče enako izpovedale in pritrile dozodek, je viničarski sin Franc Kramberger iz Gajevcev zašel v protislovja in čisto drugače izpovedal. Sodnik je takoj proti njemu ukrenil pripor zaradi suma po § 144. k. z. Pred sodiščem je treba govoriti vedno le čisto resnico.

Huda poškodba z motiko. Koresa Simona, posestnika iz Napol, je že pred dnevi udaril Topolovec Franc, posestniški sin od islatom, z motiko po glavi in mu prizadel hudo poškodbo. Ker se ranjencu stanje ni hotelo zboljšati, je bil prepeljan v tujsko bolnico.

Tatvina kolesa. Novak Franc, trgovski pomočnik v Ptuj, se je te dni mudil v Znanstveni gostilni in je med tem časom pustil svoje kolo v gostilniški veži. Ko se je vrnil, kolesa ni več našel. Kolo je znani »Steyr« ter nosi številko 3917581.

Iz Prekmurja

Konkurencija. Zaradi oviranega izvoza v Avstrijo so cene živini v Prekmurju zelo padle. To se obteži tudi pri mesarjih v Murski Soboti, ki so znižali cene mesa. Vendar so te cene bile še vedno v isti višini kakor v drugih krajih banovine. Nenadno pa je začela Agrarna zadruga v Črensovihi, ki ima svojo podružnico v Murski Soboti, prodajati kg mesa po 6 Din za svoje člane. To znižanje cen so zelo občutili drugi mesarji in so nekateri začeli prodajati meso celo po 5 Din. Pod obe ceni pa je šel industrijec g. Benko, ki prodaja meso ob določenih dnevih no 4 Din.

Zvezna strelska družina v Murski Soboti se je osnovala pred meseci na iniciativno Sokola. Odboru predseduje učitelj g. Ladislav Renkovič. V teku kratkega časa se je število članstva povečalo nad vsako pričakovanje. Zdal pred sezono si je nabavila družina potrebne puške in municijo ter bo 8. maja slovesno otvorila strelšče v Mačkovehi.

LESCE. V nedeljo 17. t. m. se zaključil prvi trimesečni gospodinski tečaj, ki se vrši v novi šoli v Lescah. Ob tej priliki bodo imela dekleta gospodinske šole primerno zaključno prireditev. Program: dopoldne se otvori razstava vseh kuhinjskih in ročnih del, ob 15. pozdrav gostov, nato igra »Nežika z Bleda«, izročitev odlitkov kovanja župniku g. Avsca po sreskem načelniku g. dr. Vidmarju in naposled petje moškega zbora. K prireditvi vabimo vso ožjo okolico. Nikomur ne bo žal, kdor bo pri tej svetovalni priliki posetil Lesce.

CRNOMELJ. Podružnica SPD v Crnomelju bo imela redni občni zbor 16. t. m. ob 17. uri v Laknerjevem hotelu.

BREŽICE. Sokol priredi v soboto 16. t. m. ob 20. in v nedeljo 17. t. m. ob 16. v veliki dvorani Narodnega doma v Brežicah veseloigro »Trije vaški svetniki« Pridite vsi, ki se hočete iz srca namestiti!

DOBOVA. Sokol Dobova uprizori 17. t. m. ob 15. v šoli burko »Trije vaški svetniki« pod režijo br. Gobca. Vstopnina znižana. Pridite!

SV. DUH NA STARI GORI. Sokolska četa pri Sv. Duhu je preteklo nedeljo uprizorila vaško komedijo »Trije vaški svetniki«. Režija br. Kolarija je dosegla dober uspeh. V nedeljo 17. t. m. bo četa s to igro nastopila v Stari Radenci.

POLJČANE. Po dobro uspehi akademiji pripravljajo Sokol veseloigro »Španska muha«, ki jo namerava uprizoriti 1. maja in Spicarjevo mladinsko pravilčno igro »Mur-

tin Napuhek«, ki se vprizori na materinski dan 15. maja in katere čisti dobitek se bo uporabil za prehrano siromašne šolske dece. — Na meso upokojenega preglednika finančne kontrole g. Piskernika je imenovan za vodjo finančnega oddelka preglednik g. Franc Malnar s Prevalj. — Vreme je nevaprsko. Nedavno smo imeli prvo točo, nekaj dni nato pa je padal med grmečem sneg, ki je Boč pobelil od vrha do tal. Seveda, se sneg n' držal. — Pred dnevi je proti železniškim zapornikom, ki so se baš zapirale, vozil težko obložen tovorni avto. Sofer, ki je m'šil, da bo še zavzvil pravčasno skozi zapencice, avtomobilu n' ustavil. Zapornice pa so se v trenutku, ko je bil avto sredi proge, zaprele in sofer je bil v kleščah. Da niso tedaj rešili situacijo ljudje iz bližnje čuvajnice, bi bila nesreča neizogibna, kajti stroj se je že bučal z bližnje postaje. Sofer je takrat z vso silo potegnil avto naprej, pri čemer se je zlomila zapornica in se je zdrobila na koste avtomobilna sipa. — Na studenškem pokopališču so te dni pokopali 81-letnega starčka po domače Kranjca, ki je bolehal kak mesec dni. Svojo smrt je sam napovedal. Ko ga je prišla obiskat neka sorodnica, je izjavil: »Pridi spet kaj pogledat čez 11 dni, takrat bom umrl!« In res je starček po 14 dnevih izdihnil. — Še skoro novo kolo je izmaknil prebrisani rokavljani gostničarju g. Gajšku v Spodnjih Poličanah. Tatu in kolesa se niso izsledili. — Naš Boč je zopet ozel. Otvorjena je bila pri Miklavžu planinska restavracija, ki je bila v zimskem času zaprta. Namestu odšlega oskrbnika g. Znidariča je prevzel oskrbnikstvo upokojenec g. Jermon, ki je prispel iz Maribora. Ljubitelji narave: Boč vas zopet vabi.

SV. LOVRENC NA POHORJU. Nedavno so sokolski igralci priporili veseloigro »Trije vaški svetniki«. Režiser in igralci so odlično rešili svojo nalogo. Na velikonočni ponedeljek pa smo na istem odru videli »Dobrega vojaka Švejka«. Drzna je bila vprizoritev, a vendar je uspela. Brat Jodi Feliks, mlad igralec je švejka izvrstno podal. Ne smemo pa pozabiti ostalih igralcev, ki so bili vsi dobri. V pripravi je igra »Prisega ob polnočih«.

SV. TOMAŽ PRI ORMOŽU. Obiskovalci tukajšnje kmetijske nadaljevalne šole prirede ob sklepu 17. t. m. v Društvenem domu z uprizoritvijo lepe narodne igre v petih dejanjih »Revček Andrejček«. Spored bo obsegal poleg tega še Gregorčičeva proslava z govorom, petjem, deklaracijami in telovadnim nastopom. Pridite, da s tem pokazate razumevanje za resno prizadevanje naših kmetijskih fanlov.

SREDIŠČE OB DRAVI. Delavno sokolsko društvo v Središču ob Dravi je proslavilo 6. marca 100-letnico Tyrševega rojstva z lepo izvajano igro Manice Komarnove »Krst Jugovincev« v režiji br. Vittorija. V uvodnem govoru je br. Vittori podal kratak opis življenja in delovanja velikega Čeha in ustanovitelja sokolstva dr. Tyrša. Dne 29. marca se je vršil koncert glasbenega odseka pod vodstvom mariljevega kapelnika brata Martina Kocjana, ki že 25 let postrvovalno sodeluje pri sokolski godbi. Pod njegovim vodstvom je izvajala godba več težjih kompozicij; posebno sta ugajala: »Kalif iz Bagdada« in Serajnikovi »Venček narodnih pesmi«. Koncert so se povzgnile točke konservatorist gg. Ivana Žilmonda in br. Dušana Vargazona. Mlada konservatorista sta žela obilo priznanja. Obisk je bil še dokaj zadovoljiv. Dne 3. in 4. t. m. je vprizoril dramski odsek našega Sokola v režiji br. Vittorija veseloigro v treh dejanjih »Maškarado«. Igra je bila dobro naučena in izvrstno podana. Brat Vittori v vlogi Poularda je bil kakor vedno na višku. Izredno sta ugajali sestra Marija Plavšakova in vlogi Serafine in sestra Mira Brendičeva v vlogi Suzane. Brata Dogša Vladko in Veselko Jože v vlogah Justereja in Blanshona sta istotako svoji vlogi prav dobro rešila. Tudi sestra Vesjenjakova in brat Stajnbaher v vlogi zakonske dvojice Bershona nista zaostajala. Med odmorji je igral sokolski odsekster pod vodstvom dirigenta brata Vittorija. S to predstavo je končana letošnja gledališka sezona. Ki je nudila 10 predstav doma in eno gostovanje v Ormožu. Da je bilo v tej sezoni podanih tako lepo število dramskih vprizoritev, je predvsem zasluha našega neumornega sokolskega delavca in režiserja br. Srečka Vittorija in članov dramskega odseka. Dne 17. aprila p'redi sokolski pevski zbor ob priliki svoje desetletnice pod vodstvom br. Čulka deveti vokalni koncert. Večer bo posvečen naši lepi narodni pesmi. Vabijo se vsi prijatelji Sokola in lepe pesmi.

